

**UCHWAŁA NR XLIII/523/2018
RADY MIEJSKIEJ W ŻNINIE**

z dnia 13 kwietnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia aktualizacji "Programu Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.¹⁾) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się aktualizację "Programu Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023", stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Żnina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 2232 oraz z 2018 r. poz. 130

Załącznik do uchwały Nr XLIII/523/2018

Rady Miejskiej w Żninie

z dnia 13 kwietnia 2018 r.

MINISTERSTWO
ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji dla Gminy Żnin

---

na lata 2016-2023

Żnin, marzec 2018

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	7
3. Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami	10
3.1 Położenie geograficzne i liczba mieszkańców	10
3.2 Sfera społeczna	10
3.3 Sfera gospodarcza	12
3.4 Sfera środowiskowa	13
3.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	13
3.6 Wnioski	14
4. Obszar zdegradowany gminy	15
4.1 Uwagi wprowadzające	15
4.2 Obszar zdegradowany – miasto Żnin	15
4.3 Obszar zdegradowany – tereny wiejskie gminy Żnin	20
5. Obszar rewitalizacji gminy	28
5.1 Uwagi wprowadzające	28
5.2 Obszar rewitalizacji – podobszar miejski	28
5.3 Obszar rewitalizacji – podobszar wiejski	29
6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	32
6.1 Uwagi wprowadzające	32
6.2 Obszar rewitalizacji – podobszar miejski	34
6.2.1 Uwagi ogólne	34
6.2.2 Sfera społeczna	34
6.2.3 Sfera gospodarcza	36
6.2.4 Sfera środowiskowa	37
6.2.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	37
6.2.6 Sfera techniczna	38
6.3 Obszar rewitalizacji – podobszar wiejski	38
6.3.1 Sfera społeczna	38

6.3.2 Sfera gospodarcza	40
6.3.3 Sfera środowiskowa, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera techniczna	40
6.4 Podsumowanie	40
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	41
8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	44
9. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	54
9.1 Uwagi wprowadzające	54
9.2 Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	55
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR	75
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	79
12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	82
13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	88
14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR	90

1. Wstęp

Niniejszy dokument stanowi „Program Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023”. Został opracowany w wyniku realizacji projektu pn. „Przygotowanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023”, współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności (Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020). Program został sporządzony na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Odpowiada wymogom określonym w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020”, zwanych dalej *Zasadami regionalnymi*. Jego głównym celem jest określenie potrzeb z zakresu rewitalizacji na terenie gminy i zaprogramowanie interwencji, którą zamierza się zrealizować z udziałem środków finansowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Program składa się z dwóch zasadniczych części: diagnostycznej oraz programowej. Część diagnostyczna obejmuje diagnozę ogólną gminy Żnin, delimitację obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji oraz szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji. W części programowej dokumentu określona została wizja i cele rewitalizacji (oparte na zidentyfikowanych czynnikach i zjawiskach kryzysowych), kierunki działań i planowane projekty rewitalizacyjne, a także procedura wdrażania, monitorowania i ewaluacji programu.

Dokument został opracowany przy udziale ekspertów zewnętrznych. W celu sprawowania nadzoru nad prawidłowym przebiegiem prac związanych z opracowaniem, wdrażaniem i monitorowaniem realizacji „Programu Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023” w drodze zarządzenia Burmistrza Żnina w dniu 1 czerwca 2016 r. został powołany Zespół ds. Rewitalizacji. Nadzór nad całością prac i funkcję Przewodniczącej Zespołu powierzono Zastępcy Burmistrza Żnina. Podczas opracowywania diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy przeprowadzone zostały warsztaty z udziałem tzw. lokalnych liderów rewitalizacji oraz badanie ankietowe adresowane do ogółu interesariuszy rewitalizacji, w szczególności mieszkańców gminy, mające na celu wskazanie obszarów i głównych czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Żnin. Efekty prac grup warsztatowych i badania ankietowego były wykorzystywane podczas wszystkich etapów prac nad programem rewitalizacji.

Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy została przeprowadzona z wykorzystaniem najbardziej aktualnych, na moment opracowywania PR, danych statystycznych. Były to dane za 2015 rok.

Poniżej znajdują się definicje najważniejszych pojęć używanych w niniejszym dokumencie.

- **Rewitalizacja** została zdefiniowana w Wytycznych Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Zgodnie z wytycznymi

rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.

- **Interesariuszami rewitalizacji** są mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego, pozostali mieszkańcy gminy, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej oraz podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.
- **Stan kryzysowy** to stan spowodowany koncentracją negatywnych *zjawisk społecznych* (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: *gospodarczej* (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw), *środowiskowej* (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska), *przestrzenno-funkcjonalnej* (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych), *technicznej* (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

- **Obszar zdegradowany** stanowi obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich.
- **Obszar rewitalizacji** to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takie jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe.
- **Projekt rewitalizacyjny** to projekt w rozumieniu ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 217 z późn. zm.), wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego.
- **Program rewitalizacji** stanowi inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji).

2. Opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Analiza powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi została przeprowadzona w odniesieniu do dokumentów strategicznych, operacyjnych i planistycznych na poziomach: krajowym, regionalnym oraz lokalnym (powiatowym i gminnym). Wyniki tej analizy zostały zebrane w tabeli 1.

Tabela 1. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
POZIOM KRAJOWY	
Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p>Jest to dokument przedstawiający strategiczne zadania państwa w perspektywie średniookresowej, których realizacja ma przyczynić się do lepszego rozwoju Polski. Ma integrować wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać na szczeblu centralnym oraz regionalnym.</p> <p>Program Rewitalizacji dla Gminy Żnin wpisuje się w następujące obszary i cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszar strategiczny <i>Sprawne i efektywne państwo</i>, cel 3 <i>Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli</i>, kierunek <i>rozwój kapitału społecznego</i>, - obszar strategiczny <i>Konkurencyjna gospodarka</i>, cel 4 <i>Rozwój kapitału ludzkiego</i>, kierunki <i>zwiększanie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego</i>, - obszar strategiczny <i>Spójność społeczna i terytorialna</i>, cel 1 <i>Integracja społeczna</i>, kierunki <i>zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych</i>.
Krajowa Polityka Miejska 2023	<p>Jest to dokument adresowany do wszystkich miast oraz ich obszarów funkcjonalnych, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki rozwoju średnich i małych miast. Strategicznym celem polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców.</p> <p>Cel szczegółowy nr 3 Krajowej Polityki Miejskiej dotyczy odbudowy zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich. Program Rewitalizacji dla Gminy Żnin jest spójny zarówno z celem strategicznym jak i celem szczegółowym nr 3.</p>
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	<p>Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań. Zapisy Programu Rewitalizacji dla Gminy Żnin są zgodne z powyższym celem.</p>
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	<p>Celem zatwierdzonych przez Ministra Rozwoju Wytycznych jest ujednoczenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Ujednoczenie warunków i procedur ma zapewnić, że procesy rewitalizacji finansowane w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych, jako instrumenty służące realizacji UP będą bardziej skuteczne, zintegrowane, kompleksowe i skoordynowane. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie</p>

	<p>finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość.</p> <p>Program Rewitalizacji dla Gminy Żnin został opracowany zgodnie z Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
POZIOM REGIONALNY	
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	<p>Celem Strategii jest przede wszystkim wyprowadzenie województwa ze strukturalnych ograniczeń rozwoju, które od początku transformacji systemowej skutecznie uniemożliwiają rozwiązanie najważniejszego problemu rozwoju województwa – wysokiego poziomu bezrobocia oraz hamują realizację ambitnych celów związanych przede wszystkim z rozwojem nowoczesnego sektora rolno-spożywczego i powszechną innowacyjnością. Te ograniczenia wynikają ze zbyt wysokiego uzależnienia ekonomicznego ludności wiejskiej od rolnictwa, połączonego z niskim poziomem przedsiębiorczości pozarolniczej oraz niedostosowaniem struktury wykształcenia do oczekiwań rynku pracy. Aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym stanowi jedno z ważniejszych zamierzeń polityki rozwoju województwa. Znalazła ona odzwierciedlenie w trzech priorytetach: konkurencyjna gospodarka, modernizacja przestrzeni wsi i miasta, nowoczesne społeczeństwo. Realizacja programu rewitalizacji wpłynie pozytywnie na aktywizację społeczną gospodarczą na poziomie gminy Żnin.</p>
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	<p>Rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>Wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego 9b <i>Wsparanie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich</i> będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym. W ramach „Programu Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023” planowana jest realizacja działań mających na celu ożywienie społeczne i wzrost aktywności mieszkańców gminy.</p>
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	<p>Zgodnie z treścią dokumentu misją województwa jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym. Program rewitalizacji wpisuje się w realizację trzech celów strategicznych: wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.</p>
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	<p>Głównym celem <i>Zasad regionalnych</i> jest przedstawienie zestawu informacji i reguł opracowywania programów rewitalizacji, mających za zadanie wesprzeć gminy województwa kujawsko-pomorskiego w przygotowaniu wysokiej jakości programów rewitalizacji, prowadzących do faktycznej odnowy społecznej i przestrzennej obszarów problemowych, w sytuacji gdy jednym ze źródeł finansowania ma być Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego. „Program Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023” został opracowany na podstawie <i>Zasad regionalnych</i>.</p>
POZIOM LOKALNY	
Strategia Rozwoju Gminy Żnin na lata 2015-2020	<p>Opracowanie programu rewitalizacji, wraz z jego realizacją, jest jednym z celów operacyjnych „Strategii Rozwoju Gminy Żnin na lata 2015-2020”. W ramach działań rewitalizacyjnych zaplanowano inwestycje infrastrukturalne, będące uzupełnieniem planowanych lub zrealizowanych interwencji finansowanych lub współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, mające na celu wywołanie określonego efektu społecznego i gospodarczego na zidentyfikowanym obszarze problemowym.</p>

<p>Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Żnińskiego</p>	<p>W dokumencie przedstawione zostały potrzeby rewitalizacyjne w gminie Żnin. Realizacja programu rewitalizacji wpisuje się w cele strategiczne strategii ORSG: - harmonijny rozwój gospodarczy z centralnym ośrodkiem w Żninie, - zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości usług społecznych, - zapobieganie i ograniczenie skutków negatywnych zjawisk społecznych.</p>
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022</p>	<p>Misję Powiatu Żnińskiego stanowi zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy oparty na wykorzystaniu walorów przyrodniczo-krajoznawczych i dziedzictwa historyczno-kulturowego, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do wzrostu konkurencyjności ekonomicznej w regionie. Program rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami strategicznymi: - poprawa jakości życia mieszkańców poprzez budowanie kapitału społecznego, dążenie do spójności społecznej rozumianej jako wyrównywanie szans i możliwości rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, - wzrost konkurencyjności gospodarczej Powiatu Żnińskiego poprzez wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego i tworzenie warunków umożliwiających zrównoważony rozwój lokalny, - rozbudowa, modernizacja i unowocześnienie infrastruktury, sprzyjającej społeczno-gospodarczemu rozwojowi powiatu.</p>
<p>Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania Pałuki – Wspólna Sprawa</p>	<p>Lokalna Strategia Rozwoju jest dokumentem, w którym zawierają się plany, cele i kierunki działania stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Pałuki – Wspólna Sprawa na lata 2014-2020. Gmina Żnin jest jednym z członków LGD. Program Rewitalizacji dla Gminy Żnin pozwoli na osiągnięcie celu szczegółowego nr 2 dotyczącego rozbudowy i poprawy standardu infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz rewitalizacji i poprawy estetyki na obszarze LSR do 2023 r.</p>

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

3. Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami

3.1 Położenie geograficzne i liczba mieszkańców

Gmina Żnin położona jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Sąsiaduje z gminami: Barcin, Damasławek, Dąbrowa, Gąsawa, Janowiec Wielkopolski, Łabiszyn, Szubin, Wapno. Znajduje się w obrębie Pałuk, krainy historyczno-etnograficznej, charakteryzującej się licznymi jeziorami rynnowymi położonymi pośród pagórków i lasów. Gmina Żnin zajmuje obszar 25043,03 ha¹ (tj. 250,43 km²) i jest zamieszkiwana przez 24268 osób². Należy do gmin miejsko-wiejskich. Miasto Żnin zajmuje powierzchnię 835 ha (8,35 km²) i liczyło na koniec 2015 r. 13974 mieszkańców (57,6% ludności gminy). Na terenie gminy znajduje się 39 sołectw³. Na dzień 31 grudnia 2015 r. mieszkańcy terenów wiejskich gminy stanowili 42,4% populacji gminy (10294 osób).

3.2 Sfera społeczna

Liczba ludności w Gminie Żnin w latach 2010-2015 była względnie stabilna, choć od 2010 r. odnotowano w tym zakresie nieznaczny trend spadkowy (tab. 2). Według danych Ewidencji Ludności liczba ludności w Gminie Żnin w 2015 r. spadła o 385 osób, tj. o 1,56% w relacji do stanu z 2010 r. Liczba ludności na obszarze wiejskim w Gminie Żnin zmniejszyła się o 35 osób, natomiast w mieście ten spadek był bardziej wyraźny - wyniósł 350 osób.

Tabela 2. Liczba ludności w Gminie Żnin w 2010 r. i 2015 r.

Wyszczególnienie	2010	2015
Gmina Żnin	24653	24268
Żnin – miasto	14324	13974
Żnin – obszar wiejski	10329	10294

Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Miejskiego w Żninie.

Problem spadku liczby ludności w Gminie Żnin może się pogłębiać w kolejnych latach. Świadczy o tym niekorzystna struktura ludności, charakterystyczna dla zjawiska starzenia się społeczeństwa. Zwiększa się relacja liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Odzwierciedleniem tego zjawiska jest rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego. W 2010 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadło średnio niecałe 55 osób w wieku nieprodukcyjnym. W 2015 r. liczba ta wzrosła do ponad 60 osób. Co więcej, liczba ludności w wieku poprodukcyjnym była większa od liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Poniższa tabela przedstawia strukturę ludności gminy wg wieku w 2015 r.

Tabela 3. Struktura ludności w gminie Żnin wg wieku (na koniec 2015 r.)

Wyszczególnienie	Liczba ludności
Wiek przedprodukcyjny	4470
Wiek produkcyjny	15147
Wiek poprodukcyjny	4651

Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Miejskiego w Żninie.

¹ Dane Starostwa Powiatowego w Żninie.

² Dane Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Żninie (stan na 31 XII 2015).

³ Na koniec 2015 r. w gminie Żnin było 38 sołectw, bowiem Kaczkowo i Kaczkówko stanowiły jedną jednostkę pomocniczą gminy. Do analizy wskaźnikowej na potrzeby przygotowania niniejszego programu wykorzystane zostały dane statystyczne za 2015 rok, zatem w dalszych częściach dokumentu będzie mowa o 38 sołectwach w gminie Żnin.

Niż demograficzny i starzenie się społeczeństwa będą miały duży wpływ na zmianę struktury potrzeb mieszkańców Gminy Żnin. Prognozowane tendencje demograficzne będą powodowały rosnące zapotrzebowanie na usługi dla starszych grup wiekowych, takie jak usługi medyczne czy też opiekuńcze. Można zatem oczekiwać zwiększania się wydatków na opiekę zdrowotną i sferę socjalną. Niż demograficzny pogłębi dodatkowo trudną sytuację nauczycieli na rynku pracy.

Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 na koniec 2015 r. wyniosła 745. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 1,62 dzieci w wieku 3-5 lat. Na terenie gminy funkcjonuje jeden obiekt świadczący zorganizowaną formę opieki nad dziećmi do lat 3 - żłobek gminny. Na terenie gminy zamieszkuje ponad 900 dzieci w wieku do 3 lat. Można zatem stwierdzić, że potrzeba funkcjonowania żłobków jest dość istotna.

Na terenie Gminy Żnin funkcjonuje 9 szkół podstawowych oraz 4 gimnazja (bez szkół specjalnych). Młodzież kończąca edukację w tych szkołach ma mniejsze szanse na skorzystanie z zajęć pozalekcyjnych. W porównaniu do swoich rówieśników z większych ośrodków miejskich typu Bydgoszcz czy Toruń, nie ma dostępu do dodatkowej oferty edukacyjnej, zwłaszcza na poziomie podstawowym, ukierunkowującej ją zawodowo.

Na terenie gminy Żnin znaczna jest liczba osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. W r. 2015 ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 2536 mieszkańców gminy (1001 rodzin), co stanowiło ponad 10% ludności gminy. Dane liczbowe dla miasta i sołectw prezentuje tabela 4.

Tabela 4. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2015 r.

Wyszczególnienie	Miasto Żnin	Sołectwa Gminy	Gmina ogółem
liczba rodzin	572	429	1001
liczba osób	1385	1151	2536

Źródło: Opracowanie na podstawie danych MOPS w Żninie.

Wśród przyczyn udzielania pomocy społecznej w analizowanym okresie dominują kolejno: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Niepokojącym sygnałem jest rosnąca skala alkoholizmu jako powodu uzyskiwania pomocy społecznej.

Jeżeli chodzi o formy pomocy realizowanej w ramach zadań zleconych gminie w 2015 r., to 1374 rodzin skorzystało z zasiłków rodzinnych i świadczeń opiekuńczych, 179 rodzin z funduszu alimentacyjnego, 47 osób otrzymało zasiłek dla opiekunów, oraz przyznano zapomogę z tytułu urodzenia dziecka rodzicom 177 dzieci. W zakresie zadań własnych gminy zrealizowano przede wszystkim wydatki w ramach Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dokonano odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej oraz przeznaczono środki na wspieranie rodziny. Z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w 2015 r. skorzystały 392 osoby.

W ramach instytucjonalnych form pomocy społecznej na terenie gminy funkcjonuje mieszkanie chronione, Klub Integracji Społecznej, Klub Seniora oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku. W gminie działają instytucje pomocy i wsparcia finansowane z budżetu gminy: Punkt Interwencji Kryzysowej w Żninie, Powiatowa wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych, Zespół Interdyscyplinarny (realizuje zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Żninie z filiami w Paryżu, Brzyskorzystewku, Cerekwicy, w Jadownikach Rycerskich, Bożejewiczkach, placówka wsparcia dziennego - Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 w Żninie, Stołówka – jadłodajnia w Żninie.

Z problematyką ubóstwa ściśle związane jest zjawisko bezrobocia, które nadal jest istotnym problemem społecznym w gminie Żnin. Na koniec 2015 r. było ogółem 1409 osób bezrobotnych zarejestrowanych, w tym 561 mężczyzn i 848 kobiet. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku

produkcyjnym wyniósł 9,3%, przy czym dla kobiet przedstawiał się znacznie mniej korzystnie, niż dla mężczyzn (odpowiednio 11,9% i 6,9%). Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące osób bezrobotnych w mieście i na terenach wiejskich (w sołectwach) w 2015 r.

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych w mieście Żnin oraz w sołectwach (na koniec 2015 r.)

Wyszczególnienie	Miasto Żnin	Sołectwa Gminy	Gmina ogółem
kobiety	409	439	848
mężczyźni	316	245	561

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Niepokojąca, poza samą skalą bezrobocia, jest struktura osób bezrobotnych (tab. 6). Ponad połowę bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Jest to bardzo negatywne zjawisko, gdyż klasyczne środki aktywizujące te osoby cechują się niską skutecznością. Długi okres braku aktywności zawodowej wzmacnia bierną postawę na rynku pracy. Bezrobocie dla tej grupy ludności staje się sposobem życia, a ich powrót na rynek pracy jest znacznie trudniejszy niż osób, które przez krótszy okres pozostają bezrobotnymi.

Tabela 6. Struktura bezrobotnych w Gminie Żnin na koniec 2015 roku

Wyszczególnienie	Miasto Żnin	Sołectwa Gminy	Gmina ogółem
z prawem do zasiłku	167	140	307
do 30. r. życia	192	224	416
powyżej 50. r. życia	211	157	368
długotrwale bezrobotni	403	394	797
bez kwalifikacji zawodowych	173	207	380
bez doświadczenia zawodowego	119	141	260

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Problem bezrobocia pogłębia również fakt, iż znaczną część osób bezrobotnych stanowią ludzie bez kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, co może tę grupę ludności wykluczyć trwale z rynku pracy. Osoby młode w wieku do 30 lat stanowiły prawie 30% ogółu bezrobotnych na koniec 2015 r. Jak wynika ze sprawozdań PUP w Żninie osoby młode mają często problem z poruszaniem się na rynku pracy w poszukiwaniu zatrudnienia.

3.3 Sfera gospodarcza

Liczba podmiotów gospodarczych w gminie w 2015 r. wzrosła w porównaniu do stanu z 2010 r. Wzrost ten dotyczył sektora prywatnego i wynikał przede wszystkim ze zwiększenia się liczby zarejestrowanych spółek handlowych (tab. 7). O skali przedsiębiorczości na terenie gminy w głównej mierze decyduje sektor małych i średnich przedsiębiorstw (tworzony przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą).

Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Żnin w 2010 r. i 2015 r.

Wyszczególnienie	2010	2015
Podmioty ogółem	1946	2004
Sektor publiczny ogółem	96	93
Sektor prywatny ogółem	1850	1911
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1532	1503
Spółki handlowe	58	100
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	8	11
Spółdzielnie	14	19
Fundacje	4	6
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	66	85

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych Urzędu Statystycznego.

W północnej części miasta Żnin wydzielona została strefa przemysłowa przeznaczona na cele produkcyjne, magazynowo-składowe i handlowe (ok. 48 ha). Zakończenie inwestycji dotyczącej budowy drogi ekspresowej S5 wpłynie na lepsze skomunikowanie tej części Żnina z Polską i Europą Zach., zwłaszcza Niemcami (poprzez autostradę A2). Stanowi to dużą szansę dla rozwoju społecznego-gospodarczego gminy.

3.4 Sfera środowiskowa

Sieć hydrograficzną gminy stanowi przede wszystkim rzeka Gąsawka wraz z licznymi jeziorami. Dwanaście jezior na terenie gminy zajmuje powierzchnię 1362,70 ha (5,5% powierzchni gminy). Gmina Żnin nie jest zagrożona występowaniem zjawisk powodziowych.

Na terenie Gminy Żnin znajduje się część obszaru Natura 2000 „Ostoja Barcińsko-Gąsawska” (PLF040028), który należy do jednego z największych kompleksów leśnych na Pałukach. Na obszarze Gminy istnieją takie formy przyrody, jak: obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich, obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich, obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich, 78 pomników przyrody.

Cechą charakterystyczną struktury użytkowania gruntów w gminie jest duży udział użytków rolnych sięgający ponad 82% powierzchni ogólnej gminy. Ze względu na brak znaczących zakładów przemysłowych oraz typowo rolniczo-rekreacyjny charakter gminy na analizowanym obszarze nie występują uciążliwe źródła emisji zanieczyszczeń gazowych oraz pyłowych przedostających się do powietrza atmosferycznego. Głównym źródłem zanieczyszczeń są emisje pochodzące z gospodarstw domowych, których wysokość wzrasta zwłaszcza w okresie grzewczym (zimowym). Zdecydowana większość gospodarstw domowych używa do ogrzewania paliw stałych, głównie węgla kamiennego. Drugim znaczącym źródłem wpływającym na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunikacyjnych.

Gmina jest niemal w całości zwodociągowana. Systematycznie rozbudowywana jest sieć kanalizacyjna. Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę do celów bytowych z komunalnych ujęć wody eksploatowanych przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji WIK Sp. z o.o. z siedzibą w Żninie. W gminie funkcjonuje także system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji. Na terenie gminy istnieje 120 przydomowych oczyszczalni ścieków.

W 2015 r. w gminie było 6997 odbiorców energii elektrycznej (na niskim napięciu), a zużycie energii wyniosło 15044 MWh. Coraz popularniejszym nośnikiem energii jest gaz. Zużycie gazu w tym samym okresie osiągnęło wartość 9883 MWh, a korzystających z sieci gazowej było 58256 (w 1879 gosp. Dom). Na terenie gminy działają 4 elektrownie wiatrowe.

3.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Osią komunikacyjną gminy jest droga krajowa nr 5 łącząca Bydgoszcz z Gniezmem i Poznaniem. Miasto Żnin położone jest ok. 40 km od Bydgoszczy, 40 km od Gniezna, ok. 80 km od Torunia i ok. 90 km od Poznania. Ważną rolę odgrywa również droga wojewódzka nr 251, przebiegająca od Inowrocławia w kierunku Wągrowca. W r. 2019 planowane jest zakończenie inwestycji dotyczącej budowy drogi ekspresowej S5 od granicy województwa kujawsko-pomorskiego do Bydgoszczy, z obwodnicą Żnina.

Gmina posiada znaczące zasoby kulturowe, do których zaliczyć można zarówno liczne zabytki materialne, jak i bogate tradycje związane z przynależnością do regionu etnograficzno-historycznego Pałuk. Przez jej teren przebiega kulturowy Szlak Piastowski łączący wybrane miejscowości gminy z ośrodkami o niepowtarzalnym wymiarze historycznym, w tym z Gniezmem i Poznaniem.

Jednym z wiodących ośrodków kulturalnych gminy jest Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żninie, która pełni również funkcję animatora kultury. Centralną rolę w życiu kulturalnym w gminie Żnin odgrywa Żniński Dom Kultury, który organizuje liczne imprezy edukacyjno-kulturalne skierowane do wszystkich mieszkańców. Na terenie gminy Żnin funkcjonują także Muzeum Ziemi

Pałuckiej oraz jego wenecki oddział: Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji. W ramach Muzeum Ziemi Pałuckiej działa również Żnińska Kolej Powiatowa. Tradycyjna sztuka regionu kultywowana jest przez ww. instytucje kultury, a także miejscowe stowarzyszenia, artystów i zespoły folklorystyczne.

Z uwagi na położenie w regionie Pałuk gminę Żnin cechuje wysoka potencjalna atrakcyjność turystyczna. Większość turystów nie decyduje się jednak na wypoczynek z noclegiem. Znaczna część przyjezdnych korzysta ze sztandarowych atrakcji turystycznych regionu, tj. przejazdu kolejką wąskotorową ze Żnina poprzez Wenecję do Biskupina i Gąsawy, zwiedzania Muzeum Archeologicznego (a niektórzy także skansenu kolei wąskotorowej w Wenecji), po czym opuszcza region i udaje się do innych atrakcji usytuowanych na Szlaku Piastowskim. Nadzieje na zwiększenie liczby turystów dłużej przebywających w gminie związane są z rozpoczętą inwestycją realizowaną na zdegradowanych terenach przemysłowych byłej żnińskiej cukrowni, gdzie powstanie kompleks hotelowo-konferencyjno-rehabilitacyjny „Cukrownia Żnin – Park Industrialny”. Nakłady inwestora szacowane są na ponad 100 mln zł. Zakłada się, że zatrudnienie może znaleźć w kompleksie nawet ponad 100 osób. Komplementarna do tego projektu będzie przebudowa torowiska na odcinku od stacji kolei wąskotorowej przy ul. Dworcowej do powstającego kompleksu na terenie byłej cukrowni. Umożliwi ona wprowadzenie ruchu turystycznego na tym odcinku. W planach jest ponadto uruchomienie ruchu turystycznego wąskotorowego nad Jezioro Żnińskie Małe w centrum Żnina.

Problemem gminy mającym negatywny wpływ na jego atrakcyjność turystyczną jest odczuwany przez turystów i mieszkańców deficyt ścieżek rowerowych. Uporządkowania wymaga także plac Zamkowy wykorzystywany na potrzeby targowiska. Jest on ulokowany w centralnej, historycznej części Żnina, lecz ze względu na duży stopień degradacji nie stanowi wizytówki miasta. Z kolei wykorzystanie potencjału Jeziora Żnińskiego Małego na terenie miasta ogranicza zniszczona infrastruktura budynku WOPR.

3.6 Wnioski

Poniżej przedstawiono wniosku z uproszczonej diagnozy z uwzględnieniem konkluzji z warsztatów z lokalnymi liderami rewitalizacji oraz wyników badania ankietowego dotyczącego obszarów, głównych czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Żnin:

1. Gmina Żnin jest gminą miejsko-wiejską o charakterze rolniczo-turystycznym i rekreacyjnym.
2. Największymi problemami społecznymi występującymi w gminie są ubóstwo i bezrobocie; na terenach wiejskich obserwuje się niski stan przedsiębiorczości.
3. Młodzież, zwłaszcza w szkołach podstawowych, odczuwa deficyt dodatkowej oferty edukacyjnej ukierunkowanej zawodowo.
4. Siłą gminy jest położenie w etnograficzno-historycznym regionie Pałuki, przy drodze krajowej nr 5 pomiędzy Bydgoszczą i Gniezmem.
5. Gminę cechuje dobra dostępność komunikacyjna (mimo braku połączeń kolejowych); realizacja budowy drogi ekspresowej S5 oraz przebudowa drogi wojewódzkiej nr 251 wpłyną na poprawę jej dostępności oraz atrakcyjności inwestycyjnej (w tym także strefy przemysłowej terenów inwestycyjnych).
6. Zabytki architektury, tradycje i kultura Pałuk oraz walory turystyczno-krajobrazowe regionu są magnesem przyciągającym turystów.
7. Budowa kompleksu hotelowo-konferencyjno-rehabilitacyjnego (Cukrownia Żnin – Park Industrialny) powinna wpłynąć na zwiększenie ruchu turystycznego w gminie.
8. Systematycznie rozwijana jest infrastruktura techniczna, w tym drogowa, zwiększenia wymaga długość ścieżek rowerowych.
9. W sferze środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej nie występują większe problemy; wyjątek stanowią zdegradowane przestrzenie, do których należą w szczególności: teren byłej cukrowni, tereny pokolejowe i popegeerowskie, teren dworca autobusowego, były młyn, plac Zamkowy wykorzystywany na potrzeby targowiska, drukarnia oraz budynek WOPR.

4. Obszar zdegradowany gminy

4.1 Uwagi wprowadzające

Obszar zdegradowany stanowi obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Zgodnie z *Zasadami regionalnymi* obszar zdegradowany gminy Żnin został wyznaczony odrębnie dla miasta Żnin i dla terenów wiejskich gminy.

4.2 Obszar zdegradowany – miasto Żnin

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego na terenie miasta Żnin zostało przeprowadzone zgodnie z podrozdziałem 6.4.3.1 *Zasad regionalnych*. Dla potrzeb delimitacji obszaru zdegradowanego miasto Żnin, zajmujące powierzchnię 8,35 km², zostało podzielone na 7 jednostek struktury przestrzeni miejskiej (zwanymi dalej „jednostkami strukturalnymi”). Na obszarze miasta położone jest Jezioro Żnińskie Małe, które wraz z przylegającym do niego od strony południowo-wschodniej pasem przybrzeżnym zostało uznane za siódmą jednostkę strukturalną o powierzchni 153 ha. Jednakże z uwagi na fakt, że obszar ten nie jest zamieszkały, nie występują na jego terenie zjawiska kryzysowe w rozumieniu *Zasad regionalnych* i nie jest możliwe dokonanie analizy wskaźników społecznych i gospodarczych. Odstąpiono zatem od uwzględnienia tej jednostki w dalszych pracach. Pozostałe sześć jednostek strukturalnych, wraz z wchodzącymi w ich skład ulicami, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wykaz jednostek strukturalnych miasta Żnin wraz z ulicami

Jednostka strukturalna	Ulice	Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni gminy (%)	Ludność	Udział w ludności gminy (%)
Jednostka 1 „Osiedle Bydgoskie”	Bohaterów, Brzegowa, Chmielna, Dobaczewskiej, Dobra, Fabryczna, Gajowa, Kasprowicza, Klonowa, Konopnickiej, Krasińskiego, Krzyckich, Kwiatowa, Mickiewicza (od skrzyżowania z ul. Dworcową), Moniuszki, Na Skarpie, Niedziałkowskiego, Ogrodowa, Orzeszkowej, Podgórna, Przemysłowa, Sadowa, Słoneczna, Słowackiego, Spacerowa, Spadowa, Staszica, Wiśniowa, Wyczółkowskiego, Wyspiańskiego, Żeglarska	134	0,54	2419	9,97
Jednostka 2 „Osiedla Bloków”	Browarowa, Kopernika, Pieniężnej, Piwna, Tysiąclecia, Żytia	38	0,15	3982	16,41
Jednostka 3 „Afryka – Manhattan”	1 Stycznia, Aliantów, Dąbrowskiego, Gościńska, Jeziorna, Na Wzgórzu, Pogodna, Polna, Porzeczkowa, Skromna, Szpitalna, Urocza, Wiatrakowa, Widokowa, Wrzosowa	105	0,42	1456	6,00
Jednostka 4 „Centrum”	700-lecia, Dworcowa, Janickiego (od ronda do ul. Wilczkowskiej), Karłowskiej, Kościuszki, Kruszki, Lewandowskiego, Licealna, Łączna, Mickiewicza (od ul. Kościuszki do ul. Dworcowej), Młyńska, Parkowa, Plac Działowy, Plac Wolności, Plac Zamkowy, Poczтовая, Podmurna, Poprzeczna, Potockiego, Przesmyk, Rychlewskiego, Sądowa, Sienkiewicza, Spokojna, Spółdzielcza, Szkolna, Śniadeckich, Średnia, Św. Floriana, Towarowa, Ułańska, Wilczkowska, Wodna, Zamknięta	154	0,61	2863	11,80

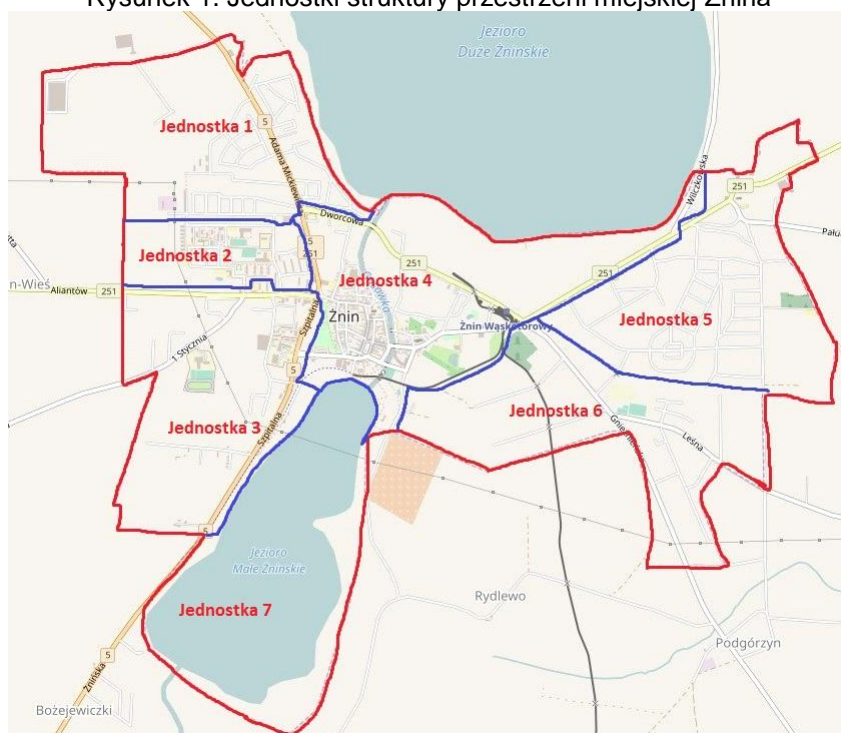

Jednostka 5 „Żnin - Góra”	22 Lipca, Boczna, Bolesława Chrobrego, Bolesława Śmiałego, Cicha, Czarnieckiego, Glicznera, Górską, Grunwaldzka, Gwardii Ludowej, Jana III Sobieskiego, Janickiego (od ul. Wilczkowskiej w kierunku Murczyna), Jasna, Kasztanowa (od torów do ul. Pałuckiej), Kazimierza Wielkiego, Leszka Białego, Lipowa, Majdanowa, Mieszka I, Miodowa, Nowa, Oplotkowa, Pałucka, Panoramiczna, Przemysława, Ptasia, Różana, Składowa, Skrajna, Sportowa (od torów do ul. Składowej), Ukośna, Topolowa, Wiejska, Władysława Jagiełły, Władysława Łokietka	128	0,51	2387	9,84
Jednostka 6 „Żnin Południowy Wschód”	Cisowa, Gnieźnieńska, Kasztanowa (od torów do ul. Leśnej), Leśna, Łąkowa, Nowotki, Powstańców Wielkopolskich, Sosnowa, Sportowa (od torów do ul. Gnieźnieńskiej), Stroma, Świerkowa, Zielna	123	0,49	867	3,57

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

Poniżej zamieszczona została graficzna prezentacja jednostek strukturalnych Żnina.

Rysunek 1. Jednostki struktury przestrzeni miejskiej Żnina

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie "© autorzy OpenStreetMap" (licencja Open Database License).

Wskazane wyżej jednostki poddano diagnozie w celu zidentyfikowania stanu kryzysowego. Do analizy wybrano 4 wskaźniki, w tym trzy ze sfery społecznej oraz jeden ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Te same wskaźniki przeanalizowano dla wszystkich jednostek strukturalnych Żnina (z wyjątkiem jednostki 7, którą stanowi Jezioro Żnińskie Małe). Poniższe tabele zawierają wyniki przeprowadzonych analiz. Kolorem zielonym oznaczone zostały wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy.

Wskaźnik nr 1 – sfera społeczna: udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 9. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze w jednostkach strukturalnych miasta Żnin (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
Jednostka 1	2419	439	18,15 %
Jednostka 2	3982	1205	30,26 %
Jednostka 3	1456	270	18,54 %
Jednostka 4	2863	576	20,12 %
Jednostka 5	2387	385	16,13 %
Jednostka 6	867	132	15,22 %
Gmina Żnin	24268	4651	19,17 %

Uwaga: kolorem zielonym oznaczono wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności.

Wskaźnik nr 2 – sfera społeczna: udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 10. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w jednostkach strukturalnych miasta Żnin (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Jednostka	Liczba bezrobotnych	Ludność w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Jednostka 1	94	1545	6,08 %
Jednostka 2	170	2271	7,49 %
Jednostka 3	70	944	7,42 %
Jednostka 4	198	1791	11,06 %
Jednostka 5	142	1556	9,13 %
Jednostka 6	51	545	9,36 %
Gmina Żnin	1409	15147	9,30 %

Uwaga: kolorem zielonym oznaczono wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Wskaźnik nr 3 – sfera społeczna: udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 11. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze w jednostkach strukturalnych miasta Żnin (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Jednostka	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Ludność ogółem	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Jednostka 1	160	2419	6,61 %
Jednostka 2	246	3982	6,18 %
Jednostka 3	136	1456	9,34 %
Jednostka 4	513	2863	17,92 %
Jednostka 5	195	2387	8,17 %
Jednostka 6	135	867	15,57 %
Gmina Żnin	2536	24268	10,45 %

Uwaga: kolorem zielonym oznaczono wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie.

Wskaźnik nr 4 – sfera przestrzenno-funkcjonalna: udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

Tabela 12. Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru w jednostkach strukturalnych miasta Żnin (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Jednostka	Powierzchnia obszaru w ha	Przestrzeń zdegradowana w ha	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
Jednostka 1	134	0,68	0,51 %
Jednostka 2	38	0,00	0,00 %
Jednostka 3	105	1,80	1,71 %
Jednostka 4	154	29,81	19,36 %
Jednostka 5	128	1,20	0,94 %
Jednostka 6	123	0,00	0,00 %
Gmina Żnin	25043	58,41	0,23 %

Uwaga: kolorem zielonym oznaczono wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

Wyżej wyliczone wskaźniki zostały zebrane w zbiorczej tabeli 13.

Tabela 13. Wskaźniki dla ujawnienia stanu kryzysowego w jednostkach strukturalnych miasta Żnin

Jednostka	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogółem danego obszaru
	sfera społeczna			sfera przestrzenno-funkcjonalna
Jednostka 1	18,15 %	6,08 %	6,61 %	0,51 %
Jednostka 2	30,26 %	7,49 %	6,18 %	0,00 %
Jednostka 3	18,54 %	7,42 %	9,34 %	1,71 %
Jednostka 4	20,12 %	11,06 %	17,92 %	19,36 %
Jednostka 5	16,13 %	9,13 %	8,17 %	0,94 %
Jednostka 6	15,22 %	9,36 %	15,57 %	0,00 %
Gmina Żnin	19,17 %	9,30 %	10,45 %	0,23 %

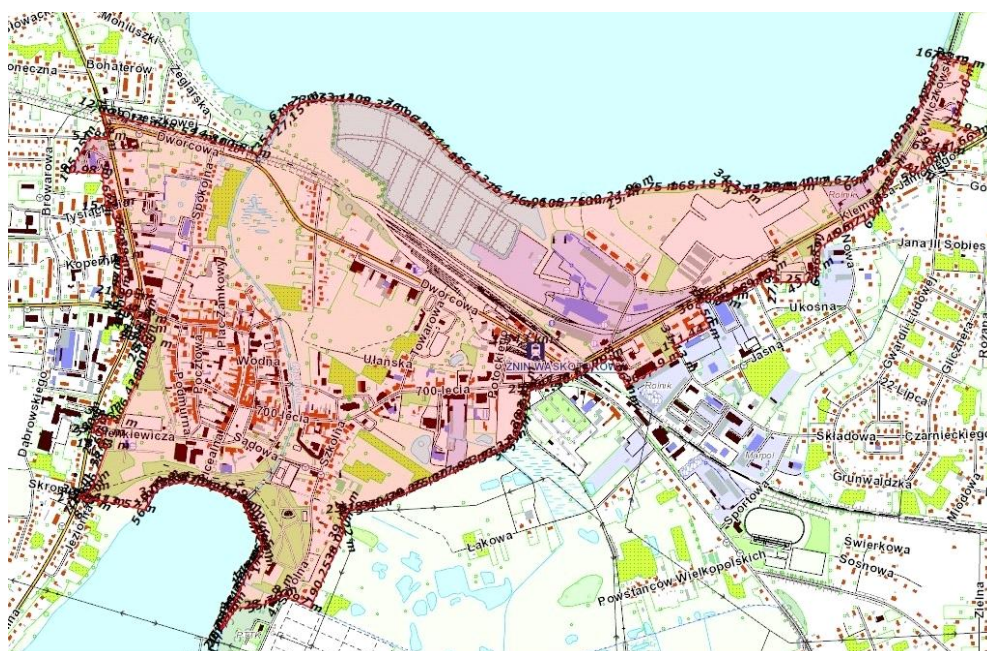
Uwaga: kolorem czerwonym oznaczono wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy. Kolorem żółtym oznaczono jednostkę strukturalną miasta, dla której wszystkie wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne od średniej dla gminy.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Wartości wskaźników zaznaczone czerwonym kolorem oznaczają wartości mniej korzystne od średniej wartości wskaźników dla gminy. Kolorem żółtym wyróżniono jednostkę strukturalną, dla której jednocześnie przynajmniej jeden wskaźnik sfery społecznej oraz jeden wskaźnik sfery przestrzenno-funkcjonalnej osiągają wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy.

Za **obszar zdegradowany na terenie miasta Żnin uznana została jednostka 4**, którą stanowi obszar centrum miasta oraz byłej cukrowni wraz z terenami pokolejowymi. W jednostce tej wszystkie wskaźniki sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej osiągają wartości mniej korzystne aniżeli ich średnie wartości dla gminy. Rysunek 2 przedstawia graficznie lokalizację jednostki 4 będącej obszarem zdegradowanym na terenie miasta Żnin.

Rysunek 2. Obszar zdegradowany w mieście Żnin

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie zasobów witryny www.geoportal.gov.pl.

4.3 Obszar zdegradowany – tereny wiejskie gminy Żnin

Zgodnie z *Zasadami regionalnymi* do obszaru zdegradowanego należy zaliczyć miejscowości/sołectwa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- a) na terenie miejscowości identyfikuje się co najmniej dwa problemy społeczne mierzone wskaźnikami spośród tych, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego na obszarach wiejskich w załączniku nr 3 do *Zasad regionalnych*; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w miejscowości/sołectwie wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy,
- b) na terenie miejscowości/sołectwa znajdują się przestrzenie zdegradowane lub gmina może zaproponować inne kryterium reprezentujące przynajmniej jedną z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Diagnoza występowania stanu kryzysowego na terenach wiejskich gminy Żnin została sporządzona w podziale na sołectwa, według stanu na 31 grudnia 2015 roku⁴. Do analizy poszczególnych sołectw gminy Żnin użyto następujących wskaźników sfery społecznej oraz sfery gospodarczej:

- udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze,
- wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

⁴ Na koniec roku 2015 w gminie Żnin było 38 sołectw (w tym Kaczkowo-Kaczkówko, które obecnie stanowią dwa odrębne sołectwa: Kaczkowo i Kaczkówko).

Wskaźnik nr 1 – sfera społeczna: udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 14. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w sołectwach gminy Żnin (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Sołectwo	Liczba bezrobotnych	Ludność w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)
Białożewin	22	284	7,75
Bożejewice	10	159	6,29
Bożejewiczki	48	371	12,94
Brzyskorzystew	17	225	7,56
Brzyskorzystewko	49	477	10,27
Cerekwica	54	533	10,13
Chomiąza Księża	3	23	13,04
Dobrylewo	15	100	15,00
Dochanowo	12	115	10,43
Gorzyce	20	201	9,95
Jadowniki Bielskie	8	107	7,48
Jadowniki Rycerskie	26	237	10,97
Januszkowo	13	144	9,03
Jaroszewo	24	249	9,64
Kaczkowo-Kaczkówko	17	157	10,83
Kierzkowo	6	72	8,33
Murczyn	21	221	9,50
Murczynek	9	87	10,34
Nadborowo	13	130	10,00
Paryż	13	74	17,57
Podgórzyn	34	347	9,80
Podobowice	28	219	12,79
Redczyce	6	59	10,17
Rydlewo	17	130	13,08
Sarbinowo	6	119	5,04
Sielec	36	189	19,05
Skarbienice	4	22	18,18
Słabomierz	10	83	12,05
Słębowo	19	197	9,64
Sobiejuchy	16	118	13,56
Sulinowo	19	159	11,95
Ustaszewo	8	93	8,60
Uścikowo	15	123	12,20
Wawrzyńki	13	114	11,40
Wenecja	24	240	10,00
Wilczkowo	15	93	16,13

Wójcin	12	132	9,09
Żnin-Wieś	2	92	2,17
Gmina Żnin	1409	15147	9,30

Uwaga: kolorem czerwonym oznaczono wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Wartości zamieszczone w czerwonych polach oznaczają wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy. Warto zaznaczyć, że jedynie w dziesięciu sołectwach liczba bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym prezentuje się korzystniej aniżeli wartość przeciętna w gminie. Są to następujące sołectwa: Białóżewin, Bożejewice, Brzyskorzystew, Jadowniki Bielskie, Januszkowo, Kierzkowo, Sarbinowo, Ustaszewo, Wójcin, Żnin-Wieś. Na przeciwnym biegunie znajdują się natomiast sołectwa: Sielec, Skarbenice, Paryż, Wilczkowo, Chomiąza Księża, Dobrylewo, Rydlewo, Sobiejuchy, Bożejewiczki, Słabomierz, Podobowice, Uścikowo. W wymienionych sołectwach jest najgorsza sytuacja pod tym względem.

Wskaźnik nr 2 – sfera społeczna: udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 15. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze w sołectwach gminy (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Sołectwo	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Ludność ogółem	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze (%)
Białóżewin	29	450	6,44
Bożejewice	4	239	1,67
Bożejewiczki	84	549	15,30
Brzyskorzystew	26	388	6,70
Brzyskorzystewko	106	712	14,89
Cerekwica	74	839	8,82
Chomiąza Księża	3	32	9,38
Dobrylewo	7	166	4,22
Dochanowo	13	196	6,63
Gorzyce	38	317	11,99
Jadowniki Bielskie	22	164	13,41
Jadowniki Rycerskie	53	365	14,52
Januszkowo	8	240	3,33
Jaroszewo	63	415	15,18
Kaczkowo-Kaczkówko	28	252	11,11
Kierzkowo	15	107	14,02
Murczyn	17	364	4,67

Murczynek	12	139	8,63
Nadborowo	24	182	13,19
Paryż	43	125	34,40
Podgórzyn	38	559	6,80
Podobowice	30	362	8,29
Redczyce	4	92	4,35
Rydlewo	28	195	14,36
Sarbinowo	21	197	10,66
Sielec	71	282	25,18
Skarbienice	3	34	8,82
Słabomierz	9	143	6,29
Słębowo	58	334	17,37
Sobiejuchy	46	193	23,83
Sulinowo	20	240	8,33
Ustaszewo	14	154	9,09
Uścikowo	54	181	29,83
Wawrzynki	15	180	8,33
Wenecja	12	378	3,17
Wilczkowo	42	154	27,27
Wójcin	14	230	6,09
Żnin-Wieś	3	145	2,07
Gmina Żnin	2536	24268	10,45

Uwaga: kolorem czerwonym oznaczono wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie.

W przypadku wskaźnika dotyczącego osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze do sołectw o mniej korzystnej wartości aniżeli średnia dla gminy zaliczyć należy: Bożejewiczki, Brzyskorzystewko, Gorzyce, Jadowniki Bielskie, Jadowniki Rycerskie, Jaroszewo, Kaczkowo-Kaczkówko, Kierzkowo, Nadborowo, Paryż, Rydlewo, Sarbinowo, Sielec, Słębowo, Sobiejuchy, Uścikowo, Wilczkowo. Zjawisko to jest najbardziej nasilone w: Paryżu, Sielcu, Sobiejuchach, Uścikowie i Wilczkowie.

Wskaźnik nr 3 – sfera gospodarcza: wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 16. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w sołectwach gminy (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Sołectwo	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Białożewin	284	20	7,04
Bożejewice	159	14	8,81
Bożejewiczki	371	52	14,02
Brzyskorzystew	225	17	7,56
Brzyskorzystewko	477	19	3,98
Cerekwica	533	39	7,32
Chomiąza Księża	23	2	8,70
Dobrylewo	100	7	7,00
Dochanowo	115	3	2,61
Gorzyce	201	13	6,47
Jadowniki Bielskie	107	9	8,41
Jadowniki Rycerskie	237	13	5,49
Januszkowo	144	8	5,56
Jaroszewo	249	33	13,25
Kaczkowo-Kaczkówko	157	4	2,55
Kierzkowo	72	4	5,56
Murczyn	221	30	13,57
Murczynek	87	1	1,15
Nadborowo	130	4	3,08
Paryż	74	4	5,41
Podgórzyn	347	28	8,07
Podobowice	219	9	4,11
Redczyce	59	3	5,08
Rydlewo	130	11	8,46
Sarbinowo	119	14	11,76
Sielec	189	5	2,65
Skarbienice	22	2	9,09
Słabomierz	83	4	4,82
Słębowo	197	18	9,14
Sobiejuchy	118	6	5,08
Sulinowo	159	3	1,89
Ustaszewo	93	4	4,30
Uścikowo	123	5	4,07
Wawrzynki	114	3	2,63
Wenecja	240	33	13,75

Program Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023

Wilczkowo	93	2	2,15
Wójcin	132	6	4,55
Żnin-Wieś	92	4	4,35
Gmina Żnin	15147	456	9,92

Uwaga: kolorem czerwonym oznaczono wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności oraz danych CEIDG.

Spośród wszystkich 38 sołectw gminy jedynie w pięciu sołectwach nie występuje problem dotyczący niskiego wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Są to następujące sołectwa: Bożejewiczki, Jaroszewo, Murczyn, Sarbinowo, Wenecja. Natomiast najgorzej sytuacja przedstawia się w: Brzyskorzystewku, Dochanowie, Kaczkowie-Kaczkówku, Murczynku, Nadborowie, Podobowicach, Sielcu, Sulinowie, Ustaszewie, Uścikowie, Wawrzyńkach, Wilczkowie, Wójcinie, Żninie-Wsi.

Wyżej wyliczone wskaźniki zostały zebrane w zbiorczej tabeli nr 17.

Tabela 17. Wskaźniki dla ujawnienia stanu kryzysowego w sołectwach gminy Żnin

Sołectwo	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze (%)	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
			sfera społeczna
Białożewin	7,75	6,44	7,04
Bożejewice	6,29	1,67	8,81
Bożejewiczki	12,94	15,30	14,02
Brzyskorzystew	7,56	6,70	7,56
Brzyskorzystewko	10,27	14,89	3,98
Cerekwica	10,13	8,82	7,32
Chomiąza Księża	13,04	9,38	8,70
Dobrylewo	15,00	4,22	7,00
Dochanowo	10,43	6,63	2,61
Gorzyce	9,95	11,99	6,47
Jadowniki Bielskie	7,48	13,41	8,41
Jadowniki Rycerskie	10,97	14,52	5,49
Januszkowo	9,03	3,33	5,56
Jaroszewo	9,64	15,18	13,25
Kaczkowo-Kaczkówko	10,83	11,11	2,55
Kierzkowo	8,33	14,02	5,56
Murczyn	9,50	4,67	13,57
Murczynek	10,34	8,63	1,15
Nadborowo	10,00	13,19	3,08
Paryż	17,57	34,40	5,41

Program Rewitalizacji dla Gminy Żnin na lata 2016-2023

Podgórzyn	9,80	6,80	8,07
Podobowice	12,79	8,29	4,11
Redczyce	10,17	4,35	5,08
Rydlewo	13,08	14,36	8,46
Sarbinowo	5,04	10,66	11,76
Sielec	19,05	25,18	2,65
Skarbenice	18,18	8,82	9,09
Słabomierz	12,05	6,29	4,82
Słębowo	9,64	17,37	9,14
Sobiejuchy	13,56	23,83	5,08
Sulinowo	11,95	8,33	1,89
Ustaszewo	8,60	9,09	4,30
Uścikowo	12,20	29,83	4,07
Wawrzyńki	11,40	8,33	2,63
Wenecja	10,00	3,17	13,75
Wilczkowo	16,13	27,27	2,15
Wójcin	9,09	6,09	4,55
Żnin-Wieś	2,17	2,07	4,35
Gmina Żnin	9,30	10,45	9,92

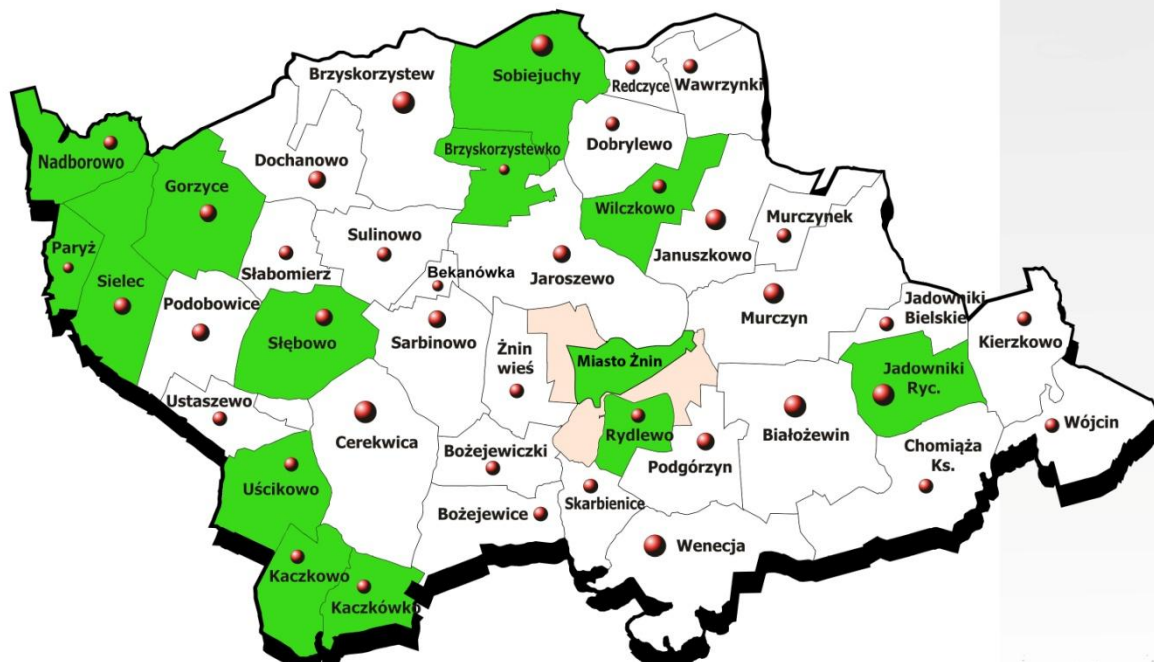
Uwaga: kolorem czerwonym oznaczono wartości mniej korzystne od średniej wartości dla gminy. Kolorem żółtym oznaczono sołectwa, dla których wszystkie wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne od średniej dla gminy.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności, CEIDG, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Wartości wskaźników zamieszczone w czerwonych polach oznaczają wartości mniej korzystne od średniej wartości wskaźników dla gminy. Kolorem żółtym wyróżniono sołectwa, dla których jednocześnie dwa wskaźniki sfery społecznej oraz wskaźnik sfery gospodarczej osiągają wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy.

W następujących sołectwach zidentyfikowano dwa problemy społeczne oraz problem w sferze gospodarczej: **Brzyskorzystewko, Gorzyce, Jadowniki Rycerskie, Kaczkowo-Kaczkówko, Nadborowo, Paryż, Rydlewo, Sielec, Słębowo, Sobiejuchy, Uścikowo, Wilczkowo**. Wymienione sołectwa stanowią obszar zdegradowany na terenach wiejskich gminy Żnin (rysunek 3). Sołectwa te zajmują łącznie 6937,68 ha i liczą 3292 mieszkańców.

Rysunek 3. Obszar zdegradowany na terenach wiejskich gminy Żnin

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

5. Obszar rewitalizacji gminy

5.1 Uwagi wprowadzające

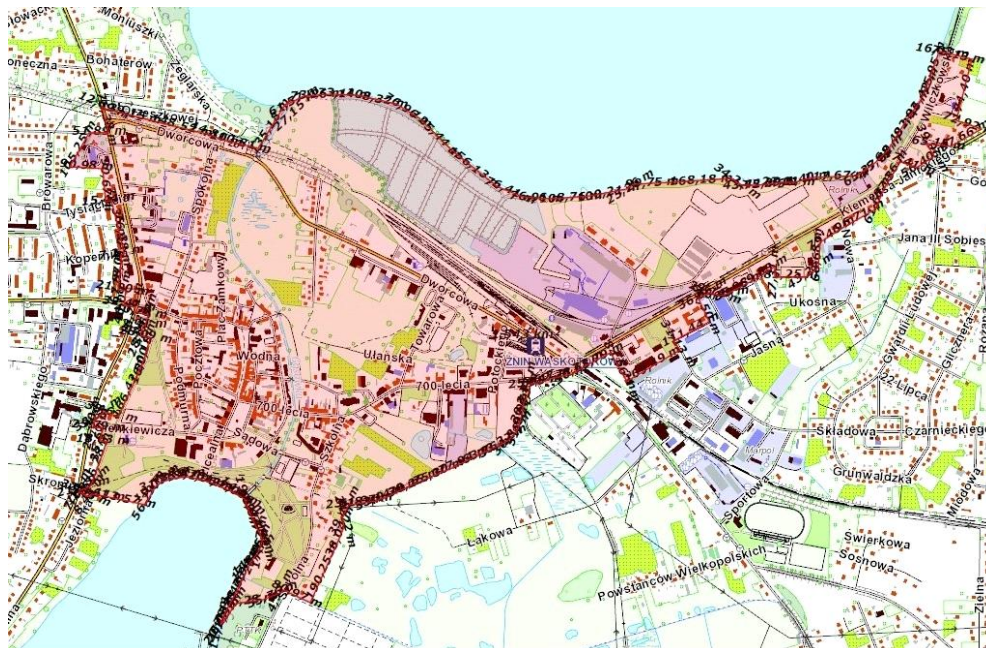
Obszar zdegradowany na terenie gminy Żnin, wyznaczony w poprzedniej części programu, stanowią jednostka przestrzenna nr 4 oraz następujące sołectwa: Brzyskorzystewko, Gorzyce, Jadowniki Rycerskie, Kaczkowo-Kaczkówko, Nadborowo, Paryż, Rydlewo, Sielec, Słębowo, Sobiejuchy, Uścikowo, Wilczkowo. Ogółem obszar zdegradowany zajmuje powierzchnię 7091,68 ha i jest zamieszkały przez 6155 osób. Stanowi to odpowiednio 28,32% powierzchni oraz 25,36% populacji gminy.

Zgodnie z *Wytocznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy i zamieszkałych przez więcej niż 30% ludności gminy. Z tego względu wyznaczony obszar zdegradowany nie może zostać uznany w całości za obszar rewitalizacji.

5.2 Obszar rewitalizacji – podobszar miejski

Z uwagi na znaczenie jednostki przestrzennej nr 4 dla funkcjonowania miasta i gminy, jej dziedzictwo historyczne i potencjał rozwojowy została ona uznana za obszar rewitalizacji na terenie miasta Żnina. Jednostka ta zajmuje 0,61 % powierzchni gminy Żnin i zamieszkuje ją 11,80 % ludności gminy. Obszar ten został przedstawiony na poniższym rysunku.

Rysunek 4. Obszar rewitalizacji w mieście Żnin

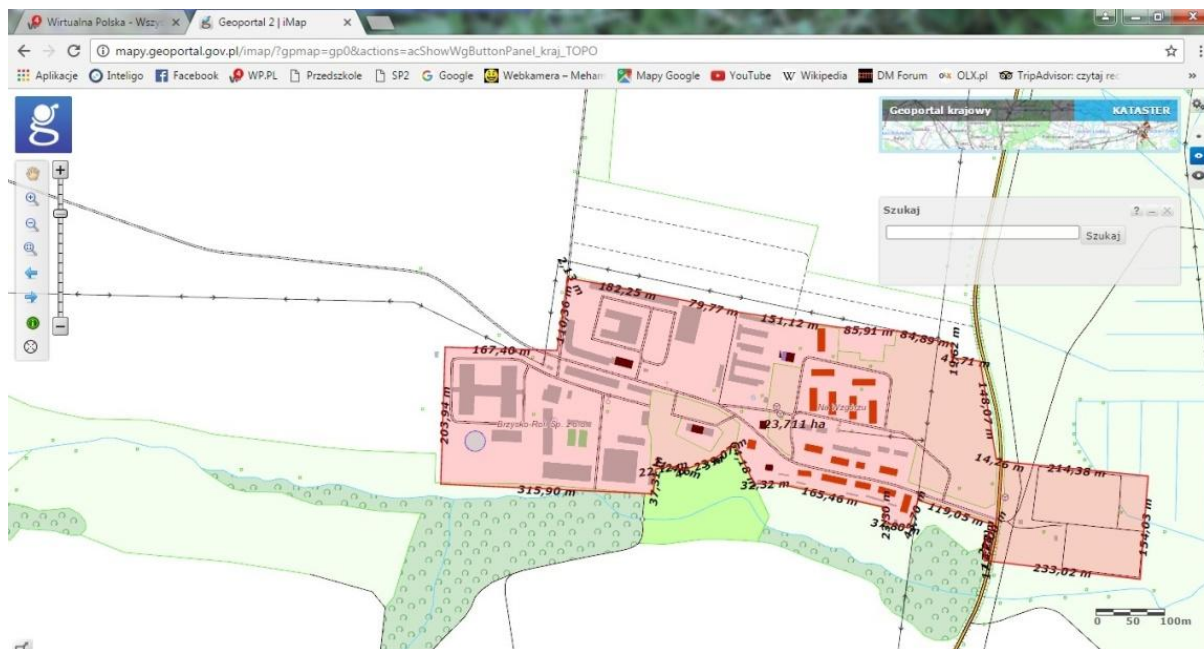
Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie zasobów witryny www.geoportal.gov.pl.

5.3 Obszar rewitalizacji – podobszar wiejski

Obszar zdegradowany na terenach wiejskich gminy stanowią następujące sołectwa: Brzyskorzystewko, Gorzyce, Jadowniki Rycerskie, Kaczkowo-Kaczkówko, Nadborowo, Paryż, Rydlewo, Sielec, Słębowo, Sobiejuchy, Uścikowo, Wilczkowo. We wskazanych sołectwach występuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Ponadto, zgodnie z danymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie, można stwierdzić zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących.

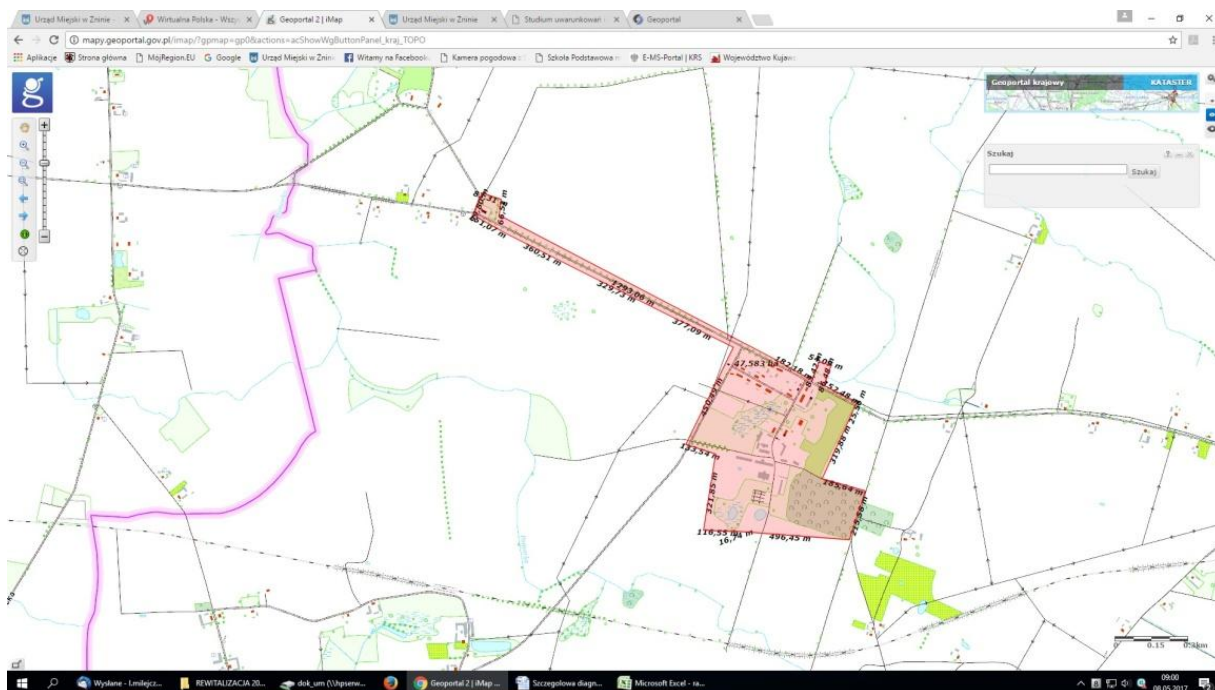
W celu spełnienia kryteriów dotyczących 20% powierzchni i 30% ludności konieczne jest wyeliminowanie z sołectw o najbardziej zwartej zabudowie części ich powierzchni, które nie będą wykorzystywane podczas realizacji programu rewitalizacji, tj. nieruchomości stanowiące grunty rolne. Do takich sołectw na terenie gminy Żnin można zaliczyć m.in.: Brzyskorzystewko, Sielec, Sobiejuchy, Uścikowo. Ostatecznie wszyscy mieszkańcy ww. sołectw (tj. 3292 osób) zostali objęci programem rewitalizacji a obszar rewitalizacji na terenach wiejskich wynosi 4366,13 ha. Na poniższych rysunkach przedstawione zostały graficznie fragmenty czterech wymienionych sołectw, które stanowią części obszaru rewitalizacji.

Rysunek 5. Część sołectwa Brzyskorzystewko zakwalifikowana do obszaru rewitalizacji (23,71 ha)

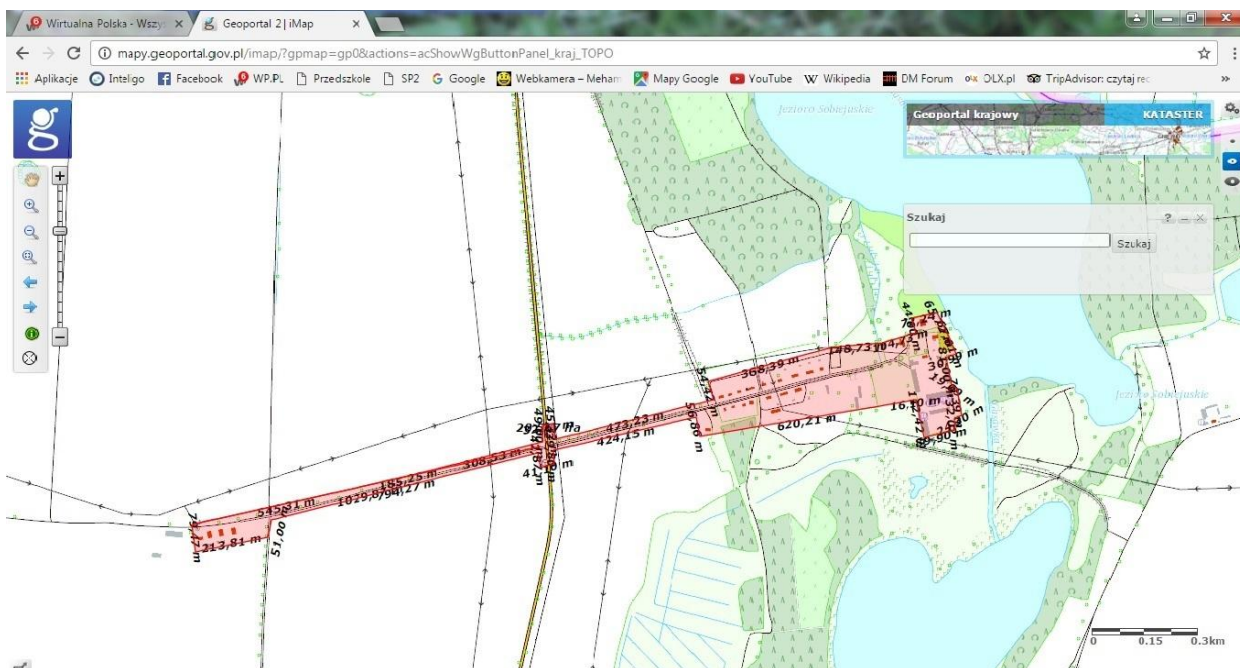
Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie zasobów witryny www.geoportal.gov.pl.

Rysunek 6. Część sołectwa Sielec zakwalifikowana do obszaru rewitalizacji (47,58 ha)

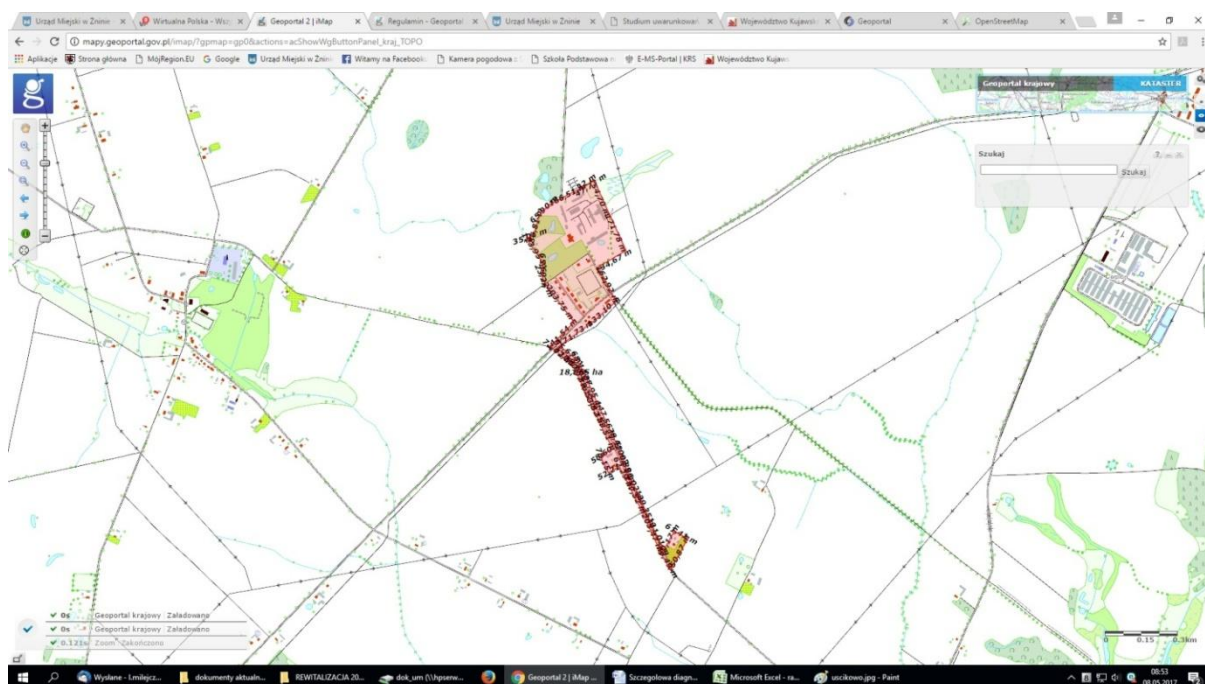
Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie zasobów witryny www.geoportal.gov.pl.

Rysunek 7. Część sołectwa Sobiejuchy zakwalifikowana do obszaru rewitalizacji (20,57 ha)

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie zasobów witryny www.geoportal.gov.pl.

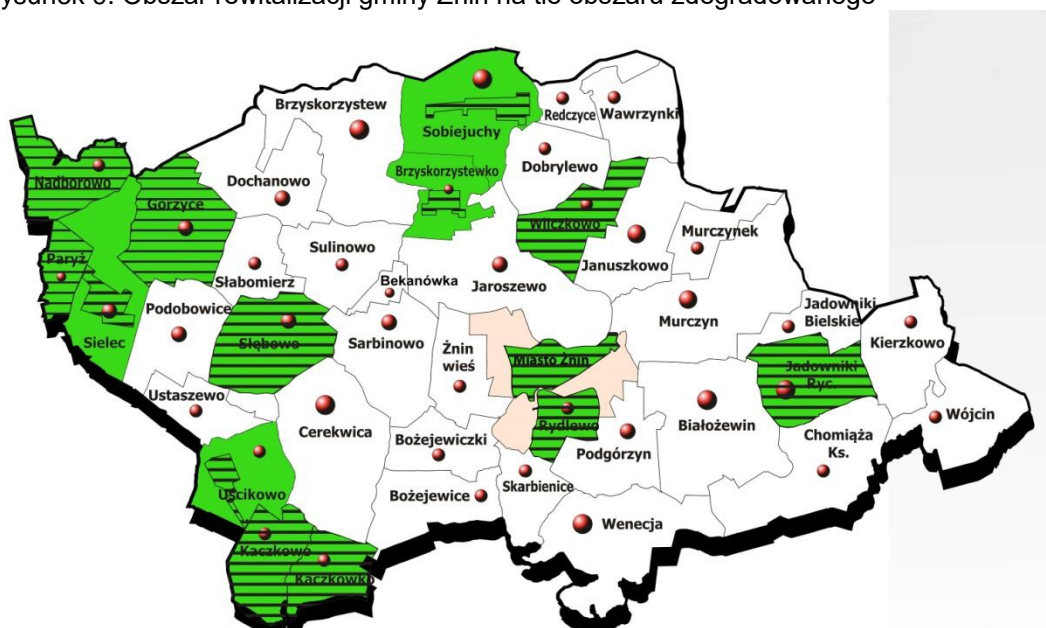
Rysunek 8. Część sołectwa Uścikowo zakwalifikowana do obszaru rewitalizacji (18,86 ha)

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie zasobów witryny www.geoportal.gov.pl.

Na rys. 9 został przedstawiony obszar rewitalizacji gminy Żnin zajmujący całkowitą powierzchnię 4520,13 ha (18,05 % powierzchni gminy) i liczący 6155 osób (25,36 % ludności gminy).

Rysunek 9. Obszar rewitalizacji gminy Żnin na tle obszaru zdegradowanego

Uwaga: kolorem zielonym zaznaczono obszar zdegradowany; czarnymi poziomymi liniami zaznaczono obszar rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

6.1 Uwagi wprowadzające

Zgodnie z *Zasadami regionalnymi* szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji powinna skupiać się na analizie czynników i zjawisk kryzysowych, skali i charakterze potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalnych potencjałach występujących na tym terenie. Nie jest konieczne dokonywanie szczegółowej diagnozy stanu gminy (we wszystkich aspektach istotnych dla jej rozwoju). Diagnoza powinna obejmować analizę następujących sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Należy przy tym skoncentrować się na zagadnieniach, które przyjmują na danym obszarze cechy kryzysowe. Zagadnienia nieistotne dla procesu rewitalizacji można pominąć.

Analizy zawarte w niniejszym rozdziale dotyczą obszaru rewitalizacji w gminie miejsko-wiejskiej Żnin, który obejmuje:

- podobszar wiejski (tj. sołectwa Gorzyce, Jadowniki Rycerskie, Kaczkowo-Kaczkówko, Nadborowo, Paryż, Rydlewo, Słębowo, Wilczkowo oraz części sołectw: Brzyskorzystewko, Sielec, Sobiejuchy i Uścikowo),
- podobszar miejski, który stanowi jednostka struktury przestrzeni miejskiej określona jako jednostka nr 4, obejmująca obszar centrum miasta wraz z terenem byłej cukrowni i terenami pokolejowymi.

Obszar rewitalizacji na terenach wiejskich oraz w mieście zajmuje łączną powierzchnię 4520,13 ha (18,05 % powierzchni gminy) i jest zamieszkały przez 6155 osób (25,36 % ludności gminy), zatem nie zostały przekroczone limity określone w *Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, tj. 20 % powierzchni gminy i 30 % ludności gminy. Jednakże z uwagi na fakt, iż na terenach wiejskich gminy występują odmienne problemy aniżeli w mieście osobno zostanie przedstawiona szczegółowa diagnoza podobszaru miejskiego Żnina oraz podobszaru wiejskiego gminy. Na wykresach 1 i 2 przedstawiono powierzchnię i ludność podobszaru miejskiego i wiejskiego.

Wykres 1. Powierzchnia podobszaru miejskiego i podobszaru wiejskiego

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie zasobów witryny www.geoportal.gov.pl.

Wykres 2. Liczba ludności podobszaru miejskiego i podobszaru wiejskiego

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności.

Podczas sporządzania szczegółowej diagnozy uwzględnione zostały wyniki ankiety przeprowadzonej w ramach identyfikacji zjawisk i czynników kryzysowych. W badaniu ankietowym uczestniczyło ogółem 130 osób (64 kobiety i 66 mężczyzn). Ponad 33% z nich to pracownicy instytucji publicznych i administracji samorządowej. Kolejną grupę stanowiły osoby pracujące na własny rachunek i zatrudnieni w działalności gospodarczej (łącznie 31,6%). Najbardziej liczna była grupa osób w wieku 21-35 lat (40%) oraz 36-50 lat (26,2%).

Jako rekomendowany obszar do rewitalizacji ankietowani proponowali następujące miejscowości wiejskie: Gorzyce, Rydlewo, Nadborowo, Białożewin, Podgórzyn, Wilczkowo, Cerekwicę. W przypadku terenu miasta Żnin spośród 43 propozycji, 22 stanowiły ulice, place i nieruchomości zlokalizowane w jednostce strukturalnej nr 4.

Poniższa tabela zawiera zestawienie trzech najczęściej wskazywanych przez ankietowanych problemów występujących w gminie Żnin w poszczególnych sferach jej funkcjonowania.

Tabela 18. Najważniejsze trzy problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne w gminie Żnin według respondentów

Wyszczególnienie	Główne problemy
Problemy społeczne	Bezrobocie (66,9%), słaba integracja lokalnej społeczności (40,0%), migracja mieszkańców (39,2%)
Problemy gospodarcze	Niedostateczna ilość miejsc pracy (77,7%), słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw (48,5%), brak wsparcia dla przedsiębiorstw (44,6%)
Problemy środowiskowe	Zanieczyszczenie jezior (76,2%), niska świadomość ekologiczna (62,3%), dzikie wysypiska śmieci (56,9%)
Problemy przestrzenno-funkcjonalne	Niski stopień zagospodarowania parków i terenów zielonych (74,6%), niska jakość dróg (71,5%), niedostateczna infrastruktura rekreacyjna przy jeziorach (69,2%)
Problemy techniczne	Małe zasoby mieszkaniowe (69,2%), stan wielorodzinnych budynków mieszkalnych (57,7%), degradacja infrastruktury społecznej (40,8)

Uwaga: w nawiasach podano udział respondentów, którzy wskazali dany problem.
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet wypełnionych przez uczestników badania.

6.2 Obszar rewitalizacji – podobszar miejski

6.2.1 Uwagi ogólne

Podobszar miejski stanowi **jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 4** (ulice: 700-lecia, Dworcowa, Janickiego (od ronda do ul. Wilczkowskiej), Karłowskiej, Kościuszki, Kruszk, Lewandowskiego, Licealna, Łączna, Mickiewicza (od ul. Kościuszki do ul. Dworcowej), Młyńska, Parkowa, Plac Działowy, Plac Wolności, Plac Zamkowy, Poczтовая, Podmurna, Poprzeczna, Potockiego, Przesmyk, Rychlewskiego, Sądowa, Sienkiewicza, Spokojna, Spółdzielcza, Szkolna, Śniadeckich, Średnia, Św. Floriana, Towarowa, Ułańska, Wilczkowska, Wodna, Zamknięta).

Podobszar ten zajmuje powierzchnię 154 ha i zamieszkuje go 2863 osób. Jest położony w centralnej części miasta, pomiędzy dwoma jeziorami żnińskimi: Małym i Dużym, wraz z terenem byłej cukrowni oraz terenami pokolejowymi. Jednostka 4 tworzy spójny pod względem funkcjonalnym obszar, na którym zlokalizowanych jest większość instytucji publicznych oraz usługowych obsługujących mieszkańców gminy oraz większość jej najcenniejszych zabytków. Jest to także obszar, na którym koncentrują się problemy społeczne miasta. Pomimo relatywnie dużej skali problemów społecznych jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 4 wyróżnia się, na tle pozostałych jednostek strukturalnych w mieście, stosunkowo dużym potencjałem społecznym, który odpowiednio wykorzystany może być szansą na wydobycie ze stanu kryzysowego tego terenu. Potencjał ten tworzy z jednej strony kapitał społeczny, tj. zaangażowane w życie miasta organizacje i instytucje społeczne, z drugiej zaś infrastruktura społeczna, która po zmodernizowaniu może służyć rozwijaniu inicjatyw społecznych dynamizujących rozwój tego obszaru.

6.2.2 Sfera społeczna

Jednostka strukturalna nr 4 kumuluje problemy społeczne charakterystyczne dla całej gminy. Wiele z nich przyjmuje większe natężenie, niż na pozostałych obszarach miasta lub jest odczuwana z większą intensywnością. Wynika to w dużej mierze ze specyfiki tego terenu. Jest to obszar położony w centrum miasta, o starej, z reguły zdegradowanej zabudowie mieszkalnej (większość kamienic pochodzi z lat przedwojennych). Od strony północnej sąsiaduje z Jeziorem Żnińskim Dużym, zaś od południowej z Jeziorem Żnińskim Małym. Jeziora te łączy rzeka Gąsawka. Okolice bezpośrednio przyjeziorne są niezamieszkałe i częściowo zadrzewione, co sprawia, że są miejscem spotkań młodzieży z problemami społecznymi i osób ze środowisk zagrożonych zjawiskami patologicznymi. Zamieszkuje go relatywnie duża grupa osób w zaawansowanym wieku, a także rodziny o relatywnie niskich dochodach, co powoduje, że obszar ten znajduje się pod szczególną opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ze statystyk policji wynika, że na obszarze tym relatywnie często dochodzi do aktów wandalizmu, w których uczestniczy głównie młodzież.

Zestawienie wskaźników obrazujących skalę problemów społecznych w jednostce przedstawia tabela 19. Wszystkie wskaźniki zostały wyliczone na podstawie danych statystycznych według stanu na 31 grudnia 2015 roku.

Tabela 19. Wskaźniki społeczne dla jednostki struktury przestrzeni miejskiej nr 4 w Żninie na tle wskaźników dla gminy

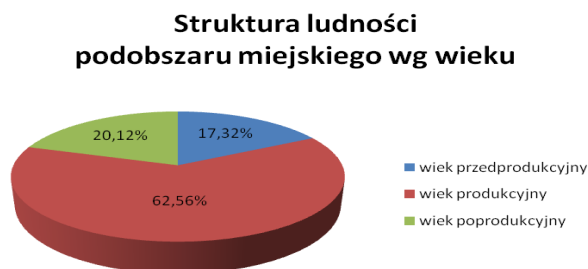
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla jednostki	Wartość wskaźnika dla gminy
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (%)	20,12	19,17
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	32,16	30,71
Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	59,85	60,22

Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	116,13	104,05
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (%)	17,92	10,45
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%)	11,06	9,30
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym (%)	4,58	3,23
Stosunek interwencji służb porządkowych (policji) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze (%)	26,25	15,02
Stosunek interwencji domowych względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze (%)	4,42	3,18

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Komendy Powiatowej Policji w Żninie.

Jednostkę strukturalną o numerze 4 zamieszkuje 2863 osób. Wykres 3 przedstawia strukturę ludności podobszaru miejskiego wg wieku.

Wykres 3. Struktura ludności podobszaru wiejskiego wg wieku

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności.

Największy odsetek ludności w tej jednostce stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców tej jednostki wynosi 62,56%. Udział osób w wieku poprodukcyjnym wynosi 20,12% i jest wyższy od wskaźnika dla gminy (19,17%). Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 32,16 (w gminie 30,71), liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym jest równa 59,85 (w gminie 60,22), zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 116,13 (w gminie 104,05).

Na podstawie powyższych danych należy stwierdzić nasilenie zjawiska starzenia się społeczeństwa. Zasadne jest zatem zapewnienie osobom w wieku poprodukcyjnym właściwej opieki oraz ich aktywizacja społeczna. Ze strony samorządu działania takie są prowadzone przez jednostki organizacyjne gminy, jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Żniński Dom Kultury oraz Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna. Znaczącą rolę w procesie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych odgrywają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe: Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, Uniwersytet III Wieku im. Marii Konopnickiej, Warsztat Terapii Zajęciowej „Promyk”, Stowarzyszenie Kalejdoskop. Z uwagi na prognozowane dalsze starzenie się społeczeństwa uzasadnione znajduje ukierunkowanie działań rewitalizacyjnych na wspieranie osób w wieku poprodukcyjnym. Ważne będzie nie tylko zintensyfikowanie opieki nad osobami starszymi, ale także wsparcie dla inicjatyw

mających na celu społeczne zaangażowanie tych osób, np. w formie działalności artystycznej, organizacji zajęć rekreacyjnych i integracyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2015 r. w jednostce strukturalnej nr 4 ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 513 osób. Ich udział w ogólnej liczbie ludności na tym terenie wynosił aż 17,92%. Był on większy niż średnio w gminie, gdzie wynosił 10,45% i największy spośród wszystkich jednostek struktury przestrzeni miejskiej. Wśród głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej wymienić należy bezrobocie i ubóstwo, długotrwałą lub ciężką chorobę, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W celu ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego beneficjentów pomocy społecznej istotne jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do specjalistycznych usług pomocy rodzinnej, terapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej, poradnictwa prawnego. Dużą rolę w tym zakresie odgrywa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek wspierają takie instytucje i podmioty, jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz liczne organizacje pozarządowe, wśród których wymienić można Warsztat Terapii Zajęciowej „Promyk”, Stowarzyszenie Kalejdoskop.

Jednostka 4 charakteryzuje się większą, niż średnio w gminie, skalą problemów rynku pracy. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym według stanu na 31 grudnia 2015 r. w jednostce 4 wynosił 11,06% (średnio w gminie 9,30%) i był najwyższy w porównaniu z pozostałymi jednostkami struktury przestrzeni miejskiej Żnina. W jednostce 4 niekorzystnie na tle gminy kształtował się również odsetek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym. Wynosił on 4,58%, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla gminy był równy 3,23%. Powyższe dane obrazujące skalę tego zjawiska przesądzają o uwzględnieniu całej jednostki nr 4 w obszarze rewitalizacji. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej. Należy dążyć do zmniejszania skali tego zjawiska poprzez tworzenie warunków do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, inwestycje w infrastrukturę techniczną, zwiększanie dostępności komunikacyjnej, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy. Należy podejmować jednocześnie działania, które mają na celu zmniejszanie skutków bezrobocia w rodzinach dotkniętych tym zjawiskiem, aktywizację i podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych.

Jednostka strukturalna nr 4 charakteryzuje się także relatywnie najniższym poziomem bezpieczeństwa funkcjonowania rodzin w mieście i porządku publicznego. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych w 2015 r. wynosił 26,25%, podczas gdy średnio w gminie - 15,02%. Niekorzystnie prezentuje się także stosunek interwencji domowych przypadających na ogół gospodarstw domowych. W obszarze rewitalizacji stosunek ten wyniósł 4,42%, natomiast w gminie - 3,18%. Dane te wskazują na zasadność realizowania działań rewitalizacyjnych w jednostce strukturalnej nr 4.

6.2.3 Sfera gospodarcza

Jednostka struktury przestrzeni miejskiej nr 4 na tle pozostałych jednostek strukturalnych miasta charakteryzują się dobrą sytuacją w zakresie przedsiębiorczości indywidualnej mierzonej wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Według stanu na 31 grudnia 2015 r. na jej terenie liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych wynosiła 377, co przekładało się na ww. wskaźnik na poziomie 21,05. Analogiczny wskaźnik dla gminy wynosił 9,92. Sama liczba podmiotów gospodarczych w jednostce 4 nie świadczy jednak o rozwiniętej przedsiębiorczości w tej części miasta. Zdecydowana większość przedsiębiorstw działa na niewielką skalę, nie wychodząc z ofertą poza rynek lokalny. Są to przedsiębiorstwa usługowe oraz coraz częściej instytucje finansowe, firmy ubezpieczeniowe oraz tzw. parabanki. W gminie podejmowane są działania (m.in. przez Urząd Miejski) zmierzające do pełniejszego wykorzystania potencjału turystycznego jednostki nr 4 w celu ożywienia zwłaszcza historycznej starówki Żnina. Szansą na rozwój nie tylko jednostki 4, ale całej

gminy, jest powstanie na terenie byłej cukrowni (zlokalizowanej na terenie jednostki nr 4) kompleksu hotelowo-konferencyjno-rehabilitacyjnego „Cukrownia Żnin – Park Industrialny”. Inwestorem w tym przedsięwzięciu jest polska Grupa Arche.

6.2.4 Sfera środowiskowa

Jednostka strukturalna 4, ze względu na swoje położenie (na terenie miasta) nie obejmuje użytków rolnych ani lasów. Jej obszar stanowią tzw. pozostałe grunty. Od północy przylegają do Jeziora Żnińskiego Dużego, a od południa do Jeziora Żnińskiego Małego. Na przestrzeni lat, poprzez realizację zadań inwestycyjnych zwłaszcza w branży wodno-kanalizacyjnej, jakość wód ulega poprawie, co pozwoli na pełniejsze wykorzystanie turystyczne tych akwenów w przyszłości.

Na terenie jednostki, podobnie jak na pozostałym obszarze miasta, w sezonie grzewczym obserwuje się zwiększoną emisję zanieczyszczeń, która wpływa na jakość powietrza. Podejmowane są inicjatywy mające na celu poprawę w tym aspekcie, takie jak np. dotacje celowe budżetu gminy na pokrycie kosztów instalacji proekologicznych systemów grzewczych, a także akcje uświadamiające. Pozytywne rezultaty przynoszą ponadto inwestycje w branży drogowej.

Budynki wielorodzinne korzystają z ciepła sieciowego dostarczonego przez Zakład Energetyki Ciepłej „ZEC”. Osiedla domów jednorodzinnych w mieście podłączone są zaś do sieci gazowej. Jednostka nr 4 jest w 100% zwodociągowana i skanalizowana. Odpady komunalne zmieszane wywożone są na Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Wawrzyńkach położoną na terenie gminy Żnin. Prowadzona jest tu także selektywna zbiórka odpadów. Standardy jakości środowiska nie są przekroczone. Nie są produkowane odpady, które mogłyby stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi bądź stanu środowiska.

Istotnymi źródłami zanieczyszczeń, hałasu i wibracji są samochody korzystające z przebiegających przez Żnin, a częściowo także przez obszar jednostki 4, ważnych szlaków komunikacyjnych: przede wszystkim drogi krajowej nr 5 (trasa Gniezno - Bydgoszcz) oraz drogi wojewódzkiej nr 251 (z Inowrocławia w kierunku Wągrowca). Rozpoczynająca się właśnie budowa odcinków drogi ekspresowej S5 od granicy województwa kujawsko-pomorskiego do Bydgoszczy pozwoli na wyprowadzenie ruchu tranzytowego zwłaszcza ciężkich pojazdów, co pozytywnie wpłynie na jakość życia mieszkańców gminy. Zakończenie realizacji tej kluczowej dla całego regionu inwestycji jest planowane do roku 2019. Jednocześnie w trakcie realizacji jest przebudowa drogi wojewódzkiej nr 251. Prace są prowadzone na odcinku przebiegającym na terenie gminy Żnin a ich skutkiem będzie podniesienie standardu drogi oraz zmniejszenie negatywnego oddziaływania ruchu samochodów na środowisko..

6.2.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Jak już wcześniej wspomniano, warunkiem wyprowadzenia ze stanu kryzysowego jednostki strukturalnej nr 4 jest poprawa stanu infrastruktury społecznej i technicznej w taki sposób, aby mogła ona być w pełni wykorzystywana przez aktywnie działające tu instytucje, przedsiębiorstwa, stowarzyszenia, organizacje i podmioty na rzecz integracji i rozwoju lokalnej społeczności.

W strukturze przestrzennej Żnina wyróżnia się jego centrum z rynkiem (zlokalizowane na terenie jednostki nr 4), ukształtowane jeszcze w czasach średniowiecznych. Układ przestrzenno-urbanistyczny charakteryzuje się zwartą zabudową i obecnością licznych instytucji publicznych, podmiotów handlowych i usługowych. W szczególności należy wskazać tutaj takie instytucje, jak: Starostwo Powiatowe, Urząd Miejski, Komenda Powiatowa Policji, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, Muzeum Ziemi Pałuckiej, kościoły pw. św. Floriana i Najświętszej Marii Panny Królowej Polski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoła Podstawowa nr 1, Zespół Szkół Handlowo-Ekonomicznych, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Centrum Organizacji Pozarządowych, Żniński Dom Kultury, Samorządowe Centrum Usług Wspólnych.

Wskutek prowadzonych od szeregu lat działań w zakresie remontów obiektów i budynków systematycznie wzrasta jakość i estetyka tej przestrzeni. Jednakże konieczna jest kontynuacja tego typu przedsięwzięć, ponieważ na terenie jednostki 4 wskazać można przestrzenie zdegradowane i tereny publiczne o niskiej jakości. Są to: teren byłej cukrowni, tereny pokolejowe, dworzec autobusowy (ul. Towarowa), plac Zamkowy, była drukarnia (przy ul. Pocztowej), młyn nad Jeziorem Żnińskim Małym, budynek WOPR, teren pomiędzy ulicą Ułańską i Dworcową. Ogółem przestrzeń zdegradowana jednostki 4 obejmuje 29,81 ha powierzchni.

Szczególnie istotne dla budowania potencjału rozwojowego w jednostce nr 4 jest: zagospodarowanie terenu byłej cukrowni (przedsięwzięcie to zostało już rozpoczęte przez Grupę Arche), uporządkowanie placu Zamkowego, ulokowanego w centralnej, historycznej części Żnina, wykorzystywanego na potrzeby targowiska oraz poprawa stanu infrastruktury budynku WOPR, przez co stworzone zostaną warunki do wykorzystania potencjału Jeziora Żnińskiego Małego.

Dla poprawy atrakcyjności turystycznej jednostki nr 4 konieczna jest przebudowa torowiska na odcinku od stacji kolei wąskotorowej przy ul. Dworcowej do powstającego kompleksu na terenie byłej cukrowni („Cukrownia Żnin – Park Industrialny”). Umożliwi ona wprowadzenie ruchu turystycznego na tym odcinku. Korzystne byłoby też uruchomienie ruchu turystycznego wąskotorowego nad Jezioro Żnińskie Małe w centrum Żnina.

W dalszym ciągu niezbędne są działania zmierzające do podniesienia standardu dróg i ciągów komunikacyjnych w jednostce nr 4. W szczególnym złym stanie są ulice przebiegające w układzie równoleżnikowym: ulica 700-lecia na odcinku od ronda Leona Lichocińskiego do Gąsawki oraz ulica Dworcowa na odcinku od ulicy Mickiewicza (droga krajowa nr 5) do ulicy Zamkniętej. Przez ulicę Dworcową na całej jej długości przebiega droga wojewódzka nr 251, która aktualnie jest w trakcie przebudowy w ramach projektu realizowanego przez Zarząd Dróg Wojewódzkich. Ponadto planowane jest w bliskiej przyszłości przeprowadzenie inwestycji przebudowy ulicy 700-lecia. Będzie to istotne zadanie w kontekście inwestycji realizowanej przez Grupę Arche na obiektach byłej cukrowni i oczekiwanego wzrostu ruchu turystycznego pomiędzy nowym kompleksem i centrum Żnina.

Problemem gminy, który dotyczy także jednostki nr 4, jest także odczuwany przez turystów i mieszkańców deficyt ścieżek rowerowych.

6.2.6 Sfera techniczna

W jednostce strukturalnej nr 4 nie występują strategiczne dla gmin problemy w zakresie stanu technicznego obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowym, czy rozwiązań umożliwiających efektywne korzystanie z tych obiektów. Nie oznacza to, że nie istnieją żadne potrzeby w zakresie remontów budynków, zwłaszcza remontów dachów, elewacji oraz wymiany istniejących instalacji. Cechą charakterystyczną dla części zlokalizowanych w tej jednostce obiektów jest przede wszystkim ich niska efektywność energetyczna wpływająca negatywnie na środowisko przyrodnicze oraz powodująca konieczność ponoszenia wyższych kosztów ogrzewania. Prowadzone są działania remontowe i modernizacyjne zmierzające do poprawy stanu technicznego obiektów o przeznaczeniu mieszkaniowym, a także handlowym i usługowym.

6.3 Obszar rewitalizacji – podobszar wiejski

6.3.1 Uwagi ogólne

Gmina Żnin należy do gmin miejsko-wiejskich, w których miasto koncentruje więcej niż 30% ludności gminy. Tereny wiejskie gminy na koniec 2015 roku zamieszkiwało 10294 osoby.

Obszar zdegradowany na terenach wiejskich gminy stanowią następujące sołectwa: Brzyskorzyszewko, Gorzyce, Jadowniki Rycerskie, Kaczkowo-Kaczkówko, Nadborowo, Paryż, Rydlewo, Sielec, Słębowo, Sobiejuchy, Uścikowo, Wilczkowo. W celu spełnienia kryteriów dotyczących 20% powierzchni i 30% ludności konieczne było wyeliminowanie z sołectw o najbardziej zwartej zabudowie części ich powierzchni, które nie będą wykorzystywane podczas realizacji

programu rewitalizacji. Ostatecznie wszyscy mieszkańcy ww. sołectw (tj. 3292 osób) zostali objęci programem rewitalizacji a obszar rewitalizacji na terenach wiejskich wynosi 4366,13 ha.

6.3.1 Sfera społeczna

Z racji położenia w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego gmina Żnin wykazuje typowo rolniczy charakter. Problemy, jakie dotknęły polskie rolnictwo na przestrzeni ostatnich lat nie ominęły także społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji na terenach wiejskich gminy. Problemy te zostały odzwierciedlone poprzez wskaźniki społeczne zaprezentowane w tabeli 20. Wszystkie wskaźniki wyliczono na podstawie danych statystycznych według stanu na 31 grudnia 2015 roku.

Tabela 20. Wskaźniki społeczne dla obszaru rewitalizacji na terenach wiejskich gminy Żnin na tle wskaźników dla gminy

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla jednostki	Wartość wskaźnika dla gminy
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (%)	15,25	19,17
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	23,61	30,71
Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,84	60,22
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	75,60	104,05
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (%)	17,95	10,45
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%)	12,04	9,30
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym (%)	4,61	3,23
Stosunek interwencji służb porządkowych (policji) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze (%)	20,46	15,02
Stosunek interwencji domowych względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze (%)	3,93	3,18

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie na podstawie danych Ewidencji Ludności, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Komendy Powiatowej Policji w Żninie.

Obszar rewitalizacji na terenach wiejskich zamieszkuje 3292 osób. Największy odsetek ludności w tej jednostce stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców tej jednostki wynosi 64,58%. Udział osób w wieku poprodukcyjnym wynosi 15,25% i jest niższy od wskaźnika dla gminy (19,17%). Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 23,61 (w gminie 30,71), liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym jest równa 54,84 (w gminie 60,22), zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 75,60 (w gminie 104,05). Analizując powyższe dane nie można stwierdzić problemu dotyczącego starzenia się społeczeństwa.

Według stanu na 31 grudnia 2015 r. w jednostce strukturalnej nr 4 ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 591 osób. Ich udział w ogólnej liczbie ludności na tym terenie wynosił 17,95%. Był on większy niż w gminie, gdzie wynosił 10,45%. Przyczyny tego zjawiska są podobne, jak wśród mieszkańców miasta: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym zamieszkałej na obszarze rewitalizacji na terenach wiejskich (według stanu na 31 grudnia 2015 r.) wynosił 12,04%, przy średniej wartości

w gminie wynoszącej 9,30%. W obszarze rewitalizacji niekorzystnie na tle gminy kształtował się również odsetek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym. Wynosił on 4,58%, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla gminy był równy 3,23%.

Podobszar wiejski charakteryzuje się znacznym nasileniem interwencji służb porządkowych (policji) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych w 2015 r. Stosunek ten wyniósł 20,46%, podczas gdy średnio w gminie - 15,02%. Niekorzystnie prezentuje się także stosunek interwencji domowych przypadających na ogół gospodarstw domowych. W tym podobszarze rewitalizacji stosunek ten wyniósł 3,93%, natomiast w gminie – 3,18%.

6.3.2 Sfera gospodarcza

Podobszar wiejski charakteryzuje się niekorzystną sytuacją w zakresie przedsiębiorczości indywidualnej mierzonej wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Według stanu na 31 grudnia 2015 r. w tym podobszarze były 104 zarejestrowane podmioty gospodarcze osób fizycznych. Wskaźnik, o którym mowa powyżej, wyniósł 4,89. Analogiczny wskaźnik dla gminy był równy 9,92.

6.3.3 Sfera środowiskowa, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera techniczna

W podobszarze wiejskim nie stwierdzono podczas diagnozy występowania poważniejszych problemów i zjawisk kryzysowych kwalifikujących się do rozwiązania poprzez realizację programu rewitalizacji.

Dla mieszkańców Brzyskorzystewka i Sobiejuch niedogodnością może być znaczący ruch pojazdów, jaki odbywa się na przebiegającej przez te dwa sołectwa drodze krajowej nr 5. Generuje on większą ilość zanieczyszczeń, a także może stanowić źródło hałasu i wibracji. W niektórych miejscowościach nierozwiązanym problemem są zdegradowane tereny popegeerowskie, na których aktualnie nie jest prowadzona żadna działalność. Spośród miejscowości stanowiących podobszar wiejski obszaru rewitalizacji problemy te występują w Jadownikach Rycerskich oraz Nadborowie.

6.4. Podsumowanie

Wskazane powyżej zjawiska kryzysowe występujące w gminie Żnin uzasadniają potrzebę prowadzenia działań rewitalizacyjnych zarówno na terenie miasta Żnin, jak i na terenach wiejskich. Kluczowe negatywne zjawiska oraz lokalne potencjały zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji w gminie Żnin zestawiono w tabeli 21.

Tabela 21. Podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji w gminie Żnin

Negatywne zjawiska	Lokalne potencjały
<ul style="list-style-type: none"> – ubóstwo (duża liczba korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej), – znaczne bezrobocie (duża liczba osób bezrobotnych), – starzenie się społeczeństwa (duża liczba osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem), – niski poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego, – duża powierzchnia przestrzeni zdegradowanych w jednostce przestrzennej nr 4, – niska aktywność gospodarcza na podobszarze wiejskim (mała liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą). 	<ul style="list-style-type: none"> – aktywna społeczność (liczne stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, kluby sportowe, koła gospodyń wiejskich, OSP, przedsiębiorcy), – placówki oświatowe, obiekty gminne (żłobek, przedszkola, szkoły, instytucje kultury), – świetlice wiejskie i opiekuńczo-wychowawcze, – mała i średnia przedsiębiorczość zlokalizowana w jednostce nr 4, – dobre położenie przy budowanej drodze ekspresowej S5 i drodze wojewódzkiej nr 251 – obecność terenów inwestycyjnych, – walory przyrodnicze i atrakcyjność turystyczna gminy, – obiekty służące integracji mieszkańców (grzybki, boiska, place zabaw).

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

W wyniku przeprowadzonej analizy na terenie gminy Żnin wyznaczono obszar rewitalizacji, który obejmuje:

- 1) na terenie miasta (podobszar miejski): jednostkę struktury przestrzeni miejskiej nr 4 – ulice: 700-lecia, Dworcowa, Janickiego (od ronda do ul. Wilczkowskiej), Karłowskiej, Kościuszki, Kruszkki, Lewandowskiego, Licealna, Łączna, Mickiewicza (od ul. Kościuszki do ul. Dworcowej), Młyńska, Parkowa, Plac Działowy, Plac Wolności, Plac Zamkowy, Poczтовая, Podmurna, Poprzeczna, Potockiego, Przesmyk, Rychlewskiego, Sądowa, Sienkiewicza, Spokojna, Spółdzielcza, Szkolna, Śniadeckich, Średnia, Św. Floriana, Towarowa, Ułańska, Wilczkowska, Wodna, Zamknięta;
- 2) na terenach wiejskich (podobszar wiejski) – sołectwa Gorzyce, Jadowniki Rycerskie, Kaczkowo-Kaczkówko, Nadborowo, Paryż, Rydlewo, Słębowo, Wilczkowo oraz części sołectw: Brzyskorzystewko, Sielec, Sobiejuchy i Uścikowo.

Wizja

Wizja obszaru rewitalizacji po zrealizowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych to pożądaný stan docelowy, który odzwierciedla analizy (przede wszystkim wskaźnikowe) przeprowadzone na etapie diagnozy, w tym występowanie głównych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Uwzględnia także dotychczas zgłoszone uwagi mieszkańców, władz samorządowych oraz innych podmiotów związanych z gminą, wypracowane w toku konsultacji wewnętrznych oraz dyżurów i spotkań otwartych.

Jak wynika z diagnozy obszaru rewitalizacji, znaczna część zdiagnozowanych problemów jest wspólna dla całego obszaru rewitalizacji – niezależnie od jego lokalizacji (miasto czy obszary wiejskie). Główne problemy występujące na całym obszarze rewitalizacji są związane z wysokim bezrobociem (obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyższym niż przeciętna dla całej gminy udziałem bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym) oraz ubóstwem (co odzwierciedla kolejny problem - wyższy niż przeciętna dla gminy udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze). W przypadku obszaru rewitalizacji wyznaczonego w mieście analiza wskaźnikowa wykazała także wyższy niż średnia dla całej gminy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem oraz znaczący (istotnie przekraczający przeciętną dla gminy) udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogółem analizowanej jednostki struktury. W przypadku obszaru rewitalizacji wyznaczonego na obszarach wiejskich, uwagę zwraca niższy niż przeciętny wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, co wskazuje na niski poziom przedsiębiorczości. Wśród innych problemów szczegółowych zdiagnozowano m. in. zły stan infrastruktury społecznej.

Zauważyć należy, że ujawnione w toku konsultacji społecznych problemy nie zawsze mają wymiar statystyczny (ilościowy). Zostały one szczegółowo przedstawione w poprzedniej części programu. Ze względu na uznanie ich przez mieszkańców jako istotnych problemów rozwojowych lokalnej społeczności, planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne muszą przyczyniać się także do ich niwelacji. Założenia rewitalizacji dla wyznaczonego obszaru wynikają więc z obiektywnie i subiektywnie zidentyfikowanych dla gminy problemów i mają na celu co najmniej zauważalne i trwałe ograniczenie negatywnych zjawisk.

Ze względu na podobieństwa problemów występujących na obszarze rewitalizacji oraz – przede wszystkim – potencjał prorozwojowy występujący na tym obszarze (określony także w strategii rozwoju) i zakres możliwych do przeprowadzenia - zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wizja obszaru rewitalizacji gminy Żnin do 2023 r. brzmi następująco:

Dzięki zagospodarowaniu zdegradowanych przestrzeni w mieście Żnin na cele gospodarki turystycznej i podjęciu na całym obszarze rewitalizacji gminy działań sprzyjających powstawaniu miejsc pracy oraz realizacji przedsięwzięć na rzecz poprawy poziomu przedsiębiorczości, zaradności i kompetencji znacząco wzrosła aktywność społeczno-gospodarcza oraz jakość życia mieszkańców.

Obszar zrewitalizowany w mieście charakteryzuje się wysoką estetyką oraz podnosi atrakcyjność turystyczną gminy. Zagospodarowane tereny przyjeziorne oraz nowopowstała infrastruktura hotelowo-rekreacyjna przyciągają inwestorów z zewnątrz oferujących nowe miejsca pracy. Stanowią one także przestrzeń do rozwoju lokalnego małego biznesu, nastawionego szczególnie na efektywną obsługę zwiększonego ruchu turystycznego. Zrewitalizowane przestrzenie pozwalają aktywnie spędzać czas wolny przez turystów i mieszkańców.

Doposażona i zmodernizowana infrastruktura jednostek kultury i pomocy społecznej oraz wsparte organizacje pozarządowe stanowią lokalne ośrodki aktywizacji społeczno-gospodarczej w mieście i na terenach wiejskich. Dzięki szkoleniom i kursom, mieszkańcy obszaru rewitalizacji są odpowiednio przygotowani do sprostania wymogom lokalnego rynku pracy, co zapobiega wykluczeniu społecznemu i przyczynia się do ograniczenia bezrobocia i uzależnienia od pomocy społecznej.

Wizja obszaru rewitalizacji skupia się głównie na zredukowaniu bezrobocia, ubóstwa, poprawie poziomu przedsiębiorczości, aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym. Podstawowym jej elementem jest turystyka, która ma stać się kołem zamachowym napędzającym całą gospodarkę lokalną. W ten zamysł wpisuje się projekt inwestora prywatnego, który polega na rewitalizacji terenów byłej cukrowni na kompleks hotelowo-konferencyjno-rehabilitacyjny (cały kompleks wraz z Muzeum Cukrownictwa nosi nazwę Cukrownia Żnin – Park Industrialny). Do obsługi Parku niezbędne będą odpowiednio wykwalifikowane zasoby pracy (wstępne zapotrzebowanie określono na 100 osób). Stąd też, w programie rewitalizacji przewidziano realizację dużego projektu miękkiego zorientowanego na włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców gminy Żnin (zarówno z obszaru rewitalizacji z miasta i sołectw), w ramach którego osoby bezrobotne, bierne zawodowo będą podnosić swoje kwalifikacje i umiejętności. Docelowo mają one znaleźć zatrudnienie w kompleksie hotelowym oraz tworzyć nowe podmioty gospodarcze, które będą obsługiwać zwiększony ruch turystyczny. Ponadto, zakłada się, że uczestnicy szkoleń nabędą wiedzę i umiejętności, które umożliwią im działalność w ramach organizacji pozarządowych, które swoje usługi skierują do lokalnego społeczeństwa. Projekt ten jest zintegrowany z kilkoma działaniami infrastrukturalnymi zarówno w mieście, jak i w sołectwach. Jeżeli chodzi o miasto to jednym z nich jest remont budynku WOPR, gdzie będą realizowane szkolenia. Budynek ten zostanie odpowiednio dostosowany do potrzeb projektu miękkiego i umożliwi m. in. szkolenia dla ratowników wodnych, którzy docelowo mają pracować na hotelowym basenie. Dodatkowo, zostanie zaadoptowany na wypożyczalnię sprzętu wodnego, co umożliwi aktywne spędzanie wolnego czasu przez osoby w wieku poprodukcyjnym.

Kolejnymi projektami zintegrowanymi w mieście są przebudowa torowiska kolei wąskotorowej na odcinku od stacji kolei wąskotorowej do obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny” oraz adaptacja placu Zamkowego na targowisko z zadaszonymi stanowiskami, zapleczem sanitarnym, niezbędną infrastrukturą techniczną i oświetleniem.

Projekty te są bardzo istotne z punktu widzenia atrakcyjności oferty turystycznej gminy Żnin. Kolej wąskotorowa jest wizytówką lokalną. Rewitalizacja zdegradowanej infrastruktury kolejowej pomoże w poszerzeniu usług przewozowych, zwiększy ich dostępność i spowoduje ożywienie gospodarcze. Zwiększony ruch turystyczny daje nowe możliwości działania dla lokalnych punktów usługowych (bary, restauracje, sklepiki, parki rozrywki itp.), które mogą być obsługiwane przez beneficjentów wspomnianego projektu szkoleniowego. Podobna zależność występuje w przypadku targowiska na placu Zamkowym, które umożliwi wzrost poziomu przedsiębiorczości (w tym dla osób z terenów wiejskich) zwłaszcza w zakresie handlu produktami regionalnymi, płodami rolnymi oraz produktami ekologicznymi.

Z kolei w sołectwach opisany powyżej projekt miękki jest zintegrowany z remontem świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich oraz modernizacją systemu grzewczego w Szkole Podstawowej w Słębowie i modernizacją drogi dojazdowej do SP w Słębowie. Jest to uzasadnione tym, że obszar rewitalizacji na terenach wiejskich obejmuje 12 sołectw i jest bardzo niespójny przestrzennie. Stąd też wymienione obiekty stanowią miejsca realizacji projektu szkoleniowego. Szkoła podstawowa w Słębowie wymaga remontu centralnego ogrzewania i drogi dojazdowej gdyż obecnie stanowi ona duże zagrożenie dla bezpieczeństwa pojazdów i dzieci, które się nią poruszają rowerami. Tereny te zamieszkuje ludność uboga, korzystająca z ośrodków pomocy społecznej. Poprawa wspomnianej infrastruktury podniesie komfort i bezpieczeństwo szkoleń oraz jednocześnie jakość życia tamtejszej społeczności. Z kolei od uczestników szkoleń oczekiwać się będzie, że znajdą oni zatrudnienie w kompleksie hotelowym, usługach turystycznych bądź zasilą swoimi kompetencjami funkcjonowanie organizacji pozarządowych.

Kolejnym projektem zintegrowanym ukierunkowanym na usługi społeczne dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jest organizacja usług opiekuńczych w gminie dla osób wykluczonych społecznie z powodu podeszłego wieku, choroby lub niepełnosprawności (Dzienny Dom „Senior+”) (zajęcia kulturalno-oświatowe, edukacyjne, aktywności ruchowej, sportowe, rekreacyjne, terapia zajęciowa w grupach międzypokoleniowych). Służyć temu projektowi ma remont budynku należącego do MOPS i utworzenie tam dziennego domu pomocy realizującego wsparcie. Uzupełnieniem tego typu wsparcia jest także kolejny planowany projekt, który zakłada organizację cyklu wywiadówek profilaktycznych dotyczących przemocy w rodzinie, który będzie prowadzony przez MOPS w Żninie.

Istotnym elementem wizji obszaru rewitalizacji jest redukcja bezrobocia, ubóstwa i poprawa poziomu przedsiębiorczości. Wymienione problemy dotyczą wielu kobiet, zwłaszcza na terenach wiejskich. Stąd też kolejny planowany projekt rewitalizacyjny stawia sobie za cel wsparcie tych osób w opiece nad dziećmi i umożliwienie przez to powrót bądź też wejście na rynek pracy. W ramach niego przewidziano utworzenie oddziału przedszkolnego w Słębowie. Adaptacja pomieszczeń jest związana zarówno z pracami budowlanymi, jak i zakupem niezbędnego wyposażenia. Dodatkowo, w obszarze rewitalizacji obejmującym sołectwa i podobszar miejski, w ramach wsparcia kluczowych kompetencji oraz wyrównywania szans edukacyjnych młodzieży zaplanowano cykl zajęć i szkoleń dla uczniów szkół podstawowych. Mają one za zadanie m. in. rozwijanie umiejętności i wiedzy z dziedziny nauk ścisłych oraz z zakresu przedsiębiorczości, co może w przyszłości wpływać na aktywność gospodarczą, która w obszarze rewitalizacji gminy Żnin jest na relatywnie niskim poziomie.

Wizja obszaru rewitalizacji powinna być zrealizowana w sposób kompleksowy i zintegrowany. Łączy ona ze sobą wiele inicjatyw nastawionych na ograniczenie głównie społecznych zjawisk kryzysowych poprzez zaangażowanie mieszkańców zarówno miasta Żnin, jak i wybranych sołectw.

8. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Wizja obszaru rewitalizacji określiła docelowy stan pożądany procesu rewitalizacji. Urzeczywistnieniu wizji służą szczegółowe cele strategiczne oraz kierunki działań rewitalizacyjnych (stanowiące sposób/drogę osiągnięcia celów), składające się z konkretnych kroków - realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (rys. 10).

Rysunek 10. Instrumentarium procesu urzeczywistnienia wizji obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

Zaproponowane poniżej cele są pochodną wizji, która wyznacza stan docelowy całego procesu rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji gminy Żnin:

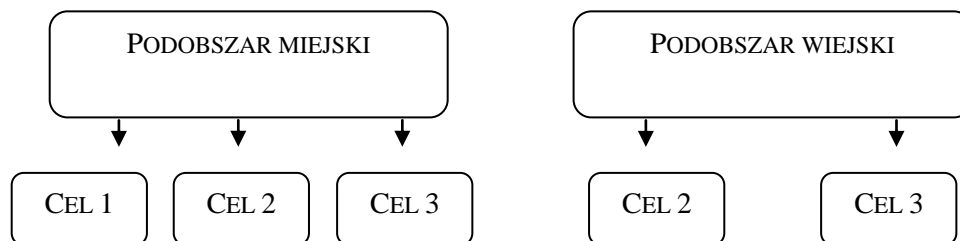
CEL 1: Adaptacja przestrzeni zdegradowanych na terenie miasta Żnin na cele związane z rozwojem gospodarki turystycznej w gminie

CEL 2: Poprawa poziomu życia mieszkańców poprzez aktywizację gospodarczą gminy, w szczególności tworzenie miejsc pracy związanych z obsługą zwiększonego ruchu turystycznego

CEL 3: Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej

Ze względu na różnice dotyczące problemów występujących na terenie obszaru rewitalizacji w mieście Żnin oraz na obszarach wiejskich, istnieje potrzeba wyznaczenia innego zestawu celów dla obu kategorii lokalizacyjnych. Dlatego też dla obszaru rewitalizacji położonego w mieście, obowiązywać będą trzy wymienione cele, z których podstawowym będzie cel 1 - podjęcie działań na rzecz adaptacji przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju gospodarczego. Natomiast rewitalizacja w sołectwach (obszary wiejskie) będzie skoncentrowana na celu 2 oraz 3 (rys. 11).

Rysunek 11. Cele działań rewitalizacyjnych w Gminie Żnin z uwzględnieniem podobszarów rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Działania, które zostały przyporządkowane do poszczególnych celów przenikają się i są ze sobą powiązane tzn. oddziaływanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w podobszarze miejskim powinno przenosić się również na podobszar wiejski i odwrotnie. A zatem projektowane przedsięwzięcia będą realizowane w ramach celów w poszczególnych podobszarach tak jak wskazano na rys. 2 ale ich oddziaływanie będzie się uzupełniać. Dla przykładu, inwestycja prywatna w postaci hotelu i centrum konferencyjno-rekreacyjnego oraz przebudowa torowiska wpłynie na rozwój usług (np. gastronomicznych) dla zwiększonego ruchu turystycznego wzdłuż głównych szlaków pieszo-jezdnych, wzrost zatrudnienia w kompleksie, pozwoli na podniesienie atrakcyjności turystycznej całego miasta a także będzie sprzyjać kreowaniu nowych usług dla gości hotelowych (np. kwiaciarnie, przejazdy bryczką itp.), w które mogą angażować się także mieszkańcy podobszaru wiejskiego rewitalizacji.

Obrane cele są ukierunkowane na redukcję negatywnych zjawisk określonych na etapie diagnozy za pomocą wyznaczonych wskaźników.

Cel nr 1 zorientowany jest na eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej i polegać będzie przede wszystkim na działaniach umożliwiających adaptację przestrzeni zdegradowanych na cele gospodarcze i społeczne. Dotyczy to zagospodarowania i nowych funkcji terenów byłej cukrowni (*kierunek działań 1*). Kierunek ten obejmuje przedsięwzięcie polegające na rewitalizacji terenów przemysłowych w celu utworzenia Parku Industrialnego na terenie Zakładu Cukrowni w Żninie. Przedsięwzięcie to składa się z kilku etapów, w ramach których powstaną m. in. ośrodek wypoczynkowo-rehabilitacyjny i Muzeum Cukrownictwa. Inwestor prywatny szacuje planowane zatrudnienie na poziomie ok. 100 osób. W związku z czym, istnieje potrzeba odpowiedniego przygotowania przyszłych kadr (personel kuchenny, recepcyjny, sprzątający, rehabilitacyjny itp.) oraz wyposażenia w kompetencje osób planujących rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej zorientowanej na obsługę zwiększonego ruchu turystycznego.

Dodatkowo, w ramach celu 1 przewiduje się realizację innych działań komplementarnych poprawiających jakość infrastruktury i atrakcyjność miasta Żnin (*kierunek działań 2*) (przebudowa torowiska na potrzeby wprowadzenia ruchu turystycznego na linii wąskotorowej na teren obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny”, remont budynku WOPR, adaptacja placu Zamkowego na potrzeby targowiska).

A zatem cel 1 ma charakter przestrzenno-funkcjonalny i jego podstawowym elementem jest inwestycja prywatna w Park Industrialny, natomiast jego uzupełnieniem są następujące działania:

- przebudowa torowiska na potrzeby wprowadzenia ruchu turystycznego na linii wąskotorowej na teren obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny” - modernizacja ta umożliwi rozwój funkcji turystycznej zdegradowanej infrastruktury kolejowej i większy zakres oferowanych usług dla mieszkańców oraz osób wypoczywających w gminie Żnin, zwłaszcza w kompleksie

hotelowo-rekreacyjnym na terenie byłej cukrowni; (projekt zintegrowany z projektem „Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin”); modernizacja toru kolejowego podniesie atrakcyjność oferty turystycznej. W konsekwencji wzrośnie ruch turystyczny i powstanie potrzeba zatrudnienia dodatkowych osób nie tylko w charakterze obsługi kolejki (maszynista, konserwator itp.) ale także w punktach usługowych (restauracjach, barach, wypożyczalni sprzętu wodnego itp.). Projekt szkoleniowy będzie miał za zadanie wyposażyć uczestników w niezbędne kompetencje i umiejętności do podjęcia pracy, założenia własnej działalności gospodarczej nastawionej na obsługę zwiększonego ruchu turystycznego;

- remont budynku WOPR przy ul. Szkolnej - zagospodarowanie terenów przyjeziornych w postaci modernizacji zaplecza dla amatorów sportów wodnych wpisuje się rozwój gospodarki turystycznej w regionie i rozwój oferty (m. in. wypożyczalnia sprzętu pływającego) skierowanej do osób w wieku poprodukcyjnym z miasta Żnin. Udział tych osób w ludności ogółem stanowi jeden z problemów w obszarze rewitalizacji w mieście stąd możliwości włączenia społecznego i zwiększenia oferty wypoczynkowej. Dodatkowo, remont ma służyć przystosowaniu pomieszczeń do prowadzenia szkoleń i kursów aktywizujących m. in. dla kandydatów na ratowników wodnych (projekt zintegrowany z projektem „Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin”); Projekt szkoleniowy będzie realizowany w wyremontowanym budynku WOPR. Znajdą się w nim dostosowane pomieszczenia oraz sprzęt, który będzie służył podnoszeniu umiejętności m. in. w zakresie ratownictwa wodnego (inwestor prywatny w planowanym kompleksie hotelowym na terenach zdegradowanych zamierza zatrudnić kilkanaście osób w charakterze obsługi basenu). Ponadto, w budynku WOPR będą realizowane kursy aktywizujące osoby pozostające bez pracy. Będzie on spełniał rolę wielofunkcyjnego centrum szkoleniowego promującego m. in. zakładanie własnej działalności gospodarczej oferującej różnego rodzaju usługi dla gości kompleksu hotelowego;
- adaptacja placu Zamkowego na potrzeby targowiska – przystosowanie istniejącego miejsca targowego na plac z zadaszonymi stanowiskami, zapleczem sanitarnym, niezbędną infrastrukturą techniczną i oświetleniem; (projekt zintegrowany z projektem „Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin”); Celem projektu szkoleniowego jest wsparcie doradcze oraz podniesienie kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym. Targowisko miejskie daje nowe możliwości aktywizacji zawodowej zwłaszcza w kontekście wzrostu liczby turystów i w konsekwencji wzrostu popytu na m. in. produkty regionalne. Jest to także możliwość dla osób zamieszkujących obszar rewitalizacji wiejski. Niski poziom przedsiębiorczości w tym obszarze może zostać zredukowany poprzez udział w promocji i sprzedaży produktów rolnych i produktów ekologicznych na targowisku miejskim.

Wymienione powyżej inwestycje są niezbędnym warunkiem dla stworzenia nowych miejsc pracy w turystyce i innych sektorach lokalnej gospodarki. Będą one oddziaływać na główne problemy obszaru rewitalizacji – bezrobocie, ubóstwo, niski poziom przedsiębiorczości oraz obecność przestrzeni zdegradowanej.

Cel 2 oraz 3 – w zakresie tych celów szczegółowa koncepcja rewitalizacji polegać będzie na realizacji programu rozwoju społeczno-gospodarczego, nakierowanego na trwałą zmianę postaw mieszkańców całego obszaru rewitalizacji (podobszaru w mieście i na terenach wiejskich) w zakresie zwiększenia aktywności społecznej i zawodowej, przedsiębiorczości, zaradności, kompetencji i kształcenia zawodowego oraz samorozwoju dorosłych. W ramach sfery społecznej i gospodarczej przewiduje się więc działania dwutorowe (stąd wyznaczono dwa odrębne cele):

- w ramach celu 2 – działania nakierowane na trwałą zmianę postaw mieszkańców całego obszaru rewitalizacji (podobszaru miejskiego i wiejskiego) w zakresie zwiększenia aktywności gospodarczej związanej z przewidywanym zwiększeniem ruchu turystycznego poprzez:
  - a) pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości (*kierunek działań 1*);

- b) aktywizację osób bezrobotnych oraz wspieranie uzyskania przez mieszkańców gminy pożądaných w turystyce umiejętności i wykształcenia (*kierunek działań 2*).
- w ramach celu 3 – działania nakierowane na trwałą zmianę postaw mieszkańców obszaru rewitalizacji (szczególnie na terenach wiejskich) w zakresie zwiększenia ich zaangażowania w życie społeczne poprzez:
  - a) poprawę warunków i oferty edukacji (*kierunek działań 1*);
  - b) pomoc w opiece nad dziećmi i ludźmi starszymi oraz doznającymi przemocy (*kierunek działań 2*);
  - c) rozwój aktywności organizacji pozarządowych (*kierunek działań 3*).

W ramach obu powyższych celów, dla przeprowadzenia poszczególnych „miękkich” przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne będzie zmodernizowanie i doposażenie jednostek stanowiących lokalne ośrodki aktywizacji (świetlicę wiejską w Jadownikach Rycerskich, Szkołę Podstawową w Słębowie wraz z drogą dojazdową).

Szczegółowe zestawienie celów 2 i 3, kierunków rewitalizacji oraz projektów w ich ramach zawiera tab. 22.

Tabela 22. Zestawienie celu 2 i 3 rewitalizacji w Gminie Żnin, kierunków działań i projektów

CEL 2: POPRAWA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ GMINY, W SZCZEGÓLNOŚCI TWORZENIE MIEJSC PRACY ZWIĄZANYCH Z OBSŁUGĄ ZWIĘKSZONEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO		
Kierunki działań: Działania nakierowane na trwałą zmianę postaw mieszkańców całego obszaru rewitalizacji (podobszaru w mieście i na terenach wiejskich) w zakresie zwiększenia aktywności gospodarczej związanej z przewidywanym zwiększeniem ruchu turystycznego:	Projekty – Podobszar miejski	Projekty – Podobszar wiejski
1. pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości,	<ul style="list-style-type: none"> - Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin (projekt zintegrowany z projektami: „Przebudowa torowiska na potrzeby wprowadzenia ruchu turystycznego na linii wąskotorowej na teren obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny”, „Remont budynku WOPR”, „Adaptacja placu Zamkowego na potrzeby targowiska”) - Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin (projekt zintegrowany z projektami „Remont świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich” oraz „Modernizacja systemu grzewczego – ogrzewanie centralne w Szkole Podstawowej w Słębowie” i „Modernizacja drogi dojazdowej do SP w Słębowie” – miejsce realizacji projektu: świetlica wiejska w Jadownikach Rycerskich oraz SP w Słębowie) - Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i

		<p>aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie.</p>
<p>2. aktywizacja osób bezrobotnych oraz wspieranie uzyskiwania przez mieszkańców gminy pożądanym w turystyce i umiejętności i wykształcenia.</p>	<p>- Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin (projekt zintegrowany z projektami: „Przebudowa torowiska na potrzeby wprowadzenia ruchu turystycznego na linii wąskotorowej na teren obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny”, „Remont budynku WOPR”, „Adaptacja placu Zamkowego na potrzeby targowiska”)</p> <p>- Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie.</p>	<p>- Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin (projekt zintegrowany z projektami: „Remont świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich” oraz „Modernizacja systemu grzewczego – ogrzewanie centralne w Szkole Podstawowej w Słębowie” i „Modernizacja drogi dojazdowej do SP w Słębowie” – miejsce realizacji projektu: świetlica wiejska w Jadownikach Rycerskich oraz SP w Słębowie)</p> <p>- Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie.</p>
<p>CEL 3: ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI W ŻYCIU SPOŁECZNYM DLA SPOŁECZNOŚCI TERENÓW O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ</p>		
<p>Kierunki działań: Działania nakierowane na trwałą zmianę postaw mieszkańców obszaru rewitalizacji (szczególnie na terenach wiejskich) w zakresie zwiększenia ich zaangażowania w życie społeczne:</p>	<p>Projekty – Podobszar miejski</p>	<p>Projekty – Podobszar wiejski</p>
<p>1. poprawa warunków i oferty edukacji</p>	<p>- Innowacyjna edukacja dla szkół Gminy Żnin; Pozalekcyjne i pozaszkolne zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych; Zindywidualizowane wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych; Specjalistyczne zajęcia dodatkowe z zakresu przedsiębiorczości.</p>	<p>- Innowacyjna edukacja dla szkół Gminy Żnin; Pozalekcyjne i pozaszkolne zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych; Zindywidualizowane wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych; Specjalistyczne zajęcia dodatkowe z zakresu przedsiębiorczości.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Remont świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich (projekt zintegrowany z projektem „Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin”) - Remont pomieszczeń świetlicy mający na celu przystosowanie jej do pełnienia nowych funkcji społeczno-gospodarczych umożliwiającą integrację lokalnej społeczności; - Modernizacja systemu grzewczego – ogrzewanie centralne w Szkole Podstawowej w Słębowie (projekt zintegrowany z projektem „Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin”) - Remont centralnego ogrzewania (wymiana i uzupełnienie grzejników, rur doprowadzających wodę, wymiana pieca); - Modernizacja drogi dojazdowej do SP w Słębowie (projekt zintegrowany z projektem „Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin”) – Prace remontowo-modernizacyjne w zakresie stworzenia dogodnego i bezpiecznego dojazdu do SP w Słębowie, gdzie prowadzone będą zajęcia aktywizujące lokalną społeczność.
<p>2. pomoc w opiece nad dziećmi i ludźmi starszymi oraz doznającymi przemocy,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dzienny Dom „Senior+” (projekt zintegrowany z projektem „Adaptacja budynku przy ul. Dworcowej na Dzienny Dom Senior+”) - Organizacja usług opiekuńczych w gminie dla osób wykluczonych społecznie z powodu podeszłego wieku, choroby lub niepełnosprawności (zajęcia kulturalno-oświatowe, edukacyjne, aktywności ruchowej, sportowe, rekreacyjne, terapia zajęciowa w grupach międzypokoleniowych). - Adaptacja budynku przy ul. Dworcowej na Dzienny Dom „Senior+” (projekt zintegrowany z projektem „Dzienny Dom „Senior+”) – Prace remontowo-budowlane mające na celu utworzenie w istniejącym budynku należącym do MOPS dziennego domu pomocy realizującego wsparcie (specjalistyczne usługi opiekuńcze) dla osób wykluczonych społecznie (w podeszłym wieku, chorych, niepełnosprawnych) poza ich miejscem zamieszkania wraz z wyposażeniem domu w niezbędny sprzęt i urządzenia zapewniające jego prawidłowe funkcjonowanie. - Życie bez przemocy jest możliwe – Organizacja cyklu wywiadówek profilaktycznych dotyczących przemocy w rodzinie kierowanych do rodziców/opiekunów dzieci i młodzieży; objęcie osób doznających przemocy w rodzinie wsparciem psychologicznym; terapia rodzinna; 	<ul style="list-style-type: none"> - Adaptacja pomieszczeń w Szkole Podstawowej w Słębowie na oddział przedszkolny – Prace budowlane mające na celu stworzenie warunków do prowadzenia oddziału przedszkolnego wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia. - Organizacja oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Słębowie dla dzieci z obszarów wiejskich - organizacja i prowadzenie przez wyspecjalizowaną kadrę zajęć programowych w zakresie edukacji przedszkolnej oraz zajęć dodatkowych.

	kampania promocyjna mająca na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie.	
3. rozwój aktywności organizacji pozarządowych.	<p>- Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin (projekt zintegrowany z projektami: „Przebudowa torowiska na potrzeby wprowadzenia ruchu turystycznego na linii wąskotorowej na teren obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny”, „Remont budynku WOPR”, „Adaptacja placu Zamkowego na potrzeby targowiska”)</p> <p>Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie.</p>	<p>- Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin (projekt zintegrowany z projektami „Remont świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich” oraz „Modernizacja systemu grzewczego – ogrzewanie centralne w Szkole Podstawowej w Słębowie” i „Modernizacja drogi dojazdowej do SP w Słębowie” – miejsce realizacji projektu: świetlica wiejska w Jadownikach Rycerskich oraz SP w Słębowie)</p> <p>- Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie.</p>

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

Projekt miękki „Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin” będzie realizowany zarówno w podobszarze miejskim, jak i wiejskim. Jego uczestnikami będą w 60% mieszkańcy miasta i w 40% sołectw wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. Przewiduje się bardzo szeroki zakres jego zadań:

- pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości (*cel 2, kierunek działań 1*) - Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową;
- aktywizację osób bezrobotnych oraz wspieranie uzyskiwania przez mieszkańców gminy pożądaných w turystyce umiejętności i wykształcenia (*cel 2, kierunek działań 2*) - Organizacja i finansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych, skierowanie i sfinansowanie zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową;
- rozwój aktywności organizacji pozarządowych (*cel 3, kierunek działań 3*) – organizacja doradztwa i szkoleń w zakresie podwyższania sprawności organizacji pozarządowych oraz realizacji projektów.

Znaczenie i spójność projektu „Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin” z projektami infrastrukturalnymi w ramach obszaru miejskiego (cel 1) zostało już opisane. Z kolei na obszarze wiejskim projekt ten jest zintegrowany z następującymi działaniami inwestycyjnymi:

- remontem świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich;
- modernizacją systemu grzewczego – ogrzewanie centralne w Szkole Podstawowej w Słębowie;
- modernizacją drogi dojazdowej do SP w Słębowie.

Głównym problemem zdiagnozowanym na podobszarze wiejskim rewitalizacji jest wysokie bezrobocie, ubóstwo i niska przedsiębiorczość. Omawiany projekt szkoleniowy ma przeciwdziałać tym zjawiskom poprzez wsparcie w zakresie podnoszenia umiejętności życiowych i kompetencji zawodowych oraz promowanie zakładania działalności gospodarczej oraz rozwijania organizacji pozarządowych. Ze względu na fakt, że wiejski obszar rewitalizacji obejmuje 12 sołectw i jest bardzo niespójny przestrzennie zdecydowano, że projekt szkoleniowy będzie realizowany w dwóch miejscach: w świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich oraz Szkole Podstawowej w Słębowie. Stąd też istnieje pilna potrzeba dostosowania tych obiektów m. in. w zakresie modernizacji centralnego ogrzewania. Dla zwiększenia bezpieczeństwa osób uczestniczących w szkoleniu oraz podniesienia jakości życia mieszkańców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej niezbędna jest modernizacja drogi dojazdowej do SP w Słębowie, która po zakończeniu działań aktywizujących będzie służyć dzieciom i lokalnemu społeczeństwu.

Podsumowując, realizacja celu 2 i 3 ukierunkowana jest na podniesienie poziomu zatrudnienia, zwłaszcza w sferze obsługi ruchu turystycznego, ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz większe możliwości włączenia społecznego dla osób w wieku poprodukcyjnym.

Efekty oraz wskaźniki procesu rewitalizacji

Zakładane efekty procesu rewitalizacji w obszarze rewitalizacji obejmującym zarówno podobszar miejski, jak i wiejski dotyczyć będą (według rozdziału 4 *Cele i oczekiwane efekty procesów rewitalizacji w regionie* dokumentu *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*):

- zmniejszenia poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym.

Efekt ten wynika z głównych problemów występujących na obszarze rewitalizacji tj. bezrobocia i ubóstwa. Realizacja projektów w ramach programu rewitalizacji ma zredukować te zjawiska kryzysowe i przyczynić się do większej integracji, uczestnictwa społecznego i zaangażowania w działalność ekonomiczną.

Rewitalizację w sołectwach (obszary wiejskie) zamierza się przeprowadzić zgodnie z celem D, określonym w rozdziale 6.4.2 „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, to znaczy: „zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej”. W związku z czym, dla podobszaru wiejskiego obrano cel 2 oraz 3. Do pomiaru stopnia realizacji celu 2 i 3 będą wykorzystane takie wskaźniki jak: wzrost liczby miejsc pracy, spadek liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Zdecydowano się na określenie następujących wskaźników realizacji celów służących ocenie efektywności programu rewitalizacji gminy Żnin:

Cel 1: Adaptacja przestrzeni zdegradowanych na terenie miasta Żnin na cele związane z rozwojem gospodarki turystycznej w gminie – wskaźnik: **liczba obiektów na terenach zdegradowanych poddanych rewitalizacji na cele gospodarki turystycznej** – Przyjęto, że liczba ta do 2023 r. wyniesie minimum 7.

Cel 2: Poprawa poziomu życia mieszkańców poprzez aktywizację gospodarczą gminy, w szczególności tworzenie miejsc pracy związanych z obsługą zwiększonego ruchu turystycznego – wskaźnik: **liczba nowych miejsc pracy związanych z obsługą ruchu turystycznego** – przyjęto, że liczba ta do 2023 r. wyniesie minimum 150.

Cel 3: Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności terenów o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej – wskaźnik: **liczba osób, które przestały korzystać ze świadczeń pomocy społecznej** – przyjęto, że liczba ta do 2023 r. wyniesie minimum 70.

Ponadto, określono skwantyfikowane wskaźniki dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych i przypisano im wartości docelowe w 2023 r. (tab. 23).

Tabela 23. Zestaw wskaźników dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu		
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	11
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	200m ²
Długość przebudowanych dróg gminnych	0	500 m
Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich	0	1
Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	0	80
Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	0	20
Liczba uczestników kursów i szkoleń oraz odbiorców porad	0	100
Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	0	400
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	0	220
Liczba osób uczestniczących w projekcie	0	200
Liczba budynków publicznych wyremontowanych na obszarach wiejskich	0	2
Liczba miejsc w infrastrukturze przedszkolnej	0	15
Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	0	1
Wskaźniki rezultatu		
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	0	4000/rok (turyści, mieszkańcy gminy)
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach	0	100/rok (turyści, mieszkańcy gminy)
Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków	0	500
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny	0	40

rachunek, po opuszczeniu programu		
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	0	100
Liczba osób, które nabyły kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu	0	100
Liczba osób, które podjęły zatrudnienie po opuszczeniu programu	0	40
Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu	0	300
Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich	0	20
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych po zakończeniu projektu	0	2
Liczba osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie korzystających ze wsparcia psychologicznego	0	60
Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych wywiadówek profilaktycznych	0	9
Liczba rodzin korzystających z terapii rodzinnej	0	10
Liczba kobiet (matek dzieci), którym umożliwiono aktywizację zawodową	0	15

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

9. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

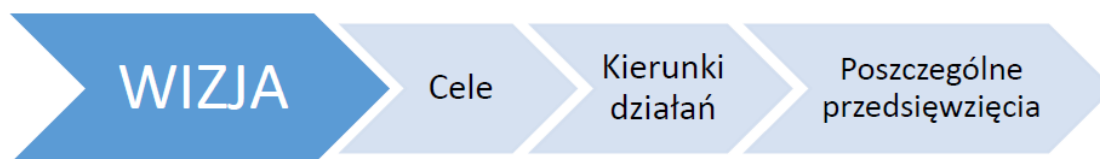
9.1 Uwagi wprowadzające

Zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych* projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny stanowić realną szansę naprawy sytuacji kryzysowej, a co najmniej ograniczenie jej w stopniu gwarantującym zahamowanie regresu i odwrócenie trendu w danej dziedzinie. Tym samym należy **ustalić hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych, a następnie zaplanować projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w ramach kierunków działań, służące osiągnięciu zaplanowanych celów rewitalizacji**. Lista przedsięwzięć powinna zawierać:

- a) główne (podstawowe) projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne - projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie rozwiąże się zdiagnozowanych sytuacji problemowych.
- b) uzupełniające (pozostałe) przedsięwzięcia rewitalizacyjne - charakterystyka (zbiorczy opis) pozostałych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. W opisie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji. W grupie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy wskazać te, które identyfikuje się jako potrzebne do osiągnięcia określonych efektów, jednak na etapie opracowywania PR nie jest możliwe wskazanie, kto będzie realizował dane zadanie, w jakim terminie itp. (przedsięwzięcia te można jedynie zidentyfikować podając rodzaj potrzebnych działań bez dodatkowych informacji).

Pożądaną efekt procesu rewitalizacji w Gminie Żnin określiła wizja obszaru rewitalizacji. Jej urzeczywistnieniu służą cele strategiczne oraz kierunki działań rewitalizacyjnych (stanowiące sposób/drogę osiągania celów), ma które składają się konkretne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne (rys. 12).

Rysunek 12. Instrumentarium procesu urzeczywistniania wizji obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

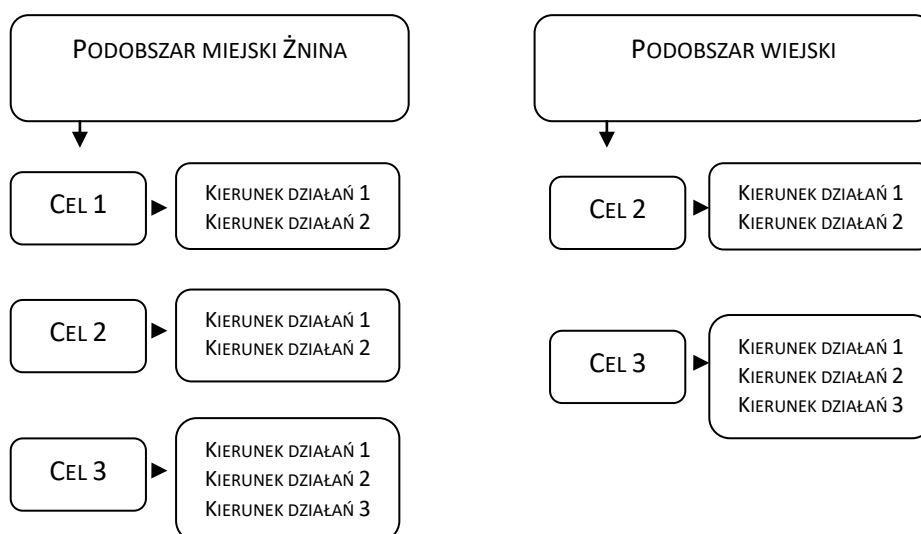
W toku opracowywania Programu Rewitalizacji dla Gminy Żnin dla obszaru rewitalizacji w gminie wyznaczono 3 cele strategiczne oraz określono pożądane kierunki działań zorientowanych na ich realizację. Zestawiono je w tabeli 24, a schematycznie zaprezentowano na rysunku 13.

Tabela 24. Cele rewitalizacji w Gminie Żnin i kierunki działań zorientowanych na ich realizację

CEL 1: ADAPTACJA PRZESTRZENI ZDEGRADOWANYCH NA TERENIE MIASTA ŻNIN NA CELE ZWIĄZANE Z ROZWOJEM GOSPODARKI TURYSTYCZNEJ W GMINIE
--

<p>Kierunki działań: Eliminacja lub ograniczenie negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej poprzez działania umożliwiające adaptację przestrzeni zdegradowanych na cele gospodarcze i społeczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> zagospodarowanie i nowe funkcje terenów byłej cukrowni, inne działania komplementarne poprawiające jakość infrastruktury i atrakcyjność miasta Żnin
<p>CEL 2: POPRAWA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEC AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ GMINY, W SZCZEGÓLNOŚCI TWORZENIE MIEJSC PRACY ZWIĄZANYCH Z OBSŁUGĄ ZWIĘKSZONEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO</p>
<p>Kierunki działań: Działania nakierowane na trwałą zmianę postaw mieszkańców całego obszaru rewitalizacji (podobszaru w mieście i na terenach wiejskich) w zakresie zwiększenia aktywności gospodarczej związanej z przewidywanym zwiększeniem ruchu turystycznego:</p> <ol style="list-style-type: none"> pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości, aktywizacja osób bezrobotnych oraz wspieranie uzyskiwania przez mieszkańców gminy pożądaných w turystyce umiejętności i wykształcenia.
<p>CEL 3: ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI W ŻYCIU SPOŁECZNYM DLA SPOŁECZNOŚCI TERENÓW O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ</p>
<p>Kierunki działań: Działania nakierowane na trwałą zmianę postaw mieszkańców obszaru rewitalizacji (szczególnie na terenach wiejskich) w zakresie zwiększenia ich zaangażowania w życie społeczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> poprawa warunków i oferty edukacji, pomoc w opiece nad dziećmi i ludźmi starszymi oraz doznającymi przemocy, rozwój aktywności organizacji pozarządowych.

Rysunek 13. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych w Gminie Żnin z uwzględnieniem podobszarów rewitalizacji

9.2 Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zestawienie planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych wpisujących się w wyżej określone kierunki działań w dwóch podobszarach rewitalizacji w Gminie Żnin przedstawiają tabele 25 i 26.

Tabela 25. Planowane projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne w PODOBSZARZE MIEJSKIM ŻNINA

CEL 1: ADAPTACJA PRZESTRZENI ZDEGRADOWANYCH NA TERENIE MIASTA ŻNIN NA CELE ZWIĄZANE Z ROZWOJEM GOSPODARKI TURYSTYCZNEJ W GMINIE

Kierunek działań 1	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Rewitalizacja terenów poprzemysłowych w celu utworzenia Parku Industrialnego na terenie Zakładu Cukrowni w Żninie
Kierunek działań 2	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Przebudowa torowiska na potrzeby wprowadzenia ruchu turystycznego na linii wąskotorowej na teren obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny” Projekt: Remont budynku WOPR Projekt: Adaptacja placu Zamkowego na potrzeby targowiska
CEL 2: POPRAWA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEC AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ GMINY, W SZCZEGÓLNOŚCI TWORZENIE MIEJSC PRACY ZWIĄZANYCH Z OBSŁUGĄ ZWIĘKSZONEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO	
Kierunek działań 1	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin
Kierunek działań 2	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin
CEL 3: ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI W ŻYCIU SPOŁECZNYM DLA SPOŁECZNOŚCI TERENÓW O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ	
Kierunek działań 1	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Innowacyjna edukacja dla szkół Gminy Żnin
Kierunek działań 2	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Dzienny Dom „Senior+” Projekt: Adaptacja budynku przy ul. Dworcowej na Dzienny Dom „Senior+” Projekt: Życie bez przemocy jest możliwe
Kierunek działań 3	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin

Tabela 26. Planowane projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne w PODOBSZARZE WIEJSKIM

CEL 2: POPRAWA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEC AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ GMINY, W SZCZEGÓLNOŚCI TWORZENIE MIEJSC PRACY ZWIĄZANYCH Z OBSŁUGĄ ZWIĘKSZONEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO	
Kierunek działań 1	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin
Kierunek działań 2	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin
CEL 3: ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI W ŻYCIU SPOŁECZNYM DLA SPOŁECZNOŚCI TERENÓW O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ	
Kierunek działań 1	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Innowacyjna edukacja dla szkół Gminy Żnin Projekt: Remont świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich. Projekt: Modernizacja systemu grzewczego – ogrzewanie centralne w Szkole Podstawowej w Słębowie. Projekt: Modernizacja drogi dojazdowej do SP w Słębowie
Kierunek działań 2	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Adaptacja pomieszczeń w Szkole Podstawowej w Słębowie na oddział przedszkolny Projekt: Organizacja punktu przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Słębowie dla dzieci z obszarów wiejskich
Kierunek działań 3	<ul style="list-style-type: none"> Projekt: Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin

Listę planowanych **GŁÓWNYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH** przedstawia tabela 27, zaś planowanych **UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH** tabela 28.

Tabela 27. Lista planowanych głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu S- społeczny G- gospodarczy PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji nr 1: ADAPTACJA PRZESTRZENI ZDEGRADOWANYCH NA TERENIE MIASTA ŻNIN NA CELE ZWIĄZANE Z ROZWOJEM GOSPODARKI TURYSTYCZNEJ W GMINIE									
Kierunek działań: 1. Zagospodarowanie i nowe funkcje terenów byłej cukrowni									
Podobszar miejski Żnina	Rozwój infrastruktury służącej gospodarce turystycznej	Rewitalizacja terenów poprzemysłowych w celu utworzenia Parku Industrialnego na terenie Zakładu Cukrowni w Żninie	PF	Grupa Arche Sp. z o.o.	1. Zagospodarowanie terenu przystani wraz z małą architekturą 2. Adaptacja budynku należącego do Starej cukrowni w celu utworzenia Muzeum Cukrownictwa 3. Adaptacja dawnej wapiarni w celu nadania nowej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej 4. Przebudowa, rozbudowa i odbudowa budynków pofabrycznych Cukrowni w celu utworzenia Ośrodka Wypoczynkowo-Rehabilitacyjnego 5. Zagospodarowanie	Obiekty po byłej cukrowni w Żninie	42 500 000,00 (środki prywatne)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 7 Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 3500/rok (turyści, mieszkańcy gminy)	Protokół odbioru robót budowlanych Wewnętrzne raporty i ewidencja podmiotu realizującego projekt

					terenów zielonych wzdłuż Jeziora Duże Żnińskie z utworzeniem ścieżek rekreacyjno-edukacyjnych				
					6. Zagospodarowanie terenu zieleni przy Jeziorze Dużym Żnińskim wraz z utworzeniem stawu hodowlano-rekreacyjnego				
Kierunek działań: 2. inne działania komplementarne poprawiające jakość infrastruktury i atrakcyjność miasta Żnin									
Rozwój infrastruktury służącej gospodarce turystycznej	Przebudowa torowiska na potrzeby wprowadzenia ruchu turystycznego na linii wąskotorowej na teren obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny”	PF	Gmina Żnin / Muzeum Ziemi Pałuckiej	Przebudowa torowiska kolei wąskotorowej na odcinku od stacji kolei wąskotorowej do obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny”	Żnin, ul. Janickiego / Dworcowa	1 000 000,00 (dz. 6.2, środki własne)	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 500	Protokół odbioru robót budowlanych	Ewidencja projektodawcy
Rozwój infrastruktury służącej gospodarce turystycznej	Remont budynku WOPR	PF	Gmina Żnin	Remont pomieszczeń przystosowujący go do pełnienia nowych funkcji (integracja mieszkańców, prowadzenie szkoleń i kursów aktywizujących, zaplecze dla amatorów sportów wodnych)	Żnin, ul. Szkolna 12	2 000 000,00 (Dz. 6.2, środki własne)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich: 1 Liczba osób	Protokół odbioru robót budowlanych	Ewidencja projektodawcy

								korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków: 500	
Rozwój infrastruktury służącej gospodarce turystycznej	Adaptacja placu Zamkowego na potrzeby targowiska	PF	Gmina Żnin	Adaptacja placu Zamkowego na targowisko z zadaszonymi stanowiskami, zapleczem sanitarnym, przebudową niezbędnej infrastruktury technicznej, oświetleniem Zagospodarowanie całego terenu z parkingiem, ciągami komunikacyjnymi i pieszo-rowerowymi	Żnin, plac Zamkowy	1 000 000,00 (Dz. 6.2, środki własne)	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów: 100	Protokół odbioru robót budowlanych Pozwolenie na użytkowanie	
Cel rewitalizacji nr 2: POPRAWA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEC AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ GMINY, W SZCZEGÓLNOŚCI TWORZENIE MIEJSC PRACY ZWIĄZANYCH Z OBSŁUGĄ ZWIĘKSZONEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO									
Kierunek działań: 1. Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości									
Aktywizacja gospodarcza gminy	Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin	G, S	Fundacja na rzecz Wsparcia Innowacji w JST, Gmina Żnin, Arche Sp. z o.o.	Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy	Miasto Żnin (oddziaływanie – cała gmina)	1 500 000,00 (z tego: ok. 60% środków na działania realizowane w mieście, około 40% środków na działania realizowane na wsi)	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie: 80 Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w	Ewidencja projektodawcy Lista obecności na kursach i szkoleniach; Lista osób, które skorzystały z porad	

					i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie		(Dz. 8.5.1, środki własne)	programie: 20 Liczba uczestników kursów i szkoleń oraz odbiorców porad: 100 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 40 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 100 Liczba osób, które nabyły kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu: 100 Liczba osób, które podjęły zatrudnienie po opuszczeniu programu: 40	Deklaracja uczestnictwa, listy obecności na zajęciach, testy kompetencyjne Wywiad środowiskowy z osobami, które uczestniczyły w projekcie
Kierunek działań: 2. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz wspieranie uzyskiwania przez mieszkańców gminy pożądaných w turystyce umiejętności i wykształcenia									
Aktywizacja gospodarcza	Włączenie społeczne i zawodowe w	G, S	Fundacja na rzecz Wsparcia	Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia	Miasto Żnin (oddziaływanie –	1 500 000,00 (z tego: ok.	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale	Ewidencja projektodawcy	

	gminy	gminie Żnin		Innowacji w JST, Gmina Żnin, Arche Sp. z o.o.	indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie	cała gmina)	60% środków na działania realizowane w mieście, około 40% środków na działania realizowane na wsi) (Dz. 8.2.1, środki własne)	bezrobotnych, objętych wsparciem w programie: 80 Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: 20 Liczba uczestników kursów i szkoleń oraz odbiorców porad: 100 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 40 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 100 Liczba osób, które nabyły kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu: 100 Liczba osób, które	Lista obecności na kursach i szkoleniach; Lista osób, które skorzystały z porad Deklaracja uczestnictwa, listy obecności na zajęciach, testy kompetencyjne Wywiad środowiskowy z osobami, które uczestniczyły w projekcie
--	-------	-------------	--	---	---	-------------	--	--	---

								podjęty zatrudnienie po opuszczeniu programu: 40	
Cel rewitalizacji nr 3: ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI W ŻYCIU SPOŁECZNYM DLA SPOŁECZNOŚCI TERENÓW O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ									
Kierunek działań: 1. poprawa warunków i oferty edukacji									
Aktywizacja społeczna gminy	Innowacyjna edukacja dla szkół Gminy Żnin	S	Gmina Żnin	Pozalekcyjne i pozaszkolne zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych Zindywidualizowane wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych Specjalistyczne zajęcia dodatkowe z zakresu przedsiębiorczości	Żnin, Słobowo, Januszkowo	1 000 000,00 (Dz. 10.2.2.)	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu: 300 Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie: 400	Deklaracja uczestnictwa Listy obecności w zajęciach	
Kierunek działań: 2. Pomoc w opiece nad dziećmi i ludźmi starszymi oraz doznającymi przemocy									
Aktywizacja społeczna gminy	Dzienny Dom „Senior+”	S	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie	Organizacja usług opiekuńczych w gminie dla osób wykluczonych społecznie z powodu podeszłego wieku, choroby lub niepełnosprawności (zajęcia kulturalno-oświatowe, edukacyjne, aktywności ruchowej, sportowe, rekreacyjne,	Żnin, ul. Dworcowa 1	780 000,00 (Dz. 9.3.2, środki własne)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie: 20 Liczba wspartych w	Deklaracje uczestnictwa, listy obecności na zajęciach Dokumenty	

					terapia zajęciowa w grupach międzypokoleniowych)			programie miejsc świadczenia usług społecznych po zakończeniu projektu: 1	wewnętrzne MOPS, sprawozdania MOPS przedkładanie Gminie
Aktywizacja społeczna gminy	Adaptacja budynku przy ul. Dworcowej na Dzienny Dom „Senior+”	PF, S	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie	Prace remontowo-budowlane mające na celu utworzenie w istniejącym budynku należącym do MOPS dziennego domu pomocy realizującego wsparcie (specjalistyczne usługi opiekuńcze) dla osób wykluczonych społecznie (w podeszłym wieku, chorych, niepełnosprawnych) poza ich miejscem zamieszkania wraz z wyposażeniem domu w niezbędny sprzęt i urządzenia zapewniające jego prawidłowe funkcjonowanie.	Żnin, ul. Dworcowa 1	500 000,00 (Dz. 6.2, środki własne)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 200 m kw. Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 20	Protokół odbioru robót budowlanych Deklaracje uczestnictwa, listy obecności na zajęciach	
Aktywizacja społeczna gminy	Życie bez przemocy jest możliwe	S	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie	Organizacja cyklu wywiadówek profilaktycznych dotyczących przemocy w rodzinie kierowanych do rodziców/opiekunów	Żnin (oddziaływanie – cała gmina)	150 000,00 (Dz. 9.3.2, środki własne)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi	Deklaracje uczestnictwa, listy obecności, zaświadczenia potwierdzające udział w projekcie,	

					dzieci i młodzieży; objęcie osób doznających przemocy w rodzinie wsparciem psychologicznym; terapia rodzinna; kampania promocyjna mająca na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie			świadczonymi w interesie ogólnym w programie: 200 Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych po zakończeniu projektu: 1 Liczba osób uczestniczących w projekcie: 200 Liczba osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie korzystających ze wsparcia psychologicznego: 60 Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych wywiadówek profilaktycznych: 9 Liczba rodzin korzystających z terapii rodzinnej: 10	zaświadczenia potwierdzające korzystanie z poszczególnych form wsparcia
Kierunek działań: 3. Rozwój aktywności organizacji pozarządowych									
Aktywizacja społeczna	Włączenie społeczne i	G, S	Fundacja na rzecz	Organizacja i finansowanie	Miasto Żnin (oddziaływanie –	1 500 000,00	Liczba osób bezrobotnych, w	Ewidencja	

	gminy	zawodowe w gminie Żnin		Wsparcia Innowacji w JST, Gmina Żnin, Arche Sp. z o.o.	poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie	cała gmina)	(z tego: ok. 60% środków na działania realizowane w mieście, około 40% środków na działania realizowane na wsi) (Dz. 8.2.1, środki własne)	tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie: 80 Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: 20 Liczba uczestników kursów i szkoleń oraz odbiorców porad: 100 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 40 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 100 Liczba osób, które nabyły kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu: 100	projektodawcy Lista obecności na kursach i szkoleniach; Lista osób, które skorzystały z porad Deklaracja uczestnictwa, listy obecności na zajęciach, testy kompetencyjne Wywiad środowiskowy z osobami, które uczestniczyły w projekcie
--	-------	------------------------	--	--	--	-------------	---	--	--

								Liczba osób, które podjęły zatrudnienie po opuszczeniu programu: 40	
	Cel rewitalizacji nr 2: POPRAWA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ GMINY, W SZCZEGÓLNOŚCI TWORZENIE MIEJSC PRACY ZWIĄZANYCH Z OBSŁUGĄ ZWIĘKSZONEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO								
	Kierunek działań: 1. Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości								
Podobszar wiejski	Aktywizacja gospodarcza gminy	Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin	G, S	Fundacja na rzecz Wsparcia Innowacji w JST, Gmina Żnin, Arche Sp. z o.o.	Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie	Miasto Żnin (oddziaływanie – cała gmina)	1 500 000,00 (z tego: ok. 60% środków na działania realizowane w mieście, około 40% środków na działania realizowane na wsi) (Dz. 8.2.1, środki własne)	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie: 80 Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: 20 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 40 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na	Ewidencja projektodawcy Lista obecności na kursach i szkoleniach; Lista osób, które skorzystały z porad Deklaracja uczestnictwa, listy obecności na zajęciach, testy kompetencyjne Wywiad środowiskowy z osobami, które

								własny rachunek, po opuszczeniu programu (na obszarach wiejskich): 10 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 100 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (na obszarach wiejskich): 20	uczestniczyły w projekcie
Kierunek działań: 2. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz wspieranie uzyskiwania przez mieszkańców gminy pożądanych w turystyce umiejętności i wykształcenia									
Aktywizacja gospodarcza gminy	Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin	G, S	Fundacja na rzecz Wsparcia Innowacji w JST, Gmina Żnin, Arche Sp. z o.o.	Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi	Miasto Żnin (oddziaływanie – cała gmina)	1 500 000,00 (z tego: ok. 60% środków na działania realizowane w mieście, około 40% środków na działania realizowane na wsi) (Dz. 8.2.1, środki własne)	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie: 80 Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: 20 Liczba osób pracujących, łącznie z	Ewidencja projektodawcy Lista obecności na kursach i szkoleniach; Lista osób, które skorzystały z porad Deklaracja uczestnictwa,	

					kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie			prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 40 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (na obszarach wiejskich): 10 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 100 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (na obszarach wiejskich): 20	listy obecności na zajęciach, testy kompetencyjne Wywiad środowiskowy z osobami, które uczestniczyły w projekcie
Cel rewitalizacji nr 3: ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI W ŻYCIU SPOŁECZNYM DLA SPOŁECZNOŚCI TERENÓW O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ									
Kierunek działań: 1. Poprawa warunków i oferty edukacji									
Aktywizacja społeczna gminy	Remont świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich	T, S	Gmina Żnin	Remont pomieszczeń świetlicy mający na celu przystosowanie jej do pełnienia nowych funkcji społeczno-	Świetlica wiejska w Jadownikach Rycerskich	400 000,00 (Dz. 7.1, środki)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych	Protokół odbioru robót budowlanych	

					gospodarczych umożliwiających integrację lokalnej społeczności		własne)	obszarach: 1 Liczba budynków publicznych wyremontowanych na obszarach wiejskich: 1	
Aktywizacja społeczna gminy	Modernizacja systemu grzewczego – ogrzewanie centralne w Szkole Podstawowej w Słębowie	T	Gmina Żnin	Remont centralnego ogrzewania (wymiana i uzupełnienie grzejników, rur doprowadzających wodę, wymiana pieca)	Budynek Szkoły Podstawowej w Słębowie	93 509,00 (Dz. 7.1, środki własne)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 Liczba budynków publicznych wyremontowanych na obszarach wiejskich: 1	Protokół odbioru robót budowlanych	
Aktywizacja społeczna gminy	Modernizacja drogijazdowej do SP w Słębowie	PF	Gmina Żnin	Prace remontowo-modernizacyjne w zakresie stworzenia dogodnego i bezpiecznego dojazdu do SP w Słębowie, gdzie prowadzone będą zajęcia aktywizujące lokalną społeczność	Słębowo	200 000,00 (Dz. 7.1, środki własne)	Długość przebudowanych dróg gminnych: 500 m	Protokół odbioru robót budowlanych	
Aktywizacja społeczna gminy	Innowacyjna edukacja dla szkół Gminy Żnin	S	Gmina Żnin	Pozalekcyjne i pozaszkolne zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych Zindywidualizowane	Żnin, Słębowo, Januszkowo	1 000 000,00 (Dz. 10.2.2.)	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu: 300	Deklaracja uczestnictwa Listy obecności w zajęciach	

					wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych Specjalistyczne zajęcia dodatkowe z zakresu przedsiębiorczości			Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie: 400	
Kierunek działań: 2. pomoc w opiece nad dziećmi i ludźmi starszymi oraz doznającymi przemocy									
Aktywizacja społeczna gminy	Adaptacja pomieszczeń w Szkole Podstawowej w Słębowie na oddział przedszkolny	T, S	Gmina Żnin	Prace budowlane mające na celu stworzenie warunków do prowadzenia oddziału przedszkolnego wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia	Słębowo	400 000,00 (Dz. 6.3.1, środki własne)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej: 1 Liczba miejsc w infrastrukturze przedszkolnej: 15	Protokół odbioru robót budowlanych Umowy z opiekunami dzieci potwierdzające uczęszczanie dzieci do oddziału przedszkolnego Badanie sondażowe wśród matek dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego	
Aktywizacja społeczna gminy	Organizacja punktu przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Słębowie dla dzieci z obszarów	S	Szkoła Podstawowa w Słębowie	Organizacja i prowadzenie przez wyspecjalizowaną kadrę zajęć programowych w zakresie edukacji przedszkolnej oraz	Słębowo	436 190,46 (Dz. 10.2.1)	Liczba nowych miejsc wychowania przedszkolnego: 15 Liczba kobiet	Umowy z opiekunami dzieci potwierdzające uczęszczanie dzieci do oddziału	

		wiejskich			zajęć dodatkowych			(matek dzieci), którym umożliwiono aktywizację zawodową: 15	przedszkolnego Badanie sondażowe wśród matek dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego
Kierunek działań: 3. Rozwój aktywności organizacji pozarządowych									
Aktywizacja społeczna gminy	Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin	G, S	Fundacja na rzecz Wsparcia Innowacji w JST, Gmina Żnin, Arche Sp. z o.o.	Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; sfinansowanie usług trenera pracy, doradcy zawodowego; treningi kompetencji i umiejętności społecznych; praktyka lub staż w przedsiębiorstwie	Miasto Żnin (oddziaływanie – cała gmina)	1 500 000,00 (z tego: ok. 60% środków na działania realizowane w mieście, około 40% środków na działania realizowane na wsi) (Dz. 8.2.1, środki własne)	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie: 80 Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: 20 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 40 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi	Ewidencja projektodawcy Lista obecności na kursach i szkoleniach; Lista osób, które skorzystały z porad Deklaracja uczestnictwa, listy obecności na zajęciach, testy kompetencyjne Wywiad środowiskowy z	

									działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (na obszarach wiejskich): 10 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 100 Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (na obszarach wiejskich): 20	osobami, które uczestniczyły w projekcie
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tabela 28. Lista planowanych uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne
1	2	3	4
Podobszar miejski Żnina	Cel rewitalizacji 1: ADAPTACJA PRZESTRZENI ZDEGRADOWANYCH NA TERENIE MIASTA ŻNIN NA CELE ZWIĄZANE Z ROZWOJEM GOSPODARKI TURYSTYCZNEJ W GMINIE		
	Kierunek działań: 2. Inne działania komplementarne poprawiające jakość infrastruktury i atrakcyjność miasta Żnin (infrastruktura drogowa, modernizacja linii kolejki wąskotorowej, zagospodarowanie terenów przyjeziornych, poprawa warunków lokalowych i wyposażenia lokalnych instytucji kultury oraz jakości i dostępności atrakcji turystycznych)		
	1.	PF	Budowa przystani żeglarskiej zlokalizowanej przy Jeziorze Żnińskim Małym
	2.	T	Wymiana częściowej konstrukcji dachu wraz z wymianą pokrycia na budynku Muzeum Ziemi Pałuckiej
	3.	PF	Przebudowa ulicy 700-lecia
	4.	PF	Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (wiaty, tablice edukacyjno-informacyjne, kosze na śmieci, ławki, itp.)
	5.	PF	Zagospodarowanie terenu zieleni pomiędzy ulicami Kościuszki i Sienkiewicza oraz części terenu przy Jeziorze Żnińskim Małym
	6.	PF	Przebudowa ulicy Dworcowej w ramach rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 251
	7.	T	Modernizacja i adaptacja pomieszczeń po byłej siedzibie Państwowej Straży Pożarnej przy ulicy Spokojnej w Żninie na siedzibę Ochotniczej Straży Pożarnej w Żninie
	Cel rewitalizacji 2: POPRAWA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEC AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ GMINY, W SZCZEGÓLNOŚCI TWORZENIE MIEJSC PRACY ZWIĄZANYCH Z OBSŁUGĄ ZWIĘKSZONEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO		
	Kierunek działań: 1. Pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości		
	Kierunek działań: 2. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz wspieranie uzyskiwania przez mieszkańców gminy pożądaných w turystyce umiejętności i wykształcenia		
	1.	G	Rozpoczęcie działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług w postaci organizacji spływów kajakowych
	2.	G	Rozpoczęcie działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu produktów regionalnych
	3.	G	Rozpoczęcie działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług małej gastronomii nad Jeziorem Żnińskim Małym
Cel rewitalizacji nr 3: ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI W ŻYCIU SPOŁECZNYM DLA SPOŁECZNOŚCI TERENÓW O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY			

Podobszar wiejski	SPOŁECZNEJ		
	Kierunek działań: 1. Poprawa warunków i oferty edukacji		
	1.	S	Projekty Żnińskiego Domu Kultury skierowane do dzieci i młodzieży gminnej, promujące lokalną kulturę i tradycję
	Kierunek działań: 2. Pomoc w opiece nad dziećmi i ludźmi starszymi oraz doznającymi przemocy		
	1.	S, T	Utworzenie dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat (żłobek)
	2.	S	Projekty MOPS skierowane do osób wykluczonych społecznie (w podeszłym wieku, bezdomnych, uzależnionych od alkoholu): oddziaływanie: cała gmina
	Kierunek działań: 3. Rozwój aktywności organizacji pozarządowych		
	1.	S	Projekty Centrum Organizacji Pozarządowych (szkolenia dla organizacji pozarządowych) – oddziaływanie: cała gmina
	Cel rewitalizacji 2: POPRAWA POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ AKTYWIZACJĘ GOSPODARCZĄ GMINY, W SZCZEGÓLNOŚCI TWORZENIE MIEJSC PRACY ZWIĄZANYCH Z OBSŁUGĄ ZWIĘKSZONEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO		
	Kierunek działań: 1. Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości		
	Kierunek działań: 2. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz wspieranie uzyskiwania przez mieszkańców gminy pożądanych w turystyce umiejętności i wykształcenia		
	1.	G	Rozpoczęcie działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu produktów regionalnych
	Cel rewitalizacji nr 3: ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI W ŻYCIU SPOŁECZNYM DLA SPOŁECZNOŚCI TERENÓW O WYSOKIM UZALEŻNIENIU OD ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ		
Kierunek działań: 1. Poprawa warunków i oferty edukacji			
1.	S	Organizacja zajęć pozalekcyjnych/popołudniowych w świetlicach wiejskich	
Kierunek działań: 2. Pomoc w opiece nad dziećmi i ludźmi starszymi oraz doznającymi przemocy			
1.	S	Projekty MOPS skierowane do osób wykluczonych społecznie (w podeszłym wieku, bezdomnych, uzależnionych od alkoholu): oddziaływanie: cała gmina	

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR

Komplementarność jest ważnym aspektem Programu, gdyż zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować może bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

W tej części Programu przedstawiono, w jaki sposób zadbano o spełnienie zasady komplementarności w odniesieniu do projektów/przedsięwzięć, różnych podmiotów, funduszy, mając także na względzie zasady programowania rewitalizacji opisane w podrozdziale 6.1. „Zasad programowania”. Oprócz zasady komplementarności (w sensie przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania) należy więc w niniejszym miejscu oraz kolejnych częściach Programu opisać działania na rzecz zapewnienia spełnienia zasad kompleksowości, koncentracji oraz partnerstwa i partycypacji.

Komplementarność przestrzenna

W ramach rewitalizacji na terenie gminy Żnin realizowane będą projekty na terenie 2 podobszarów rewitalizacji, a mianowicie: o charakterze miejskim oraz wiejskim (sołectwa Gorzyce, Jadowniki Rycerskie, Kaczkowo-Kaczkówko, Nadborowo, Paryż, Rydlewo, Słębowo, Wilczkowo oraz części sołectw: Brzyskorzystewko, Sielec, Sobiejuchy i Uścikowo). Działania realizowane na tych obszarach jedynie do pewnego stopnia będą się różniły charakterem, skalą i rodzajem planowanej interwencji, posłużą bowiem realizacji wspólnej wizji z zastrzeżeniem znaczącego oddziaływania obszaru miejskiego i podejmowanych tam przedsięwzięć na pozostały obszar. W szczególności działania o charakterze inwestycyjnym podejmowane na terenie miejskim oraz (w pewnym zakresie) wiejskim będą wobec siebie komplementarne (posłużą stworzeniu nowych miejsc pracy, co wygeneruje także potrzebę podjęcia działań o charakterze aktywizacyjnym w stosunku do osób bezrobotnych i już pracujących o kwalifikacjach nieadekwatnych do potrzeb lokalnego rynku).

Ze względu na lokalizację sołectw wchodzących w skład podobszaru wiejskiego (znaczne rozproszenie na terytorium gminy), działania podejmowane w poszczególnych sołectwach nie są wobec siebie komplementarne w sposób bezpośredni, często będą to identyczne działania podejmowane na terenie różnych sołectw, co posłużyć ma zapewnieniu wysokiej dostępności przestrzennej do przedsięwzięć rewitalizacyjnych i uniknięciu punktowego jedynie oddziaływania Programu.

Wybrane do realizacji projekty są odpowiedzią na główne problemy zdiagnozowane dla obszaru rewitalizacji. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli nie tylko mieszkańcy obszaru. Spodziewać się należy, że działania podejmowane na poszczególnych podobszarach rewitalizacji oddziaływać będą na cały jego obszar, a nawet na pozostałe terytorium gminy (dobre praktyki i kreowanie postaw, tworzenie sprzyjającego klimatu dla inwestycji i wzrostu przedsiębiorczości). Wobec stwierdzonej potrzeby dostosowania infrastruktury, która stworzą bazę dla przeprowadzenia projektów miękkich w zakresie aktywizacji społeczno-gospodarczej, stwierdzić należy, że w szeregu przypadków miejsca te będą służyć nie tylko mieszkańcom sołectwa, na terenie którego są zlokalizowane, lecz także ościennych sołectw położonych w podobszarze wiejskim obszarze rewitalizacji, które stosownymi obiektami nie dysponują albo nie ma ekonomicznej potrzeby duplikacji infrastruktury. Sytuacja taka dotyczy np. adaptacji budynku w Szkole Podstawowej w Słębowie na potrzeby utworzenia oddziałów

przedszkolnych, który posłuży aktywizacji społeczno-gospodarczej także dla części podobszaru rewitalizacji zlokalizowanego w północno-zachodniej części gminy (sołectwa Paryż i Sielec).

Inne ważne zagadnienia, które zostały przeanalizowane w toku planowania działań rewitalizacyjnych i nie zachodzi ryzyko negatywnego oddziaływania w ich zakresie w odniesieniu do analizowanej w niniejszym miejscu kwestii to, m. in.: zapobieganie przenoszeniu problemów na inne tereny. W tym celu niezbędna jest analiza następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej czy inwestycyjnej gminy.

Zachowana będzie komplementarność przestrzenna planowanej interwencji w obrębie działań na terenie poszczególnych jednostek i sołectw, w szczególności z działaniami realizowanymi na tych terenach w poprzednich latach (zob. poniżej w punkcie komplementarność międzyokresowa).

Komplementarność problemowa

Planowane działania są komplementarne problemowo (w części diagnostycznej wskazano szereg problemów, które są tożsame dla całego obszaru rewitalizacji), co oznacza kompleksowe spojrzenie na działania związane z rozwojem społeczno-gospodarczym - są one adresowane zarówno do ludności dorosłej, jak i osób dopiero zdobywających kompetencje przydatne na rynku pracy, poszczególne interwencje nie znoszą lecz wzmacniają swe oddziaływanie (np. podniesienie kompetencji i przekwalifikowanie kadr z jednoczesnym stworzeniem warunków dla podjęcia pracy przez przeszkolone osoby, np. poprzez stworzenie miejsc opieki przedszkolnej dla ich dzieci). Interwencja ogólnie ma na celu przygotowanie do wykorzystania pojawiającej się na terenie gminy Żnin szansy związanej z intensyfikacją ruchu turystycznego, jednak działania nie będą miały charakteru wyłącznie gospodarczego, lecz także społeczny - posłużą przełamywaniu niekorzystnych cech i postaw, jak marazmu dotyczącego nierzadko całe rodziny, braku aktywności czy postawy roszczeniowej dziedziczonej z pokolenia na pokolenie. Dlatego uznać należy, że planowane przedsięwzięcia dopełniają się bezpośrednio i pośrednio, umożliwiają długofalowe i szerokie oddziaływanie.

Ze względu na niedostosowanie infrastruktury do zaplanowanych działań aktywizacyjnych, w obu podobszarach zamierza się zrealizować projekty o charakterze zintegrowanym, łączące działania społeczno-gospodarcze z dostosowaniem infrastruktury niezbędnej do ich realizacji. Przedsięwzięcia mające na celu poprawę sytuacji w zakresie zdegradowanych przestrzeni wpłyną stymulująco i racjonalizująco na konieczność podjęcia innych działań (miękkich).

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W realizacji Programu decydujące znaczenie zarówno organizacyjne, jak i koordynujące mieć będzie Urząd Miejski w Żninie. Takie umiejscowienie podmiotu pełniącego funkcję operatora Programu w ramach obecnych struktur zapewni skuteczne zarządzanie Programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych.

W toku opracowania, ale też wdrażania zapewniona zostanie zasada partnerstwa. Powodzenie planowanej interwencji – jakkolwiek nie będzie wymagać bardzo dużej liczby partnerów, to będą to partnerzy znaczący, szczególnie jeśli brać pod uwagę skalę planowanych nakładów finansowych z ich środków własnych (teren zdegradowany po byłej cukrowni). Wzięto to pod uwagę przy sporządzaniu *Systemu zarządzania realizacją programu rewitalizacji*. Ze względu na dotychczasowe doświadczenia i obserwacje innych inwestycji Inwestora nie przewiduje się znaczących zagrożeń w analizowanym w niniejszym miejscu zakresie.

W celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecona będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje, np. zadania społeczne będą realizowane przy współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Powyższe oznacza takie zaprojektowanie działań by zapewniona została wysoka profesjonalizacja i sprawność działań przy jednoczesnym zaangażowaniu szerokiego spektrum lokalnych interesariuszy (współpraca nie tylko jednostek publicznych, lecz także prywatnych).

Komplementarność międzyokresowa

Działania planowane w ramach Programu będą w części kontynuacją przedsięwzięć zainicjowanych wcześniej lub/i uzupełnieniem już zrealizowanych. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żnin 2009-2015* (stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr X/77/2011 Rady Miejskiej w Żninie z dnia 8 lipca 2011 r.), pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.

W tabeli 29 przedstawiono najważniejsze inwestycje realizowane na rzecz obszaru rewitalizacji w latach 2007-2016, tj. w poprzedniej perspektywie finansowej UE oraz do czasu przyjęcia niniejszego Programu (nie wszystkie projekty były realizowane z funduszy unijnych). Przy opracowywaniu niniejszego Programu wzięto pod uwagę efekty tych przedsięwzięć, jak i doświadczenia wynikające z ich realizacji (co umożliwić powinno sprawniejsze zarządzanie niniejszym Programem).

Tabela 29. Przykłady komplementarności międzyokresowej dla obszaru rewitalizacji w Gminie Żnin dla bieżącego Programu i interwencji podejmowanych w latach 2007-2015

Nazwa zadania inwestycyjnego	Kwota wydatku w poszczególnych latach	Kwota dofinansowania z UE
Przebudowa ulic w obszarze starówki miasta Żnina w ramach rewitalizacji obszaru miejskiego w Żninie (kanalizacja sanitarna, kanalizacja deszczowa, sieć wodociągowa, roboty drogowe, oświetlenie, mała architektura, zieleń, organizacja ruchu)	12,6 mln zł	2,79 mln zł
Termomodernizacja elewacji budynków od strony Placu Wolności z wymianą stolarki oraz docieplenie dachów wraz z wymianą pokrycia na budynkach KPP w Żninie	258 tys. zł	129 tys. zł
Budowa boiska w Gorzycach	315 tys. zł	180 tys. zł
Budowa placu zabaw w Sielcu, Gorzycach, Jadownikach Rycerskich, Słębowie, Jaroszewie, Januszkowie, Cerekwicy, Wójcinie, Bożejewiczkach, Brzyskorzystewku, remont boiska sportowego w Jadownikach Rycerskich, Uścikowie, przebudowa budynku na świetlicę wiejską w Sielcu	617 tys. zł	379 tys. zł
Remont dachu Szkoły Podstawowej w Słębowie	144 tys. zł	77 tys. zł
Przebudowa i modernizacja budynku MOPS w Żninie	705 tys. zł	449 tys. zł

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Żninie.

Komplementarność finansowa

Program, w szczególności w zakresie działań dot. aktywizacji gospodarczo-społecznej opiera się na środkach publicznych, jednak w zakresie działań inwestycyjnych zaangażowane zostaną również znaczące środki prywatne. Źródła finansowania publiczne stanowią RPO WK-P 2014-2020 oraz budżet gminy. Zauważyć należy wysoką komplementarność obu źródeł finansowania

(zapewniają one osiągnięcie efektów synergii i znacząco wzmacniają oddziaływanie poszczególnych przedsięwzięć).

Reasumując, projekty ujęte w Programie i zaplanowane do realizacji na lata 2016 – 2023 mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą, w tym EFRR, EFS, inne środki publiczne. Ponadto, projekty dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

Inne zasady

Zapewniono także realizację zasady koncentracji interwencji i hierarchizacji potrzeb, gdyż - jak to już potwierdzono m. in. w części poświęconej delimitacji obszaru rewitalizacji, Program dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególnie koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji. Co do zasady przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Przewiduje się, że ze względu na skalę i zakres podejmowanych działań, ich oddziaływanie przekroczy zasięg obszaru rewitalizacji.

Jeśli chodzi o zasadę kompleksowości, Program zapewnia ujęcie działań w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych środków publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Ponadto, Program jest złożony z wielu różnorodnych działań będzie konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji, co wiąże się z opisanym już powyżej wzajemnym powiązaniem oraz synergią projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, szczególnie jeśli chodzi o synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

W niniejszym rozdziale przedstawiono informacje dotyczące procesu przygotowania Programu, z których wynika, że na każdym etapie zapewniono szeroką partycypację społeczną, co pozwoliło na włączenie różnych środowisk w proces jego opracowania. Podobna sytuacja dotyczyć będzie procesu wdrażania Programu, wobec czego poniżej określono również sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania Programem.

Udział różnych grup interesariuszy na etapie opracowywania Programu

Na etapie tworzenia Programu udział lokalnych interesariuszy zapewniono w następujący sposób:

- każdy zainteresowany mógł w Urzędzie Miejskim pozyskać wiedzę na temat istoty rewitalizacji, założeń planowanych działań na terenie gminy oraz wszelkie inne informacje praktyczne. W szczególności było to możliwe podczas 48 godzin dyżuru ekspertów mającego na celu wsparcie informacyjne i doradztwo w zakresie możliwości prowadzenia i finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz korzystania z efektów projektów przewidzianych w Programie (poprzez publiczne zaproszenia umieszczane m. in. w internecie starano się dotrzeć do organizacji pozarządowych i wszystkich grup interesariuszy, np. młodzieży, seniorów, rodziców dzieci niepełnosprawnych, wspólnot mieszkaniowych, kobiet, instytucji oświatowych, instytucji pomocy społecznej i innych);
- przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców w zakresie identyfikacji zjawisk i procesów dla sporządzenia diagnozy gminy – wyniki ujęto w formie odrębnego opracowania, które posłużyło wzbogaceniu części diagnostycznej Programu;
- w ramach projektu sfinansowano wykonanie roll-upu oraz wydruk 3 typów plakatów, 2 rodzajów ulotek informacyjnych dotyczących zagadnień rewitalizacji, procedury i postępu procesu opracowywania Programu oraz jego treści a także informatorów w oparciu o ostateczną treść PR;
- działania informacyjne na każdym etapie prac obejmowały opracowanie i dystrybucję elektronicznego newslettera;
- materiały (w tym kwestionariusz ankiety) były umieszczane w gazecie gminnej – Miesięczniku Gminy Żnin pn. „ŻNINiOK”;
- w ramach gminnego serwisu internetowego – na bieżąco, w miarę pojawiających się potrzeb umieszczano zagadnienia (informacje i materiały do konsultacji) dotyczące rewitalizacji oraz opracowania Programu;
- uruchomiono i wykorzystywano w procesie konsultacji dedykowany adres mailowy: rewitalizacja@gminaznin.pl;
- zaproszenia do konsultacji społecznych oraz plakaty informujące o wydarzeniach dotyczących rewitalizacji i Programu zamieszczano na profilu facebookowym Gminy Żnin (łączna liczba odbiorców informacji dystrybuowanych za pomocą portalu społecznościowego przekracza 5 tysięcy osób);
- oprócz godzin otwartego dyżuru eksperckiego, zapewniono co najmniej 48 godzin konsultacji i udziału ekspertów w pracach zespołów roboczych oraz spotkaniach z pracownikami dotyczących kolejnych etapów tworzenia Programu;
- przeprowadzono warsztat – tj. szkolenie na temat rewitalizacji dla pracowników urzędu gminy i kierowników różnych jednostek organizacyjnych, radnych i sołtysów oraz przedstawicieli sektora pozarządowego i przedsiębiorców. Przyjęto założenie, że w wyniku szkolenia, osoby

te staną się lokalnymi liderami rewitalizacji i będą w swoich środowiskach promować ideę rewitalizacji;

- przeprowadzono 2 otwarte spotkania informacyjne dla mieszkańców (pierwsze w dniu 9 maja 2017 r. w celu wskazania/wypracowania zweryfikowanych kierunków przedsięwzięć rewitalizacyjnych dla określonych obszarów kryzysowych; drugie w dniu 5 czerwca 2017 r. celu zweryfikowania adekwatności i kompletności Programu);
- każdy podstawowy element opracowywanego Programu (diagnoza, wizja i cele, lista projektów i przedsięwzięć) został poddany konsultacjom poprzez zamieszczenie dokumentu na stronie gminnego serwisu internetowego – często w 2 wersjach roboczej i ostatecznej – wraz ze stosownym kwestionariuszem umożliwiającym zgłaszanie uwag;
- wersja robocza Programu została poddana konsultacjom społecznym w formie zamieszczenia dokumentu na stronie gminnego serwisu internetowego – wraz ze stosownym kwestionariuszem umożliwiającym zgłaszanie uwag.

Powyższe dowodzi, że wykorzystano bardzo bogate instrumentarium działań informacyjno-promocyjnych, dzięki czemu stworzono wszystkim zainteresowanym mieszkańcom, instytucjom, przedsiębiorcom i innym podmiotom zainteresowanym możliwość uzyskania wiedzy i uczestnictwa w programowaniu działań, jak i zapoznania się z bieżącym stanem prac, na każdym etapie opracowywania Programu. W celu dotarcia do różnych grup społecznych, także wiekowych, wykorzystano zarówno narzędzia elektroniczne (serwis internetowy, profil facebookowy, newsletter itp.), jak i tradycyjne (artykuły prasowe, ulotki, plakaty itp.).

Podkreślenia wymaga, że podejmowane działania nie miały charakteru wyłącznie informacyjno-promocyjnego, gdyż zapewniono możliwości realnej poprawy stanu wiedzy w zakresie programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, co było możliwe dzięki zaangażowaniu Zespołu Ekspertów, którzy w toku dyżurów i spotkań otwartych przekazywali informacje i odpowiadali na pojawiające się pytania czy wątpliwości; wzięli także udział w spotkaniu warsztatowym. Działania o charakterze edukacyjno-konsultacyjnym zostały zaoferowane zarówno pracownikom Urzędu Miejskiego w Żninie i jego jednostek organizacyjnych, jak i mieszkańcom i innym interesariuszom.

W październiku 2017 r., przed ostatecznym przyjęciem Programu przez Radę Miejską, zorganizowano konsultacje projektu Programu.

Sposoby włączenia interesariuszy w proces zarządzania Programem na obszarze rewitalizacji

Biorąc pod uwagę doświadczenia z przeprowadzenia procesu konsultacji i wnioski z działań informacyjno-promocyjnych zebrane na etapie opracowywania Programu i innych zbieżnych działań podejmowanych w zakresie planowania strategicznego w gminie, mając na względzie jak najpełniejsze włączenie interesariuszy w proces zarządzania Programem na obszarze rewitalizacji również na etapie wdrażania Programu zakres działań partycypacyjnych ma charakter jak najszerszy. Poniżej przedstawiono następujące planowane sposoby działań:

- wraz z postępowaniem prac, tj. na bieżąco, w miarę pojawiających się potrzeb umieszczane będą informacje i materiały do dalszej konsultacji (w szczególności przy rozpoczęciu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych) przy wykorzystaniu dotychczas wypracowanych skutecznych kanałów informacji zarówno elektronicznej (dystrybucja elektronicznego newslettera, zamieszczanie w aktualnościach gminnego serwisu internetowego, profil facebookowy Gminy Żnin), jak i tradycyjnego (ogłoszenia i artykuły w gazecie gminnej – Miesięczniku Gminy Żnin pn. „ŻNINIOK” oraz inne – w miarę potrzeb – np. tablice, plakaty);
- kontynuowane będzie wykorzystanie dedykowanego adresu mailowego: rewitalizacja@gminaznin.pl;
- sprawozdania przygotowywane w związku z postępowaniem prac będą przedstawiane na publicznych sesjach Rady Miejskiej (mają one charakter otwarty, dodatkowo na sesje

zapraszani będą także przedstawiciele przedsiębiorców, sektora NGO, mieszkańcy i inny interesariusze procesu rewitalizacji) oraz udostępniane publicznie poprzez ww. media;

- informacji na temat realizacji Programu będą przedstawiane na spotkaniach sołeckich na obszarze rewitalizacji;
- ewentualna aktualizacja Programu wymagać będzie przeprowadzenia konsultacji zgodnie z procedurami określonymi w rozdziale *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji*);
- wykonane badanie ewaluacyjne zawierać będzie wyniki badania ankietowego, co pozwoli zdiagnozować efekty osiągnięte w zakresie rewitalizacji i ocenę tego procesu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy;

Założono również, że bardzo dużą rolę w propagowaniu informacji na temat rewitalizacji mieć będą:

- członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji (o którym mowa w rozdziale *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji*);
- sołtysi sołectw (wchodzących do obszaru rewitalizacji oraz nie będących jego częścią), którzy będą wymieniać doświadczenia i wzajemnie inspirować działania z zakresu rozwoju społeczno-gospodarczego w reprezentowanych przez siebie sołectwach;
- podmioty realizujące projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne (prowadzący odrębną akcją informacyjno-promocyjną).

Podobnie jak na etapie opracowywania Programu podejmowane działania nie będą miały charakteru wyłącznie informacyjno-promocyjnego, gdyż w miarę potrzeb zapewniona zostanie możliwość realnej poprawy stanu wiedzy w zakresie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (np. poprzez organizację szkoleń przez jednostki gminy z zakresu opracowywania wniosków o dofinansowanie projektów czy rozliczania i ewaluacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych).

12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W tabeli 30 przedstawiono szacunkowe ramy finansowe dotyczące głównych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, natomiast w tabeli 31 dotyczące projektów/przedsięwzięć uzupełniających.

Tabela 30. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr, nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFIS	EFRR	Inne (jakie?)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Podobszar miejski Żnina	2018-2021	Rewitalizacja terenów przemysłowych w celu utworzenia Parku Industrialnego na terenie Zakładu Cukrowni w Żninie	PF	Rozwój infrastruktury służącej gospodarce turystycznej	Grupa Arche Sp. z o.o.	42 500 000	-	-	-	-	-	42 500 000	-	-	-
Podobszar miejski Żnina	2019-2020	Przebudowa torowiska na potrzeby wprowadzenia ruchu turystycznego na linii wąskotorowej na teren obiektu „Cukrownia Żnin – Park Industrialny”	PF	Rozwój infrastruktury służącej gospodarce turystycznej	Gmina Żnin / Muzeum Ziemi Pałuckiej	1 000 000	85	850 000	-	850 000	150 000 Budżet Gminy	-	6.2.	-	5
Podobszar miejski	2018-2019	Remont budynku WOPR	PF	Rozwój infrastruktury	Gmina Żnin	2 000 000	85	1 700 000	-	1 700 000	300 000 Budżet	-	6.2	-	5

Żnina				służącej gospodarce turystycznej							Gminy				
Podobszar miejski Żnina	2018-2020	Adaptacja placu Zamkowego na potrzeby targowiska	PF	Rozwój infrastruktury służącej gospodarce turystycznej	Gmina Żnin	1 000 000	85	850 000	-	850 000	150 000 Budżet Gminy	-	6.2.	-	5
Podobszar miejski Żnina Podobszar wiejski	2018-2020	Włączenie społeczne i zawodowe w gminie Żnin	G, S	Aktywizacja gospodarcza gminy	Fundacja na rzecz Wsparcia Innowacji w JST, Gmina Żnin, Arche Sp. z o.o.	1 500 000	85	1 275 000	1 275 000	-	225 000 Budżet Gminy	-	8.5.	8.5.1.	2, 3, 4
Podobszar miejski Żnina Podobszar wiejski	2018-2020	Innowacyjna edukacja dla szkół Gminy Żnin	S	Aktywizacja społeczna gminy	Gmina Żnin	1 000 000	85	850 000	850 000	-	150 000 Budżet Gminy	-	10.2.	10.2.2	10, 11, 12
Podobszar miejski Żnina	2018	Adaptacja budynku przy ul. Dworcowej na Dzienny Dom „Senior+”	PF, S	Aktywizacja społeczna gminy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie	500 000	85	425 000	-	425 000	75 000 Budżet Gminy	-	6.2.	-	8
Podobszar miejski Żnina	2018-2021	Dzienny Dom „Senior+”	S	Aktywizacja społeczna gminy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie	780 000	85	663 000	663 000	-	117 000 Budżet Gminy	-	9.3.	9.3.2.	7
Podobszar miejski Żnina	2018-2020	Życie bez przemocy jest możliwe	S	Aktywizacja społeczna gminy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie	1 500 000	85	1 275 000	1 275 000	-	225 000 Budżet Gminy	-	9.3.	9.3.2.	7

Podobszar wiejski	2018-2019	Remont świetlicy wiejskiej w Jadownikach Rycerskich	T, S	Aktywizacja społeczna gminy	Gmina Żnin	400 000	85	340 000	-	340 000	60 000 Budżet Gminy	-	7.1.	-	6
Podobszar wiejski	2018	Modernizacja systemu grzewczego – ogrzewanie centralne w Szkole Podstawowej w Słębowie	T	Aktywizacja społeczna gminy	Gmina Żnin	93 509	85	79 482,65	-	79 482,65	14 026,35 Budżet Gminy	-	7.1.	-	6, 14
Podobszar wiejski	2018-2019	Modernizacja drogi dojazdowej do SP w Słębowie	PF	Aktywizacja społeczna gminy	Gmina Żnin	200 000	85	170 000	-	170 000	30 000 Budżet Gminy	-	7.1.	-	6, 14
Podobszar wiejski	2018-2019	Adaptacja pomieszczeń w Szkole Podstawowej w Słębowie na oddział przedszkolny	T, S	Aktywizacja społeczna gminy	Gmina Żnin	400 000	85	340 000	-	340 000	60 000 Budżet Gminy	-	6.3.	6.3.1	14
Podobszar wiejski	2018-2019	Organizacja punktu przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Słębowie dla dzieci z obszarów wiejskich	S	Aktywizacja społeczna gminy	Gmina Żnin	436 190,46	85	370 761,89	370 761,89	-	65 428,57	-	10.2.	10.2.1	13

Tabela 31. Uzupełniające projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr, nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne (jakie?)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Podobszar miejski Żnina	1	PF	Budowa przystani żeglarskiej zlokalizowanej przy Jeziorze Żnińskim Małym	450 000,00	-	x	Budżet Gminy	x
Podobszar miejski Żnina	2	T	Wymiana częściowej konstrukcji dachu wraz z wymianą pokrycia na budynku Muzeum Ziemi Pałuckiej	336 000,00	-	x	Budżet Gminy	-
Podobszar miejski Żnina	3	PF	Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (wiaty, tablice edukacyjno-informacyjne, kosze na śmieci, ławki, itp.)	300 000,00	-	x	Budżet Gminy	-
Podobszar miejski Żnina	4	PF	Zagospodarowanie terenu zieleni pomiędzy ulicami Kościuszki i Sienkiewicza oraz części terenu przy Jeziorze Żnińskim Małym	2 500 000,00	-	x	Budżet Gminy	-
Podobszar miejski Żnina	5	PF	Przebudowa ulicy 700-lecia	2 400 000	-	x	Budżet Gminy	-
Podobszar miejski Żnina	6	T	Modernizacja i adaptacja pomieszczeń po byłej siedzibie Państwowej Straży Pożarnej przy ulicy Spokojnej w Żninie na siedzibę Ochotniczej Straży Pożarnej w Żninie	1 500 000,00	-	x	Budżet Gminy	-
Podobszar miejski Żnina	7	G	Rozpoczęcie działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług w postaci organizacji spływów kajakowych	100 000,00	x	x	-	x
Podobszar miejski Żnina Podobszar wiejski	8	G	Rozpoczęcie działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu produktów regionalnych	50 000,00	x	x	-	x
Podobszar miejski Żnina	9	G	Rozpoczęcie działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług małej gastronomii nad Jeziorem Żnińskim Małym	50 000,00	x	x	-	x
Podobszar miejski Żnina	10	S	Projekty Żnińskiego Domu Kultury skierowane do dzieci i młodzieży gminnej, promujące lokalną kulturę i tradycję	75 000,00	x	-	Budżet Gminy	-
Podobszar miejski	11	S, T	Utworzenie dodatkowych miejsc opieki nad	250 000,00	x	x	Budżet Gminy	-

Żnina			dziećmi do 3 lat (żłobek)					
Podobszar miejski Żnina Podobszar wiejski	12	S	Projekty MOPS skierowane do osób wykluczonych społecznie (w podeszłym wieku, bezdomnych, uzależnionych od alkoholu) - oddziaływanie: cała gmina	250 000,00	x	-	Budżet Gminy	-
Podobszar miejski Żnina Podobszar wiejski	13	S	Projekty Centrum Organizacji Pozarządowych (szkolenia dla organizacji pozarządowych) - oddziaływanie: cała gmina	25 000,00	x	-	Budżet Gminy	x
Podobszar wiejski	14	S	Organizacja zajęć pozalekcyjnych/popołudniowych w świetlicach wiejskich	25 000,00	x	-	Budżet Gminy	-
Podobszar miejski Żnina	17	PF	Przebudowa ulicy Dworcowej w ramach rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 251	46 887 000,00	-	x	Budżet Województwa Kujawsko-Pomorskiego	-

13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

System wdrażania Programu zgodnie z „Zasadami programowania...” powinien zawierać opis sposobu zarządzania realizacją programu, w tym: wskazanie podmiotów uczestniczących w jego realizacji i ich zadania, sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w realizacji PR, harmonogram działań oraz system informacji i promocji Programu powiązany z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji.

Za wdrażanie, bieżący monitoring i nadzór nad terminową i całościową realizacją Programu odpowiadać będzie przede wszystkim Burmistrz Żnina oraz powołany zarządzeniem nr 131/2016 Burmistrza Żnina z dnia 1 czerwca 2016 r. Zespół ds. Rewitalizacji. Skład Zespołu został zmieniony w dniu 24 maja 2017 roku. Rolą Burmistrza będzie organizacja pracy Urzędu Miejskiego w Żninie w sposób sprzyjający skutecznemu wdrażaniu działań na rzecz rewitalizacji, w tym – z własnej inicjatywy lub na wniosek Przewodniczącej Zespołu - doraźne delegowanie do prac nad rewitalizacją innych pracowników Urzędu i jednostek organizacyjnych Gminy. Burmistrz Żnina oraz Zespół ds. Rewitalizacji będą posiadać również prawo zainicjowania procedury aktualizacji Programu i przedstawiać będzie w tym względzie wnioski pod obrady Rady Miejskiej.

Zespół będzie realizować swe zadania we współpracy z wszystkimi jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Żninie i przedstawicielami interesariuszy zaangażowanych w proces rewitalizacji. Będzie na bieżąco orientował się co do przebiegu realizacji RPO WK-P 2014-2020, zwłaszcza w zagadnieniach istotnych dla rewitalizacji (np. harmonogram konkursów) i w tym względzie będzie prowadził politykę informacyjną i promocyjną, w tym poprzez wykorzystanie narzędzi komunikacji elektronicznej. Będzie także działał na rzecz skutecznego nawiązania i kontynuacji współpracy jednostek Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych gminy z sektorem NGO realizującym zadania w ramach Programu oraz innymi interesariuszami Programu. Niezwłocznie po zauważeniu potrzeby lub uzyskaniu informacji w tym zakresie zainicjuje także działania w kierunku zmiany Programu przygotowując raport przedstawiany Burmistrzowi co najmniej raz w roku.

Funkcje opiniotwórcze i konsultacyjne pozostaną przy Zespole ds. Rewitalizacji. Głównym celem powołania Zespołu jest zapewnienie szerokiej informacji dla środowisk opiniotwórczych na temat prowadzonej rewitalizacji oraz zapewnienie wsparcia dla rewitalizacji ze strony możliwie licznych środowisk. Posiedzenia Zespołu będą się odbywały w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na pół roku. Do udziału w pracach Zespołu mogą być zapraszane osoby będące interesariuszami rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem sołtysów rewitalizowanych sołectw, przedstawiciele innych jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych uczestniczących w realizacji zadań na rzecz Programu.

Funkcjonowanie Zespołu, poprzez włączenie przedstawicieli lokalnych interesariuszy procesu rewitalizacji oraz zapewnienie jawności obrad, będzie elementem bezpośredniej partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji. Uzyskanie opinii Zespołu ds. Rewitalizacji niezbędne będzie do przedstawienia wniosku o zmianę uchwały Radzie Miejskiej. Zespół decydować będzie również czy wymagane będzie przeprowadzenie ponownych konsultacji wśród interesariuszy społecznych ze względu na typ modyfikacji Programu (wymagane dla zmian merytorycznych).

Zarządzanie Programem będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Miejskiego, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem. Osadzenie systemu zarządzania Programem w strukturze Urzędu pozwoli jednocześnie na wykorzystanie sprawnie zorganizowanych i doświadczonych kadr (etatowych pracowników Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych w mieście i gminie). Powierzenie koordynacji procesu wdrożenia Programu ww. strukturom gwarantuje wystarczający poziom kompetencji osób zaangażowanych, sprawność prac, niezakłócony przepływ informacji (szybką ścieżkę decyzyjną) i dostęp do ogółu informacji na temat procesów rozwojowych na terenie gminy (w tym łatwość dostrzegania możliwości zadań

komplementarnych wobec zasadniczego procesu rewitalizacji), zaplecze instytucjonalne do realizacji zadań.

Wszystkie projekty będą realizowane zgodnie z uchwalonym przez Radę Miejską Wieloletnim Planem Inwestycyjnym, Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi. Spójność niniejszego Programu z WPI zapewnić ma efektywną realizację zaplanowanych, zhierarchizowanych i ujętych w ww. planach programów i projektów inwestycyjnych.

Jak wspomniano powyżej, zadaniem Zespołu będzie czuwanie nad terminowością i kompletnością realizacji Programu. W przypadku projektów planowanych do współfinansowania z funduszy UE właściwa merytorycznie jednostka zleci i/lub przygotowuje wymaganą dokumentację (w tym techniczną) i przekaże ją (wraz z pozwoleniem na budowę i innymi dokumentami, jak np. harmonogram finansowo – rzeczowy, kosztorysy, przedmiary, itp.) Zespołowi celem sprawdzenia zgodności przygotowanego wniosku o dofinansowanie projektu z Programem. Zespół przekaże opinię w tym względzie Burmistrzowi, który złoży wniosek do Instytucji Zarządzającej/Pośredniczącej. Po podpisaniu umowy dofinansowania w zarządzanie projektem zostaje włączona odpowiednia jednostka finansowo-budżetowa.

Celem sprawnego zarządzania większymi projektami, Burmistrz może powołać zespoły zadaniowe, w których skład wejdą przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania projektem.

Zakłada się, że w przypadku przedsięwzięć, gdzie jest to uzasadnione lub niezbędne - w pierwszej kolejności będą zrealizowane działania inwestycyjne. Po upływie okresu wdrażania Programu w zależności od oceny osiągniętych efektów w stosunku do poniesionych nakładów inwestycyjnych i organizacyjnych oraz w zależności od zaangażowania lokalnych społeczności w realizację jego założeń i w zależności od wyników ewaluacyjnego badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców, zostaną podjęte decyzje na temat kontynuacji działań o podobnym charakterze aktywizującym na terenie gminy. Jeśli zostanie potwierdzone, że Program był sprawnym i efektywnym narzędziem rozwoju społeczno-gospodarczego, to zastosowane w programie instrumenty będą wykorzystywane do realizacji innych działań na rzecz rozwoju lokalnej społeczności.

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR

W niniejszym rozdziale przedstawiono podmiot odpowiedzialny za monitorowanie postępów realizacji Programu oraz sposób monitorowania osiągania jego założonych celów (częstotliwość pomiarów, sposób pozyskiwania danych, sprawozdawczość, itp.), w tym sprawdzania zmiany sytuacji na obszarze rewitalizacji.

Przewidziano także system wprowadzania modyfikacji, który znajdzie zastosowanie w przypadku pojawienia się braków dotyczących osiągania celów, pozytywnych zmian na obszarze rewitalizacji czy zmian w otoczeniu Programu. Wskazano sytuacje, w których konieczna byłaby zmiana PR.

System monitoringu i oceny skuteczności działań

Podmiotem odpowiedzialnym za bieżący monitoring i nadzór nad terminową i całościową realizacją Programu jest Zespół ds. Rewitalizacji powołany przez Burmistrza Żnina w drodze zarządzenia. Nadzór nad pracami Zespołu został powierzony Zastępcy Burmistrza Żnina. Zadaniem Zespołu jest koordynacja funkcjonowania systemu monitorowania i oceny skuteczności działań Programu w Urzędzie Miejskim w Żninie. Do udziału w pracach Zespołu mogą być zapraszane inne osoby, zwłaszcza będące interesariuszami rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem sołtysów rewitalizowanych sołectw, m.in. w zakresie pozyskania danych z poszczególnych gospodarstw domowych. Niezbędne będzie włączenie w system - w miarę potrzeb - także przedstawicieli innych jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych uczestniczących w realizacji zadań na rzecz Programu.

System monitorowania i oceny skuteczności działań programu rewitalizacji będzie prowadzony w zakresie:

1. Monitorowania za pomocą wskaźników,
2. Monitorowania realizacji 3 celów strategicznych Programu.

Wskaźniki zostały określone dla każdego przedsięwzięcia czy projektu ujętego na *Liście projektów*, a ich monitoring przeprowadzany będzie na bieżąco wraz z realizacją projektu (w przypadku wieloletnich) przez podmiot odpowiedzialny za jego realizację lub jednorazowo po zakończeniu realizacji. Monitoring dotyczyć będzie następujących ich rodzajów:

- wskaźniki produktu (wskazujące bezpośredni, materialny efekt realizacji projektu czy przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami,
- wskaźniki rezultatu (pokazujące bezpośredni wpływ zrealizowanego projektu uzyskany natychmiast po zakończeniu realizacji projektu czy przedsięwzięcia na otoczenie społeczno-ekonomiczne).

Monitoring rzeczowy, oparty o monitoring wskaźników produktu, będzie dokonywany przez Beneficjenta dofinansowania w ramach programu rewitalizacyjnego co najmniej raz na kwartał, natomiast wskaźników rezultatu - co najmniej raz na rok lub po zakończeniu etapu rzeczowej realizacji projektu. Okresem bazowym w monitoringu będzie rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok wdrożenia projektu. Wartości te będą określane każdorazowo w stosownym sprawozdaniu.

Dokonywany monitoring finansowy pozwoli na zebranie informacji o aspektach finansowych realizacji projektów. Będzie się on odbywać na bazie danych ze sprawozdań (okresowych, rocznych i końcowych), w których będą zawarte dane o wydatkach poniesionych w okresie sprawozdawczym i wydatkach od początku okresu realizacji projektu.

Monitoring realizacji 3 celów strategicznych Programu będzie dokonywany nie rzadziej niż raz na rok, do 30 czerwca za poprzedni rok kalendarzowy. Nie rzadziej niż raz na trzy lata będzie

dokonywana ocena realizacji Programu, która każdorazowo będzie przekazywana radnym Rady Miejskiej w Żninie.

Monitoring osiągnięcia celów strategicznych Programu opierać się będzie na sprawdzeniu czy i w jakim stopniu osiągnięto wartości wybranych wskaźników (zob. *Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk*) określonych zbiorczo dla każdego celu za cały okres realizacji Programu.

Ponadto, w celu oceny skuteczności oddziaływania Programu, w szczególności poznania efektów jakościowych, które nie mają charakteru ściśle mierzalnego, należy przeprowadzić badanie ewaluacyjne. Badanie to zostanie sporządzone po zakończeniu realizacji Programu i zawierać powinno wyniki badania ankietowego. Celem ankiety będzie ocena procesu rewitalizacji przez mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy.

System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu

W przypadku zaistnienia okoliczności grożących brakiem możliwości zrealizowania celów Programu (rezygnacja z realizacji projektów ujętych na liście podstawowej, znaczące opóźnienia, brak chętnych do uczestnictwa w przedsięwzięciach itd.) pojawi się konieczność modyfikacji (aktualizacji) Programu.

Zainicjowanie procedury modyfikacji należeć będzie do Zespołu ds. Rewitalizacji, którego zadaniem będzie przedstawienie Burmistrzowi wniosku wskazującego zasadność i zakres zmiany wraz z projektem modyfikacji treści Programu. W każdym przypadku Burmistrz Żnina ma prawo również do samodzielnego zainicjowania modyfikacji Programu.

Jeśli modyfikacja dotyczyć będzie zakresu merytorycznego, wymagane będzie przeprowadzenie ponownych konsultacji wśród interesariuszy społecznych; jeśli będą to inne zmiany formalne (korekta dotycząca zagadnień finansowych - korekta wartości przedsięwzięcia/projektu rewitalizacyjnego, nieznaczna aktualizacja wartości wskaźników, sprostowanie zauważonych błędów) – konsultacje takie nie będą wymagane. Opinia w tym względzie należeć będzie do Zespołu ds. Rewitalizacji. W każdym przypadku wnioskować o przeprowadzenie konsultacji społecznych wraz z określeniem ich trybu może również Burmistrz Żnina.

Uzasadnienie

Program rewitalizacji stanowi wieloletni program działań, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Burmistrzowi Żnina oraz Zespołowi ds. Rewitalizacji przysługuje prawo inicjowania procedury aktualizacji programu w przypadku wystąpienia uzasadniających ją okoliczności.

W związku ze złożonym przez gminę Żnin wnioskiem aplikacyjnym projektu "Innowacyjna edukacja dla szkół Gminy Żnin" w odpowiedzi na konkurs w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 zachodzi konieczność dostosowania zapisów dotyczących tego projektu w programie rewitalizacji do złożonego wniosku.

Biorąc powyższe pod uwagę podjęcie przedmiotowej uchwały jest w pełni uzasadnione.